

Scan

**การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม
ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง**

นายสุรพันธ์ นะแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

The Protection and Rectification of the Problem of Cultural Deviance
by Ranong Cultural Office

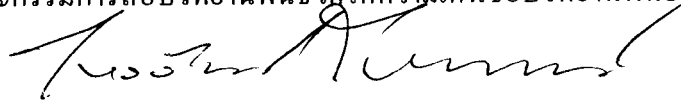
Mr.Suraphan Nakaew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2008

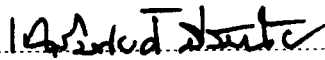
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม
ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง
ชื่อและนามสกุล นายสุรพันธ์ นะแก้ว
แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพงศ์ มีสมนัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

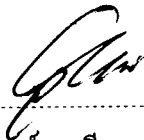
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์)

กรรมการ

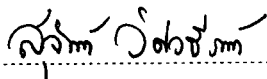
(รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพงศ์ มีสมนัย)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวรธีรานนท์)

วันที่ 30 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2552

ชื่อวิทยานิพนธ์ การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงาน
วัฒนธรรมจังหวัดระนอง

ผู้วิจัย นายสุรพันธ์ นะแก้ว **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพงศ์ มีสมนัย (2) รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป
ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง และ (3) เสนอแนะแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

การดำเนินการวิจัยเป็นแบบลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจ และผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ (1) ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐสังกัดหน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม และสังกัดหน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 (2) บุคคลและองค์กรภาคประชาชนซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรม จำนวน 311 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่า (1) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ประกอบด้วย การเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย การเฝ้าระวังการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม และการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย (2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมได้แก่ กลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมที่มีความชัดเจน บุคลากรที่รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และองค์กรที่ทำหน้าที่ป้องกันและแก้ปัญหาคำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด (3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ได้แก่ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรมให้มากยิ่งขึ้น พร้อมกับแก้ไขปรับปรุงนโยบายต่างๆ ที่ใช้ในการควบคุมสื่อที่อาจเป็นภัยต่อเด็ก นอกจากนี้ กลยุทธ์ในระดับกระทรวง ระดับจังหวัด และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จะต้องสอดคล้องกันด้วย

คำสำคัญ การป้องกันและแก้ไขปัญห การเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

Thesis title: The Protection and Rectification of the Problem of Cultural Deviance by Ranong Cultural Office

Researcher: Suraphan Nakaew; **Degree:** Master of Public Administration;

Thesis advisors: (1) Dr.Chaloemphong Misomnai, Associate Professor ; (2) Dr.Jeera Pratheep, Associate Professor ; **Academic year:** 2008

ABSTRACT

This research aimed to: (1) study Ranong Cultural Office's operation on protection and rectification of cultural deviance problems; (2) study factors affecting the operational success in protection and rectification of cultural deviance problems; and (3) provide recommendation to Ranong Cultural Office concerning the operation on protection and rectification of cultural deviance problems.

The research was a survey research with the application of qualitative methodology. Samples were (1) civil servants and/or government officers of Cultural Promotion Office and the office responsible for monitoring and arresting the misconduct involving media using for wrong purposes according to Movies and Video Act 2551 B.C.; (2) 311 civilian and civil organizations involving cultural aspects. Instruments used were questionnaire and interview. Statistical tools employed were percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and Scheffe' differentiation on comparison test.

The result of this research were as followings (1) the performance of Ranong Cultural Office on protection and rectification of cultural deviance problems which consisted of monitoring media using as channels to propagate cultures in depreciation manners, monitoring people's inappropriate living consumption, and monitoring Thai cultural identity; (2) factors affecting the success of operation in protection and rectification of cultural deviance problems were clear strategies in protection and rectification of cultural deviance problems, active actions of personnel in charge, and efficient and effective performance of the organization responsible; and (3) recommendations concerning the operation in protection and rectification of cultural deviance problems were: that the government should recognize the importance of cultural promotion mission and the improvement of policies involving the controlling of medium harmful to children, moreover, there should be an alignment of strategies in ministry, provincial, and functional levels.

Keywords: Protection and rectification, Cultural deviance, Ranong Cultural Office

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของผู้ศึกษาในครั้งนี้ ได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพงศ์ มีสมนัย ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้อันทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษา จนทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ และสำเร็จลุล่วงไปได้ รวมทั้งกรรมการที่ปรึกษาร่วม ซึ่งกรุณาให้โอกาส ให้กำลังใจและให้คำแนะนำที่มีค่า ยิ่งไปกว่านั้นผู้ศึกษารู้สึกสำนึกในพระคุณของท่านคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ แนวความคิด ประสบการณ์ และแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ศึกษา

ความสำเร็จและความภาคภูมิใจอันเกิดจากวิทยานิพนธ์เป็นผลมาจากกำลังใจที่ผู้ศึกษาได้รับจากบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัว รวมถึงผู้อยู่เบื้องหลังทุกท่านที่ส่งเสริมสนับสนุน เสียสละและเป็นกำลังใจ ส่งผลให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงดังที่ผู้ศึกษาตั้งใจไว้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นายสุรพันธ์ นะแก้ว

พฤษภาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรม	12
วัฒนธรรมไทยจากอดีตสู่ปัจจุบัน	21
การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย	25
บทบาทหน้าที่หน่วยงานภาครัฐกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	64
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	70
ระยะเวลาทำการวิจัย	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	73
2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารองค์การเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบน ทางวัฒนธรรม.....	78
3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	84
4 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	94
5 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการประเมินความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	95
6 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	98
7 การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	98
8 การทดสอบสมมติฐาน.....	99
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
สรุปการวิจัย.....	109
อภิปรายผล.....	117
ข้อเสนอแนะ.....	122
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	130
ก แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สำหรับประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	131
ข พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551.....	147
ค ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	173
ประวัติผู้วิจัย.....	175

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1.1	สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มีมติสังคม-วัฒนธรรม ปี 2550 รายตัวชี้วัด จำแนกรายภาค.....	4
ตารางที่ 1.2	สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มีมติสังคม-วัฒนธรรม ปี 2550 ตัวชี้วัดจำนวน ร้านเกม/คาราโอเกะที่ขออนุญาตต่อประชากร 100,000 คน ภาคใต้.....	4
ตารางที่ 3.1	แสดงการจัดกลุ่มประชากรแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling).....	65
ตารางที่ 3.2	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	67
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	74
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามช่วงอายุและเพศ.....	74
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพและเพศ.....	75
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพและเพศ.....	76
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้และเพศ.....	77
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามที่อยู่อาศัยและเพศ.....	78
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ การวางแผน (Planning) เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา การเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	79
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดองค์การ (Organizing) เพื่อดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	81
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำ (Leading) เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา การเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	82

สารบัญญัตราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุม (Controlling) เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	83
ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมด้านการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเลื่อมเสียม.....	85
ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมด้านการเฝ้าระวังการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม.....	90
ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมด้านการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย.....	93
ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	95
ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวน ร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองตามวิธีการต่างๆ.....	96
ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง.....	97
ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นระหว่างข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับประชาชนต่อวิธีการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	102
ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นระหว่างข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับประชาชนต่อวิธีการในการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม.....	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.19	แสดงผลการทดสอบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อม เสีย จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม.....	105
ตารางที่ 4.20	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ต่อการดำเนินการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านภาพรวมการเฝ้าระวังสื่อ ที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียจำแนกตาม ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นรายชื่อโดยวิธีของ Scheffe'.....	106
ตารางที่ 4.21	แสดงผลการทดสอบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านการเฝ้าระวังวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสมจำแนกตาม ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม.....	107
ตารางที่ 4.22	แสดงผลการทดสอบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย จำแนกตามลักษณะของกลุ่ม ตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม.....	108

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ภาพที่ 2.1 การเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสังคมโลกของไทย.....	28
ภาพที่ 4.1 ลำดับขั้นตอนในการรับจดทะเบียนเพื่อออกใบอนุญาต ให้แก่เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์.....	88
ภาพที่ 4.2 ลำดับขั้นตอนในการตรวจสอบสถานประกอบการ ด้านสื่อวีดิทัศน์ของพนักงานเจ้าหน้าที่.....	89
ภาพที่ 4.3 รูปแบบในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านวัฒนธรรมไทย ไปยังกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชน.....	92

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิถีของสังคมมนุษย์ในโลกนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ในอดีตมนุษย์ยังชีพด้วยการเกษตรกรรม ระยะเวลาเมื่อสังคมมีการขยายตัวและเกิดความต้องการปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตมากขึ้นจึงทำให้เกิดการปฏิวัติสังคมไปสู่การผลิตอุตสาหกรรม จนกระทั่งประมาณ 40 ปีที่แล้วมา สังคมมนุษย์ได้พัฒนาไปยังยุคสมัยของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังที่ อัลวิน ทอฟเฟอร์ (1980) ได้วิเคราะห์สถานการณ์ของโลกทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตไว้ในหนังสือ “คลื่นลูกที่ 3” (The Third Wave) ซึ่งได้กล่าวถึงคลื่นลูกที่ 1 เป็นสังคมเกษตรกรรม คลื่นลูกที่ 2 เป็นสังคมอุตสาหกรรม และคลื่นลูกที่ 3 เป็นสังคมเทคโนโลยีและสารสนเทศ (กลุ่มเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม 2548: 1-6)

คลื่นลูกที่ 3 สังคมแห่งเทคโนโลยีและสารสนเทศเริ่มต้นราว ค.ศ.1955 จนถึงปัจจุบัน การเคลื่อนตัวเข้ามาของคลื่นลูกนี้เป็นไปอย่างรวดเร็วสู่สังคมต่าง ๆ ทั่วโลก ยุคนี้เป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับการต่อยอดทางความรู้อย่างสูง มีการพัฒนาด้านคอมพิวเตอร์ ด้านเครื่องมือสื่อสาร และการคมนาคม ทำให้ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งผู้คน สินค้า บริการ เงินตรา สามารถถ่ายเทกันได้ในเวลาอันสั้น ระบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม ฯลฯ มีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย และส่งอิทธิพลต่อกันและกันแทบทั้งสิ้น โดยมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอำนาจในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารเป็นตัวชี้วัดความมั่งคั่งของประเทศ

อัลวิน ทอฟเฟอร์ ได้วิเคราะห์สถานการณ์ในการก้าวไปสู่คลื่นลูกที่ 3 ว่า ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบอย่างยิ่งต่อธุรกิจ วิถีชีวิต และสังคม ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงด้วยความเร็วที่เพิ่มขึ้นทุกขณะ โดยเฉพาะในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสร้างความซับซ้อนสับสน โดยการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยแท้จริง นับตั้งแต่เริ่มมีการปฏิวัติเทคโนโลยีข้อมูลและสารสนเทศ สิ่งที่ไทยควรตระหนักก็คือ ความเร็วที่เพิ่มขึ้นและรูปแบบของการก้าวไปสู่คลื่นลูกที่ 3 นั้นมีความเป็นพลวัต ไม่ได้เป็นภาพในแนวราบที่จะพยากรณ์อนาคตได้ง่าย ๆ อีกทั้งความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความผกผันอยู่ตลอดเวลา

จากบทวิเคราะห์ของอัลวิน ทอฟฟเลอร์ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก และเป็นสังคมที่เปิดกว้างในการมีความสัมพันธ์ติดต่อกับนานาประเทศมาเป็นเวลานานตั้งแต่สมัยอดีตกาล และเป็นชาติที่เก่าแก่มีความเจริญและอารยธรรมสูง ซึ่งได้ก่อความเป็นชาติมาเป็นเวลานานจนมีเอกลักษณ์ของตนเอง จากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ทำให้ทราบว่าไทยได้มีโอกาสรับวัฒนธรรมของชนชาติอื่นไว้มากมาย เช่น จีน อินเดีย เขมร พม่า ญี่ปุ่น รวมทั้งชาติจากตะวันตก โดยได้มีการผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิมและวัฒนธรรมอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับวัฒนธรรมของไทย จนพัฒนาเป็นวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง อย่างไรก็ตาม การที่สังคมไทยได้รับอิทธิพลของอารยธรรมภายนอกที่มีการติดต่อกันกัน ได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและกระแสของระบบทุนนิยม ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยส่วนหนึ่งมาจากการแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่อยู่อย่างค้ำคั้น ปัจจัยที่สนับสนุนและมีอิทธิพลในการชี้นำสังคมส่วนหนึ่งมาจากความเจริญรุดหน้าของระบบการสื่อสาร อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง รวมทั้งในปัจจุบันสังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์หรือวิถีที่ไร้พรมแดนของสังคมโลกอย่างไร้ขีดจำกัด อันเป็นผลมาจากการที่ไทยเปิดรับและหยิบยืมวิถีปฏิบัติ แนวคิด ตลอดจนกระบวนการของชาติตะวันตกเข้ามาใช้ ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายให้ไทยเจริญทัดเทียมนานาประเทศโดยขาดการเตรียมความพร้อมและการเลือกสรรให้สอดคล้องกับพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ผลดังกล่าวเมื่อผนวกกับการที่ผู้คนในสังคมขาดการถ่วงถ่วงและเลือกสรรในการรับวัฒนธรรมจึงส่งผลทำให้เกิดการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม โดยจากการที่ไทยถูกรุกรานจากวัฒนธรรมภายนอก นอกจากจะสะท้อนปัญหาของสังคมไทยเหล่านี้ได้อย่างชัดเจนแล้ว ยังชี้ช่องให้เห็นว่าปัจจุบันพฤติกรรมของคนในสังคมที่เบี่ยงเบนไปจากวัฒนธรรมไทยที่ดีงามและส่งผลโดยตรงทำให้สังคมไทยประสบปัญหาและมีที่ท่าจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับถือเป็นภัยอันตรายอย่างหนึ่งที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนไทย (กลุ่มเฟื่อระวังทางวัฒนธรรม. 2548 : 12)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาซึ่งทำให้ทุกฝ่ายในสังคมมีความกังวลนั้นคือ ปัญหาทางสังคมวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นอยู่โดยตลอด อาทิ ปัญหาครอบครัว ซึ่งพบว่าเด็กห่างเหินจากครอบครัว และอยู่ในสภาพที่แตกแยกมากขึ้น ปัญหาด้านความเสื่อมทางจริยธรรม ที่พบว่า มีแนวโน้มที่จะห่างไกลจากสถาบันศาสนาและชาติที่พึ่งทางใจมากขึ้น ปัญหาเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรที่กลายเป็นค่านิยมเสรีภาพทางเพศในกลุ่มเด็กวัยรุ่นจำนวนมากขึ้น ปัญหาความรุนแรงและการใช้กำลังทำร้ายกันระหว่างนักเรียน นักศึกษา วัยรุ่น ปัญหาด้านการเสพติดลามกอนาจาร ปัญหา

ค่านิยมการบริโภค ตลอดจนปัญหาสุขภาพเพศติด ซึ่งปัญหาทั้งหลายเหล่านี้ทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมทั้งในส่วนของมรดกทางศิลปวัฒนธรรม (Cultural Heritage) และวิถีชีวิตวัฒนธรรม (Living Culture) ที่เปลี่ยนแปลงหรือเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม จนอาจสรุปได้ว่าสังคมไทยกำลังดำเนินชีวิตอย่างขาดรากฐานทางวัฒนธรรมที่ค้ำจุน

ผลการศึกษาวิจัยจากหน่วยงานต่าง ๆ บ่งบอกถึงปัญหาสังคมดังกล่าวได้เป็นอย่างดี เช่น งานวิจัยโครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) ในปี 2546 ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย พบว่า ร้อยละ 60 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ใช้ชีวิตตามห้างสรรพสินค้า ชมภาพยนตร์ ใช้โทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการเล่นเกมคอมพิวเตอร์เพื่อความบันเทิง รวมไปถึงร้อยละ 45 ไม่เคยทำบุญตักบาตรหรือเข้าวัด นอกจากนี้ผลสำรวจของเอแบคโพลในเรื่องความเห็นของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ต่อสินค้าแบรนด์เนม ในปี 2546 พบว่าเด็กวัยรุ่นร้อยละ 13 พยายามทำงานหารายได้พิเศษเพื่อซื้อสินค้าเหล่านั้น โดยในจำนวนนี้ร้อยละ 0.8 พยายามค้นหาเงินซื้อสินค้าโดยอาศัยผู้เลี้ยงดูอุปถัมภ์ หรือเปิดโต๊ะพนันฟุตบอลและเล่นการพนัน รวมถึงการขโมยเงินพ่อแม่ อีกทั้ง สถาบัน Durex Global Sex Survey 1999 พบว่าวัยรุ่นไทยครองสถิติสูงสุดในทางเสื่อมเสื่อ เช่น การยอมรับการมีคู่นอนมากกว่า 1 คนโดยเฉลี่ยร้อยละ 52 ซึ่งถือเป็นสถิติที่สูงที่สุดในโลก (ค่าเฉลี่ยทั่วโลกอยู่ที่ร้อยละ 34) นอกจากนี้ ยังมีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกน้อยที่สุดในโลกที่ร้อยละ 23 (ค่าเฉลี่ยทั่วโลกอยู่ที่ร้อยละ 57) (กรมการศาสนา 2550 : 22)

นอกจากนี้ จากรายงานสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ในมิติสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งดำเนินการโดยสำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับการที่บุคคลมีเวลาปลอดจากภารกิจการทำงาน เพื่อใช้เวลาในการพัฒนาทางจิตใจ โดยการปฏิบัติศาสนกิจ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด 4 ตัว ได้แก่ อัตราการมีโทรศัพท์ต่อครัวเรือน อัตราการมีคอมพิวเตอร์ต่อครัวเรือน อัตราเล่นเกม/คาราโอเกะที่ขออนุญาตต่อประชากร 100,000 คน และร้อยละของครอบครัวที่มีการทำกิจกรรมทางศาสนาเดือนละครั้ง พบว่า คำนีความมั่นคงของมนุษย์ในมิติสังคมและวัฒนธรรม ปี 2550 สูงสุด คือ ภาคเหนือ 73.83 รองลงมาคือภาคกลาง 73.52 ส่วนภาคที่มีค่าดัชนีต่ำสุด คือภาคใต้ 60.62 ทั้งนี้ เนื่องจากภาคเหนือมีจำนวนร้านเกม/คาราโอเกะน้อย และมีครอบครัวที่มีการทำกิจกรรมทางศาสนาสูง ในขณะที่ภาคใต้มีจำนวนร้านเกม/คาราโอเกะค่อนข้างสูงมาก และมีครอบครัวที่ทำกิจกรรมทางศาสนาส่วนร่วมกันค่อนข้างน้อย ดังตารางที่ 1.1 (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2551 : 47)

ตารางที่ 1.1 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติสังคม-วัฒนธรรม ปี 2550 รายตัวชี้วัด
จำแนกรายภาค

ตัวชี้วัดมิติสังคม-วัฒนธรรม	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้
1. อัตราการมีโทรศัพท์ต่อครัวเรือน	0.2128	0.1016	0.2950	0.1891
2. อัตราการมีคอมพิวเตอร์ต่อครัวเรือน	0.1311	0.0977	0.1625	0.1144
3. จำนวนร้านเกม/คาราโอเกะที่ขอ อนุญาตต่อประชากร 100,000 คน	58.5281	43.3708	82.1596	105.8764
4. ร้อยละของครอบครัวที่มีการทำ กิจกรรมทางศาสนาเดือนละครั้ง	58.5353	59.2053	48.7538	43.4571

นอกจากนี้เมื่อได้จัดลำดับสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติสังคม-วัฒนธรรม ปี 2550 ของภาคได้รายจังหวัด โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดจำนวนร้านเกม/คาราโอเกะที่ขออนุญาตต่อประชากร 100,000 คนแล้ว ข้อเท็จจริงดังกล่าวปรากฏผลดังตารางที่ 1.2 (สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2551 : 50)

ตารางที่ 1.2 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติสังคม-วัฒนธรรม ปี 2550 ตัวชี้วัดจำนวนร้านเกม/
คาราโอเกะที่ขออนุญาตต่อประชากร 100,000 คน ภาคใต้

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนร้านเกม/คาราโอเกะที่ขออนุญาต ต่อประชากร 100,000 คน
1	ภูเก็ต	237.7194
2	พังงา	195.231
3	สุราษฎร์ธานี	133.5499
4	สตูล	126.8973
5	กระบี่	117.3795
6	ตรัง	102.4033
7	ระนอง	87.9488

ตารางที่ 1.2 (ต่อ)

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนร้านเกม/คาราโอเกะที่ขออนุญาตต่อประชากร 100,000 คน
8	สงขลา	84.5337
9	พัทลุง	81.9798
10	ปัตตานี	73.8469
11	ชุมพร	68.149
12	นครศรีธรรมราช	65.6272
13	นราธิวาส	64.0884
14	ยะลา	42.9156

จากตารางจะเห็นได้ว่าจังหวัดที่มีจำนวนร้านเกม/คาราโอเกะที่ขออนุญาตต่อประชากร 100,000 คน ในระดับสูงนั้น ส่วนใหญ่เป็นเมืองท่องเที่ยว เช่น ภูเก็ต พังงา สุราษฎร์ธานี ขณะที่จังหวัดที่มีขนาดพื้นที่และการอาศัยของประชากรที่หนาแน่นกว่าเช่น สงขลา และนครศรีธรรมราช กลับมีจำนวนร้านเกม/คาราโอเกะที่ขออนุญาตต่อประชากร 100,000 คนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อได้พิจารณาถึงขนาดและพื้นที่ของแต่ละจังหวัดในภาคได้แล้ว พบว่า ระนอง เป็นจังหวัดขนาดเล็กในอันดับที่ 2 รองจากภูเก็ต นอกจากนี้ประชากรของจังหวัดระนองมีจำนวนเพียง 179,728 คนเท่านั้น (สำนักงานสถิติจังหวัดระนอง 2550 : 4) แต่สถิติการขออนุญาตเปิดร้านเกมและคาราโอเกะกลับสูงถึงร้อยละ 87.9488 ซึ่งถึงแม้จะอยู่ในลำดับที่ 7 จากทั้งหมด 14 จังหวัดก็ตาม แต่สถานการณ์ดังกล่าวถือเป็น ตัวบ่งชี้ได้เป็นอย่างดีว่าควรมีการควบคุมป้องกัน และแก้ไขเพื่อขจัดปัญหาที่อาจแฝงตัวมากับสื่อเหล่านี้

สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวถือเป็นบทบาทของหน่วยงานภาครัฐหลายฝ่ายที่จะต้องเข้าไปดำเนินการ ซึ่งภารกิจส่วนหนึ่งอยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของกระทรวงวัฒนธรรม ในอันที่จะใช้มิติทางด้านวัฒนธรรมเข้าไปบูรณาการแก้ไขปัญหาความเบี่ยงเบนด้านค่านิยม จารีตประเพณี วิถีชีวิตของคนในสังคม โดยในการดำเนินงานเพื่อตอบสนองตามแนวนโยบายของกระทรวงวัฒนธรรมนั้น กล่าวได้ว่าสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดมากที่สุดกับคนในท้องถิ่น มีหน้าที่ในการสร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกเพื่อให้เด็กเยาวชน และประชาชนเกิดการรักหวงแหนต่อศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติที่มีความ

หลากหลายในท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างมั่นคง รวมไปถึงการสกัดกั้นวัฒนธรรมต่างชาติที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งจะเป็นหนทางหนึ่งในการขจัดปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น

ด้วยตระหนักในหลักการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการ ดังนี้

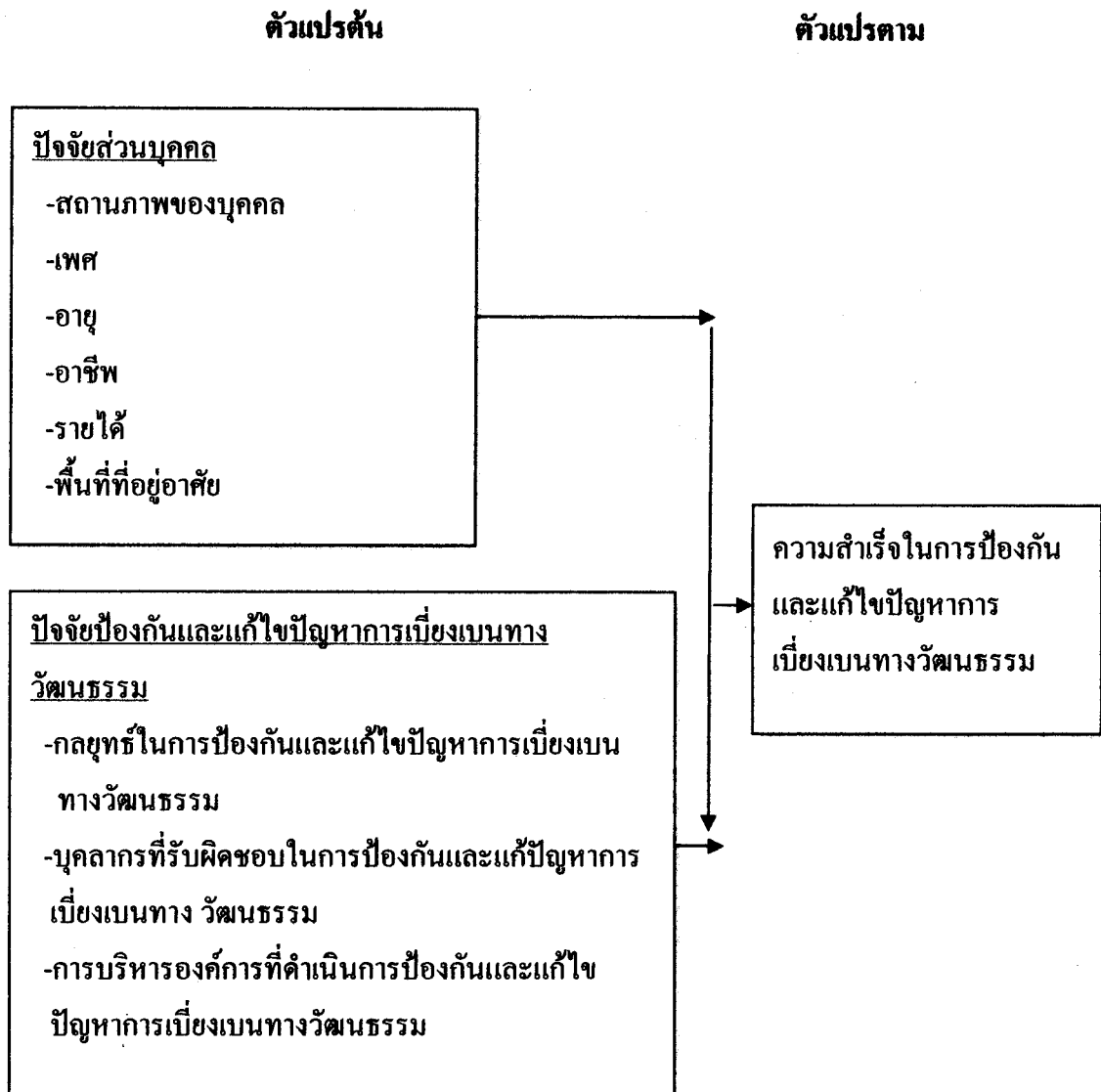
2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดกลยุทธ์เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของจังหวัดระนอง การมีส่วนร่วมของบุคลากร รวมถึงการบริหารองค์การของหน่วยงานภาครัฐเพื่อรองรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสังเคราะห์กรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังได้แสดงไว้ในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะส่งผลให้ระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองในครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษา ประกอบด้วย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ดำเนินการศึกษาถึงวิธีการในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน รวมทั้งเพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

5.2 ขอบเขตด้านประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเพื่อการสำรวจ ประกอบด้วย

5.2.1 กลุ่มข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย

1) หน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม ได้แก่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง

2) หน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้แก่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง¹ ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง และสถานีตำรวจภูธรจังหวัดระนอง

การเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียตาม พรบ.ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551

¹ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองปฏิบัติหน้าที่ทั้งในฐานะหน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรมและหน่วยงานตรวจสอบผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียตาม พรบ.ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551

5.2.2 กลุ่มบุคคลและองค์กรภาคประชาชน ประกอบด้วย

- 1) เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ ได้แก่ ร้านเกม อินเทอร์เน็ต คาราโอเกะ ร้านเช่าวีดิทัศน์ และร้านจำหน่ายวีดิทัศน์
- 2) กลุ่มตัวแทนองค์กรภาคประชาชน ได้แก่ กรรมการสภาวัฒนธรรม จังหวัดระนอง กรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอทุกอำเภอ และผู้นำศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา ดำเนินการศึกษาถึงการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองจะศึกษาจากปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) กลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม (2) บุคคลที่รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม และ (3) การบริหารองค์การที่ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ทั้งนี้ปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลที่มีความขัดแย้ง หรือแตกต่างไปจากบรรทัดฐานของวัฒนธรรมไทย

6.2 การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม หมายถึง การป้องกันความเสื่อมเสียอันอาจเกิดขึ้นจากพฤติกรรมของการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

6.3 เครือข่ายการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม หมายถึง กลุ่มหรือองค์กรที่มีการประสานงานเพื่อช่วยเหลือหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

6.4 วีดิทัศน์ หมายถึง วัสดุที่ทำการบันทึกหรือเก็บสัญญาณภาพและสัญญาณเสียงไว้ และสามารถทำให้เกิดภาพเคลื่อนไหวปรากฏบนจอเครื่องรับได้ ประกอบด้วย วีดีโอเกม (Video Games) เลเซอร์ดิส (Laser Disc) ดิจิตอลวีดีโอดิส (Digital Video Disc วีดีโอซีดี (Video CD) ซีดีรอม (CD Rom) และฮาร์ดดิส (Hardisk)

6.5 เกม หมายถึง ระบบโปรแกรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกแบบมาให้เล่นเพื่อความสนุกเพลิดเพลินอย่างมีจุดหมายภายใต้กฎเกณฑ์ที่กำหนด โดยช่วยให้ผู้เล่นคลายอาการตึงเครียด

6.6 การไอเกะ หมายถึง วัสดุที่มีการบันทึกภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพเคลื่อนไหว โดยอยู่ในรูปแบบของเพลง ซึ่งจะมีการตัดเสียงร้องของศิลปินออกไป คงไว้เฉพาะเนื้อร้องเพื่อให้ผู้ใช้ร้องผ่านเครื่องขยายเสียง

6.7 เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่เปิดกิจการในการให้บริการเกี่ยวกับเกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต การไอเกะ จำหน่ายหรือให้เช่าวิทัศน์

6.8 กรรมการสภาวัฒนธรรม หมายถึง ตัวแทนภาคประชาชนที่ทำหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองในด้านการส่งเสริมงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

6.9 ผู้นำทางศาสนา หมายถึง ผู้นำในการปฏิบัติศาสนกิจและผู้มีหน้าที่อบรมสั่งสอนศาสนิกชนของแต่ละศาสนา ประกอบด้วย พระภิกษุสงฆ์ อิม่าม และบาทหลวง

6.10 ความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม หมายถึง การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองเป็นไปตามพันธกิจและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดด้วยการเฝ้าระวังสิ่งที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานทางด้านศิลปวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย การเฝ้าระวังวัฒนธรรมแบบการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม และการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

6.11 ปังจัยป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม หมายถึง ปังจัยเบื้องต้นที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย

- 1) กลยุทธ์ป้องกันและแก้ไขปัญหา →
- 2) บุคลากรที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา →
- 3) การบริหารองค์การที่ดำเนินการแก้ไขปัญหา →

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ทราบถึงสภาพและวิธีการในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

8.2 ทราบถึงปังจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

8.3 ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

8.4 การให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและแผนการดำเนินงานเพื่อลดปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา “การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ รวมตลอดถึงอภิปรายผลและข้อเสนอแนะต่อไป โดยแบ่งเนื้อหาที่ทำการศึกษากันเป็น 5 ประเด็นหลัก โดยนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรม
2. วัฒนธรรมไทยจากอดีตสู่ปัจจุบัน
3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย
4. บทบาทหน้าที่หน่วยงานภาครัฐกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรม

1.1 ความหมายของวัฒนธรรม

เซอร์ เอควาร์ด ไทเลอร์ (Tylor อ้างใน บุญเดิม พันรอบ 2528 : 46) นักมานุษยวิทยาชาวอังกฤษได้ให้ความหมายของคำว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ซับซ้อนซึ่งประกอบไปด้วยความรู้ ความเชื่อ กฎหมาย ศิลปกรรม ประเพณี รวมทั้งความสามารถและนิสัยที่พึงปรารถนาของมนุษย์ที่เป็นสมาชิกของสังคม

งามพิศ สัตย์สงวน (2543 : 20) ให้ความหมายของคำว่า วัฒนธรรม หมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดจากการเรียนรู้ รวมทั้งผลผลิตที่เกิดจากการเรียนรู้ นั่นคือ และเป็นเครื่องมือสำคัญที่นักมานุษยวิทยาใช้เพื่อทำความเข้าใจประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างกันของมนุษย์ในสังคมต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งเพื่อเข้าใจตัวเราเองและสังคมเราด้วย

สมชัย ใจดีและบรรจง ศรีวิริยาภรณ์ (2544 : 1) ให้ความหมายของคำว่า วัฒนธรรม หมายถึง การดำเนินชีวิตของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงาม และความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว ความก้าวหน้า และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน

อมรา พงศาพิชญ์ (2534 :3) ให้ความหมายของคำว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น กำหนดขึ้นไม่ใช่สิ่งที่มีมนุษย์ทำตามสัญชาตญาณ อาจเป็นการกำหนดพฤติกรรมและหรือความคิด ตลอดจนวิธีการหรือระบบการทำงาน ฉะนั้น วัฒนธรรมก็คือระบบในสังคมมนุษย์ที่มนุษย์สร้างขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2531 : 19) ให้ความหมายของคำว่า วัฒนธรรม หมายถึง ความเจริญงอกงามซึ่งเป็นผลจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการสั่งสมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกคนรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปอีกสังคมหนึ่งจนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถเรียนรู้และก่อให้เกิดผลผลิตกรรมและผลิตผลทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

เมื่อกล่าวโดยสรุป วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต (The way of life) ของคนในสังคม นับตั้งแต่วิถีในการกิน การอยู่ การแสดงอารมณ์ การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ การแสดงความสุขทางใจ และหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต โดยแนวทางการแสดงออกถึงวิถีชีวิตนั้นอาจเริ่มมาจากปัจเจกบุคคลหรือคณะบุคคลทำเป็นตัวอย่างแล้วต่อมาคนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติสืบทอดกันมา

1.2 องค์ประกอบของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นผลจากการที่มนุษย์ได้เข้ามาควบคุมธรรมชาติและการแสดงออกทางพฤติกรรมและเป็นเหตุทำให้เกิดการจัดระเบียบทางสังคม ระบบความเชื่อ ศิลปกรรม ค่านิยม และวิชาการในสาขาต่าง ๆ ตลอดจนรวมถึงผลิตผลของสิ่งเหล่านี้ สำหรับองค์ประกอบของวัฒนธรรมนั้นเกิดจากปัจจัยหลายอย่าง ซึ่งนักวิชาการได้แบ่งองค์ประกอบของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

วิเชียร รักการ (2539 : 31-32) ได้อธิบายองค์ประกอบของวัฒนธรรมไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. องค์คติ (Concepts) หมายถึง แนวความคิดร่วมของสังคม อันได้แก่ ความเชื่อ ความคิด ความเข้าใจ และอุดมการณ์ต่าง ๆ เช่น ความเชื่อในเรื่องของพระเจ้า ในเรื่องของระบบเศรษฐกิจ และมีการมีแผนการตามความคิดเห็นของตน เป็นต้น

2. องค์พิธีการ (Usages) ได้แก่ วัฒนธรรมที่แสดงออกในรูปพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีไหว้ครู พิธีโกนผมไฟ พิธีนั่งโต๊ะเพื่อรับประทานอาหาร เป็นต้น

3. องค์การ (Organization) ได้แก่ สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผนแน่นอน มีกฎเกณฑ์ มีข้อบังคับ มีวิธีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

4. องค์วัตถุ (Instrumental and Symbolic Objects) ได้แก่ วัตถุต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นเป็นสิ่งที่สามารถจับต้องได้ เช่น งาน มีด รูปภาพ ฯลฯ และเป็นสิ่งที่ เป็นสัญลักษณ์ เช่น เครื่องหมาย ภาษา ตัวเลข ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (อ้างในสนชยา พลศรี 2545 : 171) ได้แบ่งองค์ประกอบของวัฒนธรรมออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สังคม คือ ระเบียบแบบแผน ค่านิยม ศิลธรรม จริยธรรมต่าง ๆ
2. การเมืองหรือจิตใจ คือ ความรู้สึกนึกคิดของผู้คน การเมืองการปกครองต่าง ๆ
3. เศรษฐกิจหรือวัตถุ คือ ผลผลิตทางเศรษฐกิจ ศิลปะและอุตสาหกรรมต่าง ๆ

สนชยา พลศรี (2545 : 170) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของวัฒนธรรมไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. องค์กรวัตถุ (material) ทั้งที่เป็นเครื่องมือและสัญลักษณ์ (Instrumental and Symbolic Objects) หมายถึง วัฒนธรรมในด้านวัตถุที่มีรูปร่างสามารถจับต้องได้ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ และการสร้างสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายต่าง ๆ เช่น ภาษาและการสื่อความหมายต่าง ๆ เป็นต้น

2. องค์กรหรือสมาคม (Organization หรือ Association) หมายถึง วัฒนธรรมในด้านการจัดระเบียบเป็นองค์กรหรือสมาคม มีโครงสร้างซึ่งสามารถมองเห็นได้ มีระเบียบแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ข้อบังคับ รวมทั้งระเบียบวิธีประเพณีปฏิบัติขององค์กรหรือสมาคมนั้น ๆ เช่น สถาบันทางสังคมต่าง ๆ กลุ่มหรือองค์กรต่าง ๆ เช่น สหภาพ สมาคม ชมรม บริษัท เป็นต้น

3. องค์กรพิธีหรือพิธีการ (Usages หรือ Ceremony) หมายถึง วัฒนธรรมในส่วนของพิธีหรือพิธีการต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นนับตั้งแต่การเริ่มต้นของชีวิต คือการเกิดจนกระทั่งตาย เช่น พิธีรับขวัญเด็ก พิธีโกนจุก หรือพิธีบวชนาค พิธีแต่งงาน พิธีงานศพ การแต่งกาย มารยาททางสังคมต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งพิธีเหล่านี้ได้จัดกระทำขึ้นเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี รวมทั้งพิธีการต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้น

4. องค์กรคติหรือมโนทัศน์ (Concepts) หมายถึง วัฒนธรรมในด้านความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับมาจากคำสอนทางศาสนา เช่น ความเชื่อในเรื่องบาปบุญ ความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม ความเชื่อในพระเจ้า รวมทั้งการมีอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นต้น

สุพิศวง ธรรมพันธา (2543 : 57) ได้แบ่งองค์ประกอบของวัฒนธรรมออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. วัฒนธรรมส่วนความคิด (Idea Cultural) หรือวัฒนธรรมส่วนจิตใจ (Mental Cultural) หรือวัฒนธรรมส่วนซ่อนเร้น (Convent Cultural) หรือวัฒนธรรมส่วนที่อยู่ภายใน (Implicit Cultural) คือ แบบแผนพฤติกรรมส่วนที่มองไม่เห็นโดยตรงแต่ซ่อนอยู่ภายใน เช่น ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม เป็นต้น

2. วัฒนธรรมส่วนการกระทำหรือพฤติกรรม (Behavioral Cultural) หรือวัฒนธรรมส่วนที่เปิดเผย (Over Cultural) คือ แบบแผนพฤติกรรมส่วนที่แสดงออกในรูปการกระทำร่วมกันอย่างมีระเบียบพิธีหรือบรรทัดฐานและสถาบันทางสังคมนั่นเอง

3. วัฒนธรรมส่วนที่เป็นวัตถุ (Material Cultural) คือ ส่วนของวัฒนธรรมที่มองเห็นเป็นวัตถุสิ่งของ เช่น แบบของเครื่องมือเครื่องใช้ แบบของการก่อสร้าง แบบของศิลปะแขนงต่าง ๆ เป็นต้น

องค์ประกอบของวัฒนธรรมซึ่งได้นำเสนอดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของวัฒนธรรมย่อมมีความเกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมในหลายด้านและหลายประการด้วยกัน การศึกษาองค์ประกอบของวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ จะช่วยให้เราเข้าใจถึงวัฒนธรรมนั้นได้ดียิ่งขึ้น

1.3 ประเภทของวัฒนธรรม

การแบ่งประเภทของวัฒนธรรมเป็นการจัดหมวดหมู่ของวัฒนธรรมที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นไว้ในสังคม เพื่อความสะดวกในการส่งเสริมเผยแพร่ในการพัฒนาและศึกษาหาความรู้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

สุพัตรา สุภาพ (2525 : 129) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. วัฒนธรรมวัตถุ (Material Culture) ซึ่งได้แก่ สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ตู้เย็น รถ หม้อหุงข้าว แก้วน้ำ มีด โตะ เก้าอี้ เครื่องบิน โทรทัศน์ บ้าน วัด หอประชุม เป็นต้น

2. วัฒนธรรมไม่เกี่ยวกับวัตถุ (Non-Material Culture) หมายถึง อุดมการณ์ ค่านิยม และแนวความคิดในเรื่องการแข่งขันอย่างมีเหตุผล ประเพณี การปฏิบัติสืบต่อกันมา และเป็นที่ยอมรับกันในชนกลุ่มของคนว่าดีงามและมีเหมาะสม เช่น ศาสนา ความเชื่อ ความสนใจ ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ซึ่งเป็นนามธรรมที่มองเห็นไม่ได้

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2485 (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง 2550 : 22) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. คติธรรม (Moral) คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของจิตใจและได้มาจากศาสนา ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของสังคม เช่น ความเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร การประหยัดคอดออม ความกตัญญู ความอดทน ทำดีได้ดี

2. เนติธรรม (Legal) คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบประเพณีที่ยอมรับนับถือกันว่ามีความสำคัญพอ ๆ กับกฎหมาย เพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3. สหกรรม (Social) คือ วัฒนธรรมทางสังคม รวมทั้งมารยาทต่าง ๆ ที่จะติดต่อกับเกี่ยวข้องกับสังคม เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร มารยาทในการติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ ในสังคม

4. วัตถุธรรม (Material) คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค บ้านเรือน อาคารสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ สะพาน ถนน รถยนต์ เครื่องคอมพิวเตอร์

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2551 : 20) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 5 สาขา ตามองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ประกอบด้วย

1. สาขาศิลปะ (The Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องภาษา วรรณคดี คนตรี นาฏศิลป์ วิจิตรศิลป์ สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม เป็นต้น

2. สาขามนุษยศาสตร์ (The Humanities) ได้แก่ วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณี คุณธรรม ศิลธรรม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มารยาทในสังคม การปกครอง กฎหมาย เป็นต้น

3. สาขากีฬาและนันทนาการ (The Sports and Recreation) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องเกี่ยวกับการละเล่น มวยไทย ฟันดาบ กระบี่กระบอง การเลี้ยงนกเขา การละเล่นพื้นบ้าน ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของไทยอย่างแท้จริงจะไม่เหมือนกับของต่างชาติถึงแม้จะเลียนแบบก็ไม่เหมือนกัน

4. สาขาช่างฝีมือ (The Practical Craft) ได้แก่ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับในเรื่อง การเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอผ้า การจักสาน การทำเครื่องเงิน การทำเครื่องเงิน เครื่องทอง การจัดดอกไม้ การประดิษฐ์ การทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

5. สาขาหัตถกรรมศิลป์ (Domestic Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องอาหาร การประกอบอาหาร ความรู้เรื่องการดูแลบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ความรู้เรื่องยา การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ความรู้ในการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว เป็นต้น

เมื่อกกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับการจัดแบ่งประเภทของวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าสามารถจำแนกออกได้ในหลายลักษณะ ทั้งนี้ การจัดแบ่งประเภทเหล่านั้นย่อมขึ้นอยู่กับผู้ที่ต้องการศึกษาเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะใช้หลักเกณฑ์ใดในการจัดประเภทของวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมในแต่ละรูปแบบย่อมมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของสังคมมนุษย์ทั้งสิ้น

1.4 ความสำคัญของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นเครื่องวัดและเครื่องกำหนดความเจริญ หรือความเสื่อมของสังคม และขณะเดียวกันวัฒนธรรมยังกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคม หากสังคมใดมีวัฒนธรรม

ที่ตีงามและเหมาะสมแล้ว สังคมนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น วัฒนธรรมย่อมมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของแต่ละสังคม โดยในประเด็นนี้ได้มีผู้อธิบายความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ดังนี้

โบรนิสลอร์ มาลินอฟสกี (Bronislaw Malinowski 1994 : 91-92) ได้อธิบายถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ 3 ประการ คือ

1. วัฒนธรรมเป็นแนวทางในการทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการทางชีวภาพ เช่น ความต้องการอาหาร และการพักผ่อนหย่อนใจ
2. วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น การสร้างค้วบทกกฎหมายเพื่อเป็นกฎเกณฑ์
3. วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือบูรณาการสังคม เช่น ศาสนาและศิลปะ ซึ่งเป็นสิ่งที่จรรโลงจิตใจของคนในสังคม

วิทย์ วิศทเวทย์และคณะ (2536 : 9) ได้อธิบายถึงความสำคัญของวัฒนธรรมที่มีต่อสังคม ซึ่งประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้

1. วัฒนธรรมช่วยให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ มนุษย์สามารถหาอาหารมาเลี้ยงชีพ สามารถเอาชนะธรรมชาติในบางสิ่งบางประการได้ รวมทั้งสามารถหาวิธีการที่เหมาะสมมาช่วยในการดำเนินชีวิตซึ่งจะส่งผลทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้าด้วย
2. วัฒนธรรมช่วยให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขโดยการกำหนดขอบข่ายของพฤติกรรมที่พึงกระทำและไม่พึงกระทำไว้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม กล่าวคือ มนุษย์ช่วยกันกำหนดแนวปฏิบัติ กำหนดคคตกา ออกกฎหมาย เพื่อให้ผู้คนในสังคมได้ถือปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขอย่างสูงสุดในการดำรงชีวิตร่วมกัน
3. วัฒนธรรมช่วยสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันของผู้คน ถ้าคนในสังคมเดียวกันยึดมั่นหรือมีวัฒนธรรมเดียวกันก็จะสามารถสร้างความมั่นคงให้แก่สังคมนั้น ๆ ได้โดยง่าย
4. วัฒนธรรมช่วยให้สังคมเจริญรุ่งเรืองและถาวร โดยเฉพาะอย่างถ้าสังคมนั้นมีวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวยต่อการประหยัด ทำให้ผู้คนรู้จักประหยัด ผู้คนมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานมีระเบียบวินัย ขยันหมั่นเพียร ฯลฯ สังคมนั้น ๆ ก็จะเจริญรุ่งเรืองและดำรงอยู่ได้อย่างถาวร
5. วัฒนธรรมช่วยสร้างเอกลักษณ์ของสังคม ทำให้เกิดลักษณะเด่นบางประการขึ้นในสังคมหรือชาตินั้น ๆ อันเป็นเอกลักษณ์ที่สังคมอื่นให้ความยกย่อง ชื่นชมและยอมรับด้วย

เช่น วัฒนธรรมการไหว้ที่อ่อนช้อยสวยงาม ทำให้ทราบโดยนัยทันทีว่าเป็นวัฒนธรรมของสังคมไทย

กล่าวโดยสรุป วัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญทั้งในระดับตัวบุคคลและระดับสังคม เนื่องจากวัฒนธรรมเปรียบเสมือนกฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานในการวางรูปแบบการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในสังคม นอกจากนั้น ยังเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเจริญรุ่งเรืองและเอกลักษณ์เฉพาะด้านของแต่ละสังคม

1.5 ขบวนการและปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Process and Cultural Phenomena)

นิยพรรณ วรณศิริ (2540) ได้อธิบายถึงขบวนการและปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นมาของศาสตร์ทางด้านมานุษยวิทยาสังคมและมานุษยวิทยาวัฒนธรรม รวมถึงทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมซึ่งประกอบด้วย

1. ธรรมชาติกับวัฒนธรรม (Nature and Culture)
2. รูปแบบของวัฒนธรรม (Patterns of Culture)
3. การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Cultural Diffusion)
4. การผสมผสานทางวัฒนธรรม (Cultural Integration)
5. การรับวัฒนธรรมใหม่ (Acculturation)
6. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม (Culture Change)

สำหรับรายละเอียดในแต่ละประเด็นผู้วิจัยขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

1.5.1 ธรรมชาติกับวัฒนธรรม (Nature and Culture)

ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติกับวัฒนธรรมเป็นลักษณะของสรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลกที่เกิดขึ้นมาเองโดยมิได้มีใครทำให้เกิด และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็มีได้มีการตกแต่งจัดเกลา มันเกิดขึ้นเองได้ก็คงสภาพธรรมชาติเอาไว้ได้ และหากจะมีการเปลี่ยนแปลงไปก็จะเปลี่ยนแปลงได้โดยที่มิได้มีผู้ใดไปกระทำการเปลี่ยนแปลง สรรพสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติจะปรากฏให้เห็นทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น ดิน แม่น้ำ ลม ไฟ ภูเขา สัตว์ ต้นไม้ ร่างกายมนุษย์ เป็นต้น และที่เป็นนามธรรมอันได้แก่สภาพการณ์ต่าง ๆ ของรูปธรรมเหล่านั้น เช่น สภาพการเกิด แก่ เจ็บ และตาย หรือเสื่อมสลาย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ห้ามไม่ได้ที่จะไม่ให้อุบัติขึ้น นอกจากนี้เราจะพิจารณาได้จาก “พฤติกรรม” ของมนุษย์ว่าพฤติกรรมใดบ้างที่เป็นธรรมชาติ โดยพฤติกรรมธรรมชาติ ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเองด้วยแรงขับจากภายในของร่างกายและความจากบังเอิญ เช่น พฤติกรรมของเด็กอ่อนที่ร้องด้วยความหิว เจ็บ และความไม่สบายตัว ครั้นพอเด็กได้รับการตอบสนองต่อการร้องแล้วเด็กก็จะหยุดร้อง

ส่วนวัฒนธรรมเป็นพฤติกรรมหรือผลผลิตจากพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ การขัดเกลา การจัดระบบระเบียบให้ดีขึ้นจากพฤติกรรมเดิมที่เป็นธรรมชาติและสิ่งของที่เป็นวัฒนธรรมเป็นของที่มนุษย์ทำขึ้น สร้างขึ้น ประดิษฐ์ขึ้นนั่นเอง น้ำในแม่น้ำเป็นสิ่งของธรรมชาติแต่น้ำดื่มสุกแล้วเป็นสิ่งของทางวัฒนธรรมเพราะมีการปรุงแต่งระหว่างสิ่งของจากธรรมชาติด้วยกัน เช่น น้ำ ไฟ และความร้อน วัฒนธรรมน้ำดื่มเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าน้ำสุกปราศจากเชื้อโรคนั่นเอง ไม้เป็นของป่าซึ่งเป็นธรรมชาติ แต่บ้านเป็นสิ่งของในวัฒนธรรมเพราะมีการเอาไม้ในธรรมชาติมาตัดแปลงปรับปรุง (นิยพรรณ วรรณศิริ 2540 : 49-50)

1.5.2 รูปแบบของวัฒนธรรม (Patterns of Culture)

วัฒนธรรมหรือพฤติกรรมใด ๆ เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนคิดสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกายคน สิ่งใดพฤติกรรมใดที่บุคคลหนึ่งคิดขึ้นและทำความเข้าใจให้กับตนเองแต่ผู้เดียวโดยผู้อื่นไม่ได้มีส่วนร่วมด้วยนั้น เป็นพฤติกรรมเฉพาะบุคคลจึงไม่นับว่าเป็นรูปแบบของวัฒนธรรม เพราะมองไม่เห็นเป็นรูปธรรมว่ามีลักษณะอะไรบ้างที่เป็นส่วนรวม โดยเป็นเพียงหน่วยปลีกย่อยเกินกว่าจะประมวลคร่าว ๆ ได้ ส่วนสิ่งของและพฤติกรรมใดที่เป็นที่ยอมรับของคนหมู่มากในสังคมและคนส่วนใหญ่ยอมรับใช้ ผู้มองจากภายนอก (สังคม) สังเกตเห็นได้ชัดเจนว่ามันเป็นอย่างใดโดยมองจากภาพรวมกว้าง ๆ ได้ พฤติกรรมนั้นก็คือรูปแบบของขบวนการทางวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ นั่นเอง การที่คนภาคเหนือ อีสาน กลาง และได้ต่างก็พูดภาษาถิ่นของตนเอง ซึ่งไม่เหมือนกัน แต่ทุกคนในทุกภาคพอจะรู้ภาษาไทย อักษรไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเข้าใจกันได้แม้จะพูดคนละภาษาถิ่นก็สามารถจะบอกได้ว่าคนเหล่านั้นคือคนไทย เพราะเขาู้ภาษาไทยเช่นกัน คนภาคเหนือนุ่งผ้าซิ่นไหม คนภาคอีสานนุ่งผ้าซิ่นฝ้าย คนภาคใต้นุ่งผ้าปาเต๊ะ คนภาคกลางนุ่งผ้าถุงสำเร็จ ผู้สังเกตการณ์ทางวัฒนธรรมจากภายนอกสังคมจะบอกได้ว่ารูปแบบทางวัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทยคือการนุ่งผ้าแบบผ้าซิ่นซึ่งป้ายทับจากด้านหนึ่งไปอีกด้านหนึ่ง และค่อนข้างยาวระหว่างข้อเท้ากับหัวเข่า ซึ่งผิดกับชนชาติลาวที่นุ่งผ้าซิ่นยกสูงขึ้นถึงหัวเข่า เป็นต้น (นิยพรรณ วรรณศิริ 2540 : 52)

1.5.3 การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Cultural Diffusion)

การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเกิดจากการที่คนต่างวัฒนธรรมและผู้คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ได้มีโอกาสมาพบปะแลกเปลี่ยนกันในช่วงเวลาหนึ่งอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอแล้วจึงแลกเปลี่ยนและหยิบยืมส่วนวัฒนธรรมของกันและกัน คนจะเป็นผู้นำวัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งเสมอ เช่น ชาวยุโรปได้มาติดต่อกับคนอินเดียแดงก็ได้นำเอาพืชพันธุ์ต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด ยาสูบ แดง ถั่ว ฯลฯ รวมทั้งวิธีการผลิตจากชาวอินเดียแดงไปใช้ (นิยพรรณ วรรณศิริ 2540 : 61)

1.5.4 การผสมผสานทางวัฒนธรรม (Cultural Integration)

หลังจากวัฒนธรรมที่ต่างกันสองวัฒนธรรมมาพบกัน สัมผัสกัน และเกิดการหิบบ่มแลกเปลี่ยนกันใช้ ในระยะเวลาที่สม่ำเสมอและยาวนานพอสมควร วัฒนธรรมทั้งสองจะผสมผสานกันปะปนกันหมด แต่ก็ยังรู้ว่าเป็นวัฒนธรรมของใครไม่ถึงกับปนกันจนแยกไม่ออก เมื่อผู้หิบบ่มวัฒนธรรมผู้หนึ่งกลับเข้าสู่กลุ่มชนเดิมของตน วัฒนธรรมเดิมนั้นก็จะดำรงรูปแบบเดิมได้คืออยู่ บุคคลผู้นั้นก็ยังประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมเดิมของตนไปตามเดิม แต่เมื่อออกมาพบปะหรือเผชิญกับคนจากวัฒนธรรมอื่นอีกเขาก็จะผสมผสานวัฒนธรรมของเขาเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ที่มาสัมผัสกันอีก (นิยพรรณ วรณศิริ 2540 : 66)

1.5.5 การรับวัฒนธรรมใหม่ (Acculturation)

การรับวัฒนธรรมใหม่ (acculturation) เป็นขบวนการทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นกับบุคคลได้เสมอ ในช่วงใดก็ช่วงหนึ่งของชีวิตของมนุษย์ การรับวัฒนธรรมใหม่ผิดกับขบวนการปลูกฝังวัฒนธรรม ตรงที่ขบวนการรับวัฒนธรรมใหม่จะเกิดในช่วงหลังจากการเกิดขบวนการปลูกฝังวัฒนธรรมผ่านมาแล้ว และเป็นขบวนการที่อิงอยู่กับการปลูกฝังวัฒนธรรมอยู่มาก ขบวนการรับวัฒนธรรมใหม่เป็นการรับเอาความคิด ทศนคติ หลักความเชื่อ การกระทำ และสิ่งของใหม่ ๆ ที่ต่างไปจากที่บุคคลที่ได้เคยประสบพบมา เพื่อใช้แทนที่ระบบเดิมที่ตนเคยยึดถืออยู่ หรืออาจรับมาใช้ในฐานะที่เป็นสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีใช้อยู่เลยในสังคมของตน การนำมาผนวกเข้าในฐานะสิ่งแปลกใหม่ก็เป็นอีกกรณีหนึ่งนอกเหนือไปจากการรับเอามาใช้แทนที่สิ่งของหรือระบบเก่า ๆ ที่เคยมีใช้อยู่ การรับวัฒนธรรมใหม่เป็นการรับวัฒนธรรมมาจากสังคมอื่นมาปฏิบัติ ส่วนการปลูกฝังวัฒนธรรมเป็นการรับวัฒนธรรมเดิมของสังคมบุคคลโดยสมาชิกรุ่นใหม่หรือรุ่นเยาว์ของสังคมนั้นเอง แต่การรับวัฒนธรรมใหม่เป็นการรับวัฒนธรรมจากสังคมอื่นเข้ามาในภายหลัง โดยสมาชิกรุ่นเก่าหรือสมาชิกรุ่นโตของสังคมนั้น ๆ

การรับวัฒนธรรมใหม่อิงกับการปลูกฝังวัฒนธรรมอย่างมากตรงที่ถ้าบุคคลได้รับการปลูกฝังวัฒนธรรมมาดีมาก ประพฤติยึดมั่นอยู่กับวัฒนธรรมที่ตนถูกปลูกฝังมาแล้ว การรับวัฒนธรรมใหม่จะเป็นไปได้ค่อนข้างยากมาก ในทางตรงข้ามถ้าบุคคลถูกปลูกฝังวัฒนธรรมเดิมมาอย่างหละหลวม (เช่นที่เรียกว่า “พ่อ-แม่ไม่สั่งสอน”) ไม่ค่อยอยู่ในกรอบของระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมเท่าใดนัก การรับวัฒนธรรมใหม่จะเป็นไปได้โดยง่ายตาย (นิยพรรณ วรณศิริ 2540 : 71)

1.5.6 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม (Culture Change)

การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม คือ การเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมที่บุคคลในสังคมได้เคยประพฤติปฏิบัติติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานไปสู่แบบแผนใหม่ที่ซึ่งไม่เคยชินมาก่อน ในปัจจุบันนี้วัฒนธรรมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด โดยที่มนุษย์เอง

นั้นไม่ได้รู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงนั้นเลย ไม่มีใครสนใจว่าใครเป็นผู้สร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้น ใครเป็นผู้ริเริ่มระบบพฤติกรรมและใครเป็นผู้ทำให้แพชชันน่าสนใจ ผู้คนได้ให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ก็ประพฤติปฏิบัติตามกันมาโดยไม่รู้ตัว

การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อลักษณะของวัฒนธรรมของมนุษย์ หากปราศจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมแล้ว วัฒนธรรมจะไม่สามารถพัฒนาขึ้นมาได้ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่จึงนำไปสู่ความเจริญทางวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงเป็นการเคลื่อนไหว (Dynamics) ซึ่งผู้ที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงก็คือผู้ที่หวังให้เกิดการเคลื่อนไหวแล้วมีผลดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่ตนประสพอยู่ แต่ก็ไม่แน่เสมอไปว่าการเปลี่ยนแปลงแล้วอาจจะได้ผลในทิศทางดีขึ้นอย่างเดียว เปลี่ยนแปลงแล้วอาจจะอยู่ที่เดิมหรือเปลี่ยนแปลงแล้วอาจเลวลงก็ได้ การเปลี่ยนแปลงแล้วดีขึ้นเรียกว่า “การพัฒนา” (Development) (นิยพรรณ วรณศิริ 2540 : 274)

2. วัฒนธรรมไทยจากอดีตสู่ปัจจุบัน

2.1 วัฒนธรรมต่างชาติที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทยในอดีต

วัฒนธรรมของแต่ละสังคมย่อมประกอบด้วยทั้งวัฒนธรรมของชาติตนเองและวัฒนธรรมของชนชาติอื่น และกล่าวได้ว่าไม่มีสังคมไหนที่มีวัฒนธรรมของตนเองเป็นวัฒนธรรมที่สังคมนั้นคิดขึ้นสร้างใช้เท่านั้น แต่ย่อมจะประกอบด้วยวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ รวมเข้าไปด้วยไม่มากนัก โดยเฉพาะวัฒนธรรมไทยซึ่งได้รับการสืบทอดจากอดีตสู่ปัจจุบันต่างก็ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมจากชาติอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรมจีน อินเดีย เขมร หรือจากชาติตะวันตก

2.2 คำกำหนดลักษณะวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมไทยปัจจุบัน

ฉรงค์ เส็งประชา (2539 : 62) อธิบายว่า มนุษย์เมื่ออยู่รวมกันเป็นกลุ่มสังคมย่อมสร้างวัฒนธรรมขึ้นใช้เอง ต่อมาเมื่อได้มีความสัมพันธ์กับกลุ่มสังคมอื่น ย่อมจะมีการรับเอาวัฒนธรรมจากสังคมนั้น ๆ มาใช้ และวัฒนธรรมที่นำเอามาใช้ในสังคมของตนนั้น อาจนำเอามาใช้เลยโดยตรง แต่บางอย่างอาจนำมาปรับปรุงดัดแปลงให้เหมาะสมกับการนำเอามาใช้ในสังคมของตนก็เป็นได้ ตัวอย่างเช่น การแต่งกายของคนในสังคมไทยสมัยแรก ๆ จะมีลักษณะการนำเอาผ้าตัดเป็นเส้นให้พอเหมาะแล้วนำมาพันร่างกาย ในสมัยต่อ ๆ มา ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง และเมื่อได้รับอิทธิพลการแต่งกายแบบตะวันตกทำให้มีการตัดเย็บให้เข้ากับรูปทรงของร่างกาย มีแขน มีขา มีการใช้กระดุมสำหรับยึดติดเพื่อสะดวกในการสวมใส่ การถอดออก ฯลฯ อีกตัวอย่างหนึ่งได้แก่บ้านของคนไทยในระยะแรก ๆ เรือนไทยคงมีลักษณะหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ของคนไทย

ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ แต่ต่อ ๆ มาจากการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและได้ติดต่อสัมพันธ์กับชาวตะวันตก ทำให้บ้านของคนไทยเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการก่อสร้างไปมาก

หากจะพิจารณาลักษณะของวัฒนธรรมที่ปรากฏในสังคมไทยด้วยใจเป็นกลาง คงต้องยอมรับว่าหลายสิ่งหลายอย่างที่เราใช้กันอยู่ และแม้แต่ที่เราเรียกกันว่าเป็นวัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมไทยนั้น ๆ ก็คือวัฒนธรรมไทยและมีเอกลักษณ์เฉพาะซึ่งย่อมก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมไทยมากกว่าที่จะคงใช้อยู่ในลักษณะที่สร้างสรรค์ไว้เดิมตลอดไป

2.3 ลักษณะวัฒนธรรมไทย

ฉรงค์ เส็งประชา (2539 : 66 - 72) เสนอแนวคิดที่ว่าวัฒนธรรมไทยได้รับการสร้างสรรค์จากคนไทยเองมาตั้งแต่โบราณ และบางส่วนก็ได้รับมาจากสังคมอื่นนำมาใช้ทั้งหมด หรือนำมาเป็นบางส่วน หรือนำมาปรับปรุงคัดแปลงให้เหมาะสมกับค่านิยมเหมาะสมกับการใช้สอย และในที่สุดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็คือวัฒนธรรมไทย จากการพัฒนาวัฒนธรรมโดยลำดับ อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ประกอบกับปัญหาความต้องการและความสามารถของคนไทย จึงก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ การหลอมรวมและได้วัฒนธรรมซึ่งมีลักษณะเฉพาะเป็นวัฒนธรรมไทยขึ้นมาและมีลักษณะเด่น ๆ ให้ปรากฏหลายอย่าง โดยลักษณะของวัฒนธรรมไทยประกอบด้วย

2.3.1 การมีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ สังคมไทยรับเอาพุทธศาสนาเป็นที่นับถือของชาวไทยมาตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย และแม้ว่าระยะต่อมาสังคมไทยจะมีศาสนาและลัทธิศาสนาอื่นเข้ามาเผยแพร่ แต่ผู้คนส่วนใหญ่ยังคงเป็นพุทธศาสนิกชนถึงกว่าร้อยละ 90 โดยพุทธศาสนา มีหลักคำสอนอยู่ 3 ประการคือ สอนให้ละเว้นความชั่ว ประพฤติแต่ความดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ วิธีชีวิตของคนไทยเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งดังจะพบว่ากิจกรรมต่าง ๆ เช่น การบวช การแต่งงาน การขึ้นบ้านใหม่ ตลอดจนคติในการดำเนินชีวิต จะนำเอาพุทธศาสนามาเกี่ยวข้อง และนำพิธีสงฆ์เข้ามาประกอบ

2.3.2 การมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สังคมไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขสืบทอดมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน พระมหากษัตริย์ทรงมีบทบาทต่อสังคมไทยตลอดมา แม้ว่าในปัจจุบันพระมหากษัตริย์จะทรงอยู่ในฐานะประมุขของประเทศ มีผู้รับสนองพระบรมราชโองการก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติประชาชนยังเห็นว่าพระมหากษัตริย์ทรงมีอำนาจ ประชาชนมีความเคารพและยึดมั่นในองค์พระมหากษัตริย์ ดังจะพบเห็นได้จากการถวายความจงรักภักดีในวาระการ

เสด็จไปในท้องที่ต่าง ๆ ประกอบกับคุณงามความดีที่พระองค์ได้ทรงสร้างไว้แก่ชุมชน จึงช่วยเสริมให้สถาบันพระมหากษัตริย์มีความสำคัญต่อสังคมไทยยิ่ง

2.3.3 อักษรไทยและภาษาไทย สังคมไทยยอมรับอักษรใช้มาก่อนหน้าสมัยกรุงสุโขทัยและได้รับการพัฒนาอักษรไทยโดยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ภาษาไทยประกอบด้วยตัวอักษรและตัวเลขที่ใช้กันเพียงไม่กี่ชาติ จัดเป็นเอกลักษณ์ที่น่าภูมิใจในควมมีวัฒนธรรมเฉพาะของคนไทย ในขณะที่อีกหลายชาติไม่มีภาษาและตัวอักษรเป็นของตนเอง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วภาษาไทยมีลักษณะที่สำคัญ เช่น การมีเสียงสูงต่ำคล้ายเสียงดนตรี หรือคำราชาศัพท์หรือภาษาสุภาพตามฐานะบุคคล ฯลฯ

2.3.4 ประเพณีไทย ประเพณีถือเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อ ๆ กันมา เป็นสิ่งแสดงถึงวิถีชีวิตของคนไทยทั้งในอดีตและปัจจุบันว่ามีความเป็นมาและเป็นอยู่อย่างไร ประเพณีส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา และอาจมีคติทางลัทธิศาสนาอื่นแฝงอยู่ด้วย เช่น ประเพณีการบวช ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีสงกรานต์ ฯลฯ

2.3.5 วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย

1) **เครื่องนุ่งห่มและการแต่งกายของคนไทย** ได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย มีการรับวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวตะวันตกมาใช้มากขึ้นตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น การแต่งกายของผู้ชายมักเป็นแบบง่าย ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน แต่สำหรับผู้หญิงจะเป็นไปตามสมัยนิยม โดยเฉพาะในสังคมเมือง

2) **ที่อยู่อาศัย** การปลูกบ้านของคนไทยจะคำนึงถึงสภาพธรรมชาติ โดยจะเห็นได้ว่าเรือนไทยมีลักษณะสูงโปร่ง ไม่มีห้องมากนัก รับลมเย็นได้ทุกด้าน ป้องกันแดดฝนได้เป็นอย่างดี ใต้ถุนสูงสำหรับเก็บของนั่งพักผ่อนและทำงานบ้าน ในบ้านไม่นิยมประดับเครื่องตกแต่งมากนัก ปัจจุบันมีคนนิยมปลูกเรือนไทยน้อยลง เนื่องจากราคาสูงและสนใจแบบบ้านของชาวตะวันตกมากกว่า

3) **อาหาร** ลักษณะการกินของคนไทยสมัยก่อนมีความเรียบง่าย เช่น การทำน้ำพริกปลาร้า ผัก แกงส้ม แกงเลียง ฯลฯ และรับประทานอาหารทั้งสามมือ ปัจจุบันคนไทยเป็นนักบริโภค ชอบแสวงหาอาหารรสแปลกใหม่ โดยเฉพาะอาหารต่างชาติ

4) **การรักษาโรค** คนไทยนิยมการรักษาโรครักษาใช้เจ็บตามแผนโบราณ และถ้าไม่ใช้ยาแผนโบราณก็จะไปซื้อยาที่ร้านตามคำแนะนำของคนขายยา ทำให้คนไทยมีสุขภาพอนามัยไม่ค่อยดี ปัจจุบันคนไทยนิยมรักษาโรครักษาใช้เจ็บตามสถานพยาบาลมากขึ้น

5) **ศิลปกรรมของไทย** ศิลปกรรมเป็นวัฒนธรรมที่เกิดจากความเพียรพยายามของมนุษย์ในการที่จะปรุงแต่งสภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ให้สิ่งแวดล้อมน่าอยู่อาศัยสวยงาม รวมทั้งเป็นอาหารทางใจ วัฒนธรรมในด้านนี้ ประกอบด้วย

(1) **วรรณคดี** เป็นศิลปกรรมที่แสดงออกในรูปของตัวหนังสือ การแต่งความเป็นเรื่องราวทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกทางอารมณ์ แต่แฝงไปด้วยคติเตือนใจ ตัวอย่างเช่น หนังสือนิเวศพระอภัยมณี ขุนช้างขุนแผน

(2) **ดนตรี** เป็นศิลปะเกี่ยวกับการบรรเลงให้เกิดเสียงที่ไพเราะ โดยการจัดเรียงอย่างเป็นระเบียบ และมีแบบแผน โครงสร้าง เป็นรูปแบบของกิจกรรมเชิงศิลปะของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับเสียง โดยดนตรีนั้นแสดงออกมาในด้านระดับเสียงซึ่งรวมถึงท่วงทำนองและเสียงประสาน จังหวะ และคุณภาพเสียง ดนตรีนั้นสามารถใช้ในการด้านศิลปะหรือสุนทรียศาสตร์ การสื่อสาร ความบันเทิง รวมถึงใช้ในงานพิธีการต่างๆ

(3) **จิตรกรรม** เป็นศิลปะเกี่ยวกับการวาด โดยจิตรกรรมไทยแตกต่างจากศิลปะของชนชาติอื่นอย่างชัดเจน ถึงแม้จะมีอิทธิพลศิลปะของชาติอื่นอยู่บ้าง แต่ก็สามารถดัดแปลงคลี่คลาย ดัดทอน หรือเพิ่มเติมจนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของ ตนเองได้อย่างสวยงาม ลงตัว น่าภาคภูมิใจและมีวิวัฒนาการทางด้านรูปแบบ และวิธีการมาตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสามารถพัฒนาต่อไปอีกในอนาคต

(4) **ประติมากรรม** เป็นผลงานศิลปะที่แสดงออกโดยกรรมวิธี การปั้น การแกะสลัก การหล่อ หรือการประกอบเข้าเป็นรูปทรง 3 มิติ ซึ่งมีแบบอย่างเป็นของไทย โดยเฉพาะ วัสดุที่ใช้ในการสร้างมักจะเป็น ดิน ปูน หิน อิฐ โลหะ ไม้ งาม้าง เขาสัตว์ กระจก ฯลฯ ผลงานประติมากรรมไทย มีทั้งแบบ นูนต่ำ นูนสูง และลอยตัว งานประติมากรรมนูนต่ำและนูนสูงมักทำเป็นลวดลายประกอบกับสถาปัตยกรรม เช่น ลวดลายปูนปั้น ลวดลายแกะสลักประดับตามอาคารบ้านเรือน โบสถ์ วิหาร พระราชวัง ฯลฯ นอกจากนี้ ยังอาจเป็นลวดลายตกแต่งงานประติมากรรมแบบลอยตัวด้วย

(5) **สถาปัตยกรรม** เป็นผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการก่อสร้างสิ่งก่อสร้าง อาคาร ที่อยู่อาศัยต่าง ๆ การวางผังเมือง การจัดผังบริเวณ การตกแต่งอาคาร การออกแบบก่อสร้าง ซึ่งเป็นงานศิลปะที่มีขนาดใหญ่ต้องใช้ผู้สร้างงานจำนวนมาก และเป็นงานศิลปะที่มีอายุยืนยาว

2.3.6 จรรยาบรรณและจิตใจของคนไทย คนไทยมีลักษณะสุภาพอ่อนโยนอ่อนน้อมและรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี มีการแสดงความรักที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของสังคมอื่น เช่น การยิ้มแย้มทักทายปราศรัย การไหว้ การถวายความเคารพพระมหากษัตริย์ เป็นต้น สำหรับในด้านจิตใจของคนไทย การได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาทำให้คนไทยมีความ

กตัญญูเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจโอบอ้อมอารีต่อคนทั่วไป ให้เกียรติแก่ผู้มีอาวุโส รักเกียรติและรักศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

2.3.7 การพักผ่อนหย่อนใจของคนไทย คนไทยชอบดำเนินชีวิตอย่างสบาย ๆ มีการพักผ่อนควบคู่กันไปกับการทำงาน การพักผ่อนของคนไทยแยกพิจารณาได้ 2 ลักษณะ คือ การพักผ่อนหย่อนใจของคนในเมือง และการพักผ่อนหย่อนใจของชาวชนบท โดยการพักผ่อนหย่อนใจของคนในเมืองแยกพิจารณาได้ 2 ประเภท คือ พักผ่อนนอกรับกับพักผ่อนในบ้าน การพักผ่อนหย่อนใจนอกรับ ได้แก่ การดูภาพยนตร์ เที่ยวห้างสรรพสินค้า สถานโบว์ลิ่ง สระว่ายน้ำ บาร์ ไนต์คลับ สวนสาธารณะ การพักผ่อนหย่อนใจในบ้าน ได้แก่ การดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือ เล่นสเก็ต เล่นกีฬา ทำสวนครัว ฯลฯ ส่วนการพักผ่อนของชาวชนบท อาจมีกิจกรรมสังสรรค์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้าน เช่น การเล่นเกม การเล่นพื้นเมือง เช่น ซักเย็บกระโถกเชือก ตะกร้อ มวยไทย เล่นว่าว ฯลฯ

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย

ณรงค์ เสงี่ยมประชา (2544 : 139-143) ได้อธิบายว่า สภาพสังคมไทยนั้นแต่เดิมใช้ชีวิตกันอย่างเรียบง่าย ความเป็นอยู่แบบพหิมียพอกิน เป็นสังคมเกษตรกรรม ทำมาหากินโดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ การผลิตเพื่อทำกินค่อนข้างจะอยู่ในวงจำกัด แต่หลังจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริงเป็นต้นมา ประกอบกับวิวัฒนาการในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องพึ่งพาชาติตะวันตกมาโดยตลอด ทำให้สภาพสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง โดยการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย

3.1 การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม

พัฒนาการทางสังคมของสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาจะเห็นได้จากก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ.2475 สังคมไทยมีวัฒนธรรมเป็นแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ (Patron-client relationship) โดยยึดแนวทางของอำนาจคือความถูกต้องหรือมาตรฐานที่ใช้วัดความชอบธรรมถูกกำหนดด้วยอำนาจ โดยทั่วไปแล้วผู้ที่มีอำนาจคือความถูกต้อง ผู้ที่ไม่มีอำนาจก็จะถูกรอบงำจากผู้ที่มีอำนาจมากกว่า ความถูกต้องของสังคมไม่ได้กำหนดด้วยเหตุผล ระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคคลในแต่ละระดับชั้นของสังคม โดยอาจจะจำแนกออกได้เป็น 2 ฝ่ายด้วยกันคือ ผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ โดยผู้ที่อุปถัมภ์จะต้องแสดงออกซึ่งความเป็นผู้อุปถัมภ์เพื่อเป็นฐานอำนาจแห่งตนเอง

ในขณะที่ผู้รับอุปถัมภ์ก็จะได้ประโยชน์อื่น ๆ จากผู้อุปถัมภ์เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่เกื้อกูลระหว่างกัน เพียงแต่การจำแนกบทบาทและการตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้อุปถัมภ์เป็นหลัก

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเดินเข้าไปสู่สังคมแบบเสรีประชาธิปไตย ซึ่งมีรูปแบบและเนื้อหาของความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างจะแตกต่างจากความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์ เนื่องจากในสังคมเสรีประชาธิปไตยประชาชนจะต้องเคารพในสิทธิของบุคคลอื่น ๆ โดยยึดเอาเสียงส่วนใหญ่ของสังคมเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดทางเลือกของสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ละเลยต่อความคิดเห็นของคนส่วนน้อย ยึดหลักการเรื่องสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคสำหรับสังคมไทยกำลังอยู่ในช่วงของการผ่านเปลี่ยน จากการศึกษาแนวคิดของรังสรรค์ ธนพรพันธ์ พบว่ารูปแบบวัฒนธรรมในสังคมเศรษฐกิจไทยเริ่มจากวัฒนธรรมอำนาจนิยมอุปถัมภ์เปลี่ยนแปลงไปสู่วัฒนธรรมประชาธิปไตยอุปถัมภ์แล้วก้าวไปสู่วัฒนธรรมทุนนิยมอภิสิทธิ์ และสุดท้ายก็จะเข้าสู่วัฒนธรรมเสรีประชาธิปไตย ซึ่งในแต่ละวัฒนธรรมจะมีรายละเอียดแตกต่างกันออกไปไม่ว่าจะเป็นชนชั้นนำทางอำนาจ ระบบราชการ ภาครัฐบาล ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน

3.2 การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะเศรษฐกิจและสภาพทางสังคมการเมืองและการปกครอง จะเห็นได้ว่าระบบเศรษฐกิจไทยก่อนสนธิสัญญาเบาว์ริงเป็นการผลิตเพื่อยังชีพเป็นหลักอาจจะเรียกได้ว่าเป็นเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตนเอง (Self-sufficient economy) ขาดแรงงานอิสระในการประกอบอาชีพ เพราะผู้ชายที่อายุระหว่าง 18-60 ปีต้องเป็นไพร่ นอกจากนี้การผลิตในภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมก็ไม่ได้มีการใช้เทคโนโลยี โดยมีอุตสาหกรรมอยู่บ้างแต่ก็เป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวกับน้ำตาล ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ประกอบการก็จะเป็นชาวจีน ต่อมาในช่วงหลังสนธิสัญญาเบาว์ริงจนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 ระบบเศรษฐกิจของไทยก็เปลี่ยนไปเป็นระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (open economy) มีการก่อตัวของระบบทุนนิยมและยอมรับสิทธิส่วนบุคคลในที่ดิน มีแรงงานอิสระเกิดขึ้น เพราะการยกเลิกระบบไพร่ทาสและได้เกิดรัฐวิสาหกิจ

วิวัฒนาการของระบบเศรษฐกิจไทยตั้งแต่ยังเป็นระบบปิด และเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเปิดจนกระทั่งถึงปัจจุบัน แนวคิดทางด้านเศรษฐกิจผูกติดอยู่กับการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นั่นคือ การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ส่งผลทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกนำมาเพื่อการสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจและสร้างค่านิยมให้แก่คนในสังคม และยังเป็นการสะสมความมั่งคั่งเกินขอบเขตของการนำไปใช้ในวิถีชีวิตปกติ ส่งผลทำให้สังคมไทยประสบปัญหาในด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่จวบจนกระทั่งปัจจุบัน

3.3 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมไทย

สภาพสังคมและวัฒนธรรมของไทยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากสังคมโลก โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจเกิดขึ้นจากความตั้งใจหรือความไม่ตั้งใจ อย่างไรก็ตามสังคมและวัฒนธรรมของไทยมีทิศทางที่มองเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนหลายประการ โดยเฉพาะกรณีที่จะกล่าวดังต่อไปนี้

3.3.1 การเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสังคมเมือง

ณรงค์ เส็งประชา (2544 : 146,149,155-156) ได้อธิบายว่า สังคมเมืองเป็นสังคมขนาดใหญ่ที่ผู้คนมาอยู่รวมกัน มีการกระทำทางเศรษฐกิจและสังคมต่อกัน การกระทำทางเศรษฐกิจเป็นกิจกรรมที่ไม่ใช่การเกษตรแบบดั้งเดิมอีกต่อไป ความสัมพันธ์ทางสังคมมีลักษณะเป็นการส่วนตัว มีการกำหนดหน้าที่การงานที่แต่ละคนกระทำโดยเฉพาะใครทำงานชนิดใดก็จะต้องรับผิดชอบ ในงานนั้น ๆ ส่วนงานหรือหน้าที่ที่คนไม่ได้ทำก็จะต้องอาศัยผู้อื่น เช่น ถ้าเป็นช่างไม้ก็จะทำงานไม้ที่ใช้ในการก่อสร้าง หรือทำเครื่องเรือน ส่วนอาหารก็จะต้องไปซื้อจากผู้อื่น หรือเสื้อผ้าก็จะต้องไปซื้อจากบุคคลอื่นเช่นกัน สังคมเมืองจะแวดล้อมไปด้วยสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ผู้คนจะอยู่กันค่อนข้างหนาแน่นและต่างคนต่างอยู่ ความสนิทสนมกันเป็นการส่วนตัวมีน้อย การเอื้อเฟื้อต่อกันมีจำกัด

3.3.2 การเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัย

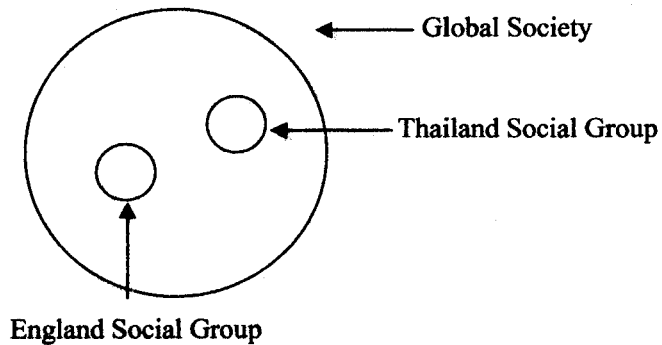
การเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยเป็นแนวคิดที่เริ่มใช้กันหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ประเทศทั้งหลายต่างพยายามที่จะพัฒนาตนเองให้มีความเจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งการพัฒนานี้มีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยจะเกิดขึ้นทั้งในสังคมชนบทและสังคมเมือง

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนั้นย่อมจะเกิดขึ้นได้ทุกยุคทุกสมัยและทุกสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนาได้มีการพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชนต่าง ๆ อย่างมากมายและมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นในสังคม ทั้งนี้เนื่องมาจากการประดิษฐ์และคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ความเจริญของระบบสื่อสารโทรคมนาคมแสดงให้เห็นถึงความเติบโตหรือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ตลอดจนการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมก็เป็นไปอย่างสะดวกขึ้น

สิ่งสำคัญที่เกี่ยวเนื่องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมก็คือ การพัฒนาไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาท้องถิ่นชนบทหรือสังคมเมือง ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาคือ ความทันสมัยที่เกิดขึ้น

3.3.3 การเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสังคมโลก

การที่สังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสังคมโลก หมายถึง การที่สังคมไทยมีวิถีชีวิตคล้ายกับสังคมอื่น ๆ ในโลก และนั่นก็คือสังคมไทยจะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกหรือเทียบได้ว่าถ้าสังคมโลกคือ Society หรือ Global Society สังคมไทยจะเป็น Social Group ที่ประกอบเป็น Global Society

ภาพที่ 2.1 การเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสังคมโลกของไทย

(ที่มา ธรรมรงค์ เสงี่ยมประสา 2544 : 155)

ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวโลกไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสังคมใด จะมีลักษณะชีวิตความเป็นอยู่หรือวิถีชีวิตคล้าย ๆ กัน เช่น ใช้เงินสกุลเดียวกัน ใช้ภาษาเดียวกัน มีโอกาสใช้สิ่งของที่ผลิตจากแหล่งผลิตเดียวกัน ฯลฯ สำหรับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นวิถีชีวิตต่อไปนี้อาจมีผลกระทบต่อถึงกันและยอมรับกันในกลุ่มสังคมต่าง ๆ

1. เทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ เครื่องคอมพิวเตอร์
2. จิตสำนึกเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อม
3. การคุ้มครองแรงงานและแรงงานเด็ก
4. การเปิดเสรีทางการค้า การเงิน การธนาคาร

โลกปัจจุบันเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือเป็นสังคมโลกที่ผู้คนในท้องที่ต่าง ๆ ในส่วนต่าง ๆ ของโลกมีความเกี่ยวข้องกัน การกระทำต่อกันในระดับใดระดับหนึ่งและย่อมมีผลกระทบต่อกันในระดับหนึ่ง เช่น ในส่วนหนึ่งของโลกเศรษฐกิจตกต่ำย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชนส่วนอื่นของโลกด้วย ปัจจัยที่ทำให้เกิดโลกาภิวัตน์ที่สำคัญคือ ข้อมูลข่าวสารและเครื่องมือในการสื่อสาร ซึ่งทำให้ผู้คนมีโลกทัศน์กว้างขึ้นมีวิสัยทัศน์ที่มีโอกาสถูกต้องมากขึ้นและมีโอกาสรับเอาวัฒนธรรมใหม่ ๆ มาใช้มากขึ้น สังคมใดที่มีวัฒนธรรมเหมือนกันหรือมีวัฒนธรรมเดียวกัน วิถีชีวิตย่อมเหมือนกันและนั่นก็คือสังคมเดียวกันในที่สุด

3.4 ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย

ในปัจจุบันสังคมไทยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากต่างชาติทั้งตะวันตกและชาติตะวันออก กระแสโลกาภิวัตน์และการดำรงอยู่ในยุคข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่แทรกซึมสู่วิถีชีวิตของสังคมไทยทุกรูปแบบ ทำให้สังคมไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและมีการขับเคลื่อนอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติด้วยกระบวนการทางทุนนิยมและบริโภคนิยมทำให้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมหรือประเพณีต่าง ๆ ของไทยดั้งเดิมของไทยถูกบดบังไปจนแทบหมดสิ้น ซึ่งเป็นที่มาของการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม (กลุ่มเฟ้าระวังทางวัฒนธรรม, เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม 2548)

3.5 การเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

3.5.1 ความหมายการเบี่ยงเบน

ความหมายของคำว่า “การเบี่ยงเบน” ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

บิคซานซ์ (Bicsanz อังโน สุมณฑิพย์ จิตสว่าง คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย (2551) “ประเภทของพฤติกรรมเบี่ยงเบนจาก

<http://www.polsci.chula.ac.th/sumonthip/devian-def.htm>) การเบี่ยงเบน หมายถึง ความประพฤติที่

ขัดแย้งกับบรรทัดฐานของกลุ่มหรือสังคมส่วนรวมซึ่งหากมีการฝ่าฝืนบรรทัดฐานดังกล่าวจะได้รับการลงโทษ โดยแบ่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนไว้ดังนี้

1. ความประพฤติไม่เหมาะสม (Improper)
2. การเป็นปรปักษ์ต่อผู้อื่น (antisocial behavior)
3. ทำลายตัวเอง (Self destructive)
4. ละเมิดกฎศีลธรรม (Immoral)
5. ทำลายสังคม (Destructive to the society)
6. ความผิดปกติของร่างกาย

ดร.เสริน ปุณณะหิตานนท์ (2523 : 124) อธิบายว่า การเบี่ยงเบนมีความหมาย ดังนี้

1. การไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ที่ถือปฏิบัติ
2. ความประพฤติที่คนในกลุ่มหนึ่ง พิจารณาน่าอาย/บาดหูบาดตา ต้องการจัดการ

ผู้กระทำผิดมาลงโทษ

3. พฤติกรรมที่คนบางพวกในสังคมหนึ่ง ๆ เห็นว่าเป็นการกระทำที่ผิด น่ารังเกียจ หรือ บาดหูบาดตา/ และเป็นการกระตุ้นหรือเร้า (หรือจะกระตุ้นถ้ามีคนพบเห็นเข้า) ให้คนเหล่านั้นแสดงความไม่พอใจ โกรธ เกิดขบ ประณาม หรือ ต้องการลงโทษผู้กระทำ

ในที่นี้ สามารถสรุปความหมายของการเบี่ยงเบน คือ พฤติกรรมของตัวบุคคลที่มีความขัดแย้งหรือแตกต่างไปจากบรรทัดฐานในสังคมโดยส่วนใหญ่ และกลุ่มคนในสังคมเห็นว่าแตกต่างจากคนทั่วไป ซึ่งอาจเป็นเพียงเล็กน้อยที่อาจไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม หรือจนกระทั่งพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อสังคม

3.5.2 วัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม

ณรงค์ เส็งประชา (2539 : 118) อธิบายว่า วัฒนธรรมช่วยให้ผู้คนและสังคมมีวิถีชีวิตในแนวที่จะสนองความต้องการของเขา ช่วยให้ผู้คนและสังคมเจริญก้าวหน้าขึ้น ถ้าวัฒนธรรมนั้น ๆ เหมาะสม แต่ถ้าผู้คนยึดถือวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสมย่อมจะไม่เกิดความเจริญขึ้นเท่าที่ควร นั่นคือ สังคมใดจะเจริญมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของวัฒนธรรม ถ้าสังคมมีวัฒนธรรมที่มีคุณภาพ เช่น มีการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในสังคมนั้น และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สังคมนั้นก็ย่อมมีโอกาสเจริญก้าวหน้า แต่ถ้าสังคมนั้นยึดมั่นในวัฒนธรรมความเชื่อเดิม เช่น เชื่อในอำนาจเร้นลับ ไร้เหตุผล เครื่องมือเครื่องใช้ไม่ได้รับการปรับปรุง ไม่ค่อยมีคุณภาพ ผู้คนชอบอยู่อย่างสบายไม่กระตือรือร้นในการประกอบอาชีพ มีค่านิยมที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ สังคมนั้นก็คงยากที่จะเจริญก้าวหน้า ซ้ำยังอาจเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาสุขภาพอนามัย

ปัญหาสังคมที่เกิดจากความไม่เหมาะสมทางวัฒนธรรมนั้นมีหลากหลายปัญหา และถ้าพิจารณาโดยละเอียดแล้ว พอจะกล่าวได้ว่า ปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นในสังคมมีสาเหตุมาจาก ความไม่เหมาะสมทางวัฒนธรรม เช่น ปัญหายาเสพติดและอาชญากรรม อาจเกิดจากละเลยต่อวัฒนธรรมด้านประเพณีหรือศีลธรรมที่ดั้งเดิมตามแบบวิถีไทย โดยยึดถือประเพณีปฏิบัติตัวไปตามกระแสสังคมโลก เช่น การบริโภคสิ่งของมีนเมาจนทำให้ขาดสติและแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามมา นอกจากนั้น ปัญหาสุขภาพอนามัย การเป็นโรคพยาธิอาจเกิดจากวัฒนธรรม ในการกินอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ การไม่รักษาหรือทำความสะอาดอาหาร ความมักง่ายไม่ป้องกันพาหะที่นำเชื้อโรคมารู้นั้น ปัญหาความยากจนมีสาเหตุมาจากการรักความสะดวกสบาย ขาดความขยัน ไม่รู้จักการประหยัดคอดออม ฯลฯ ทั้งนี้ ลักษณะปัญหาที่เกิดล้วนมาจากวัฒนธรรมทั้งสิ้น บางปัญหามีผลเพียงเล็กน้อย แต่บางปัญหามีผลค่อนข้างรุนแรง

3.5.3 สภาพของวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม

ณรงค์ เส็งประชา (2539 : 119-122,124) อธิบายว่า ปัญหาสังคมในประเด็นต่าง ๆ ที่สังคมกำลังเผชิญนั้นมีอยู่มากมาย โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากสภาพของวัฒนธรรมที่คนในสังคมต่างยึดถือปฏิบัติที่ผิดวิธี โดยลักษณะของสภาพวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมนั้นสามารถแยกออกได้ตามรายละเอียดดังนี้

1) ความอ่อนแอทางวัฒนธรรม หมายถึง วัฒนธรรมที่ไม่สามารถจะสนองความต้องการของคนในสังคมได้ดีเท่าที่ควร ตัวอย่างเช่น การใช้เกวียนเป็นพาหนะ การขอฝนจากเทวดาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ระบบการบริหารงานที่ล้าสมัย ฯลฯ ซึ่งเป็นผลให้สังคมเจริญก้าวหน้าอย่างเชื่องช้า ปรากฏการณ์บางอย่างที่แสดงถึงความอ่อนแอทางวัฒนธรรม เช่น

(1) การทำมาหากิน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ล้าสมัย ขาดการพัฒนา เช่น การทำไร่ทำนาโดยอาศัยธรรมชาติ อาศัยฤกษ์ยาม ไม่มีการปรับปรุงบำรุงดิน เทคนิควิธีการต่าง ๆ ไม่ทันสมัย

(2) ขาดระบบการบริหารงานที่ ทั้งบริหารด้านเศรษฐกิจและด้านการปกครอง เช่น มีการผูกขาดอำนาจหน้าที่ ทำงานโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนตัว ทำงานไม่มีระบบไม่ใช้หลักการบริหารงานสมัยใหม่เข้าช่วย เช่น การบริหารงานตามหลักวิทยาศาสตร์ ยังมีการกำหนดตำแหน่งผู้บริหารโดยระบบอาวุโส ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถ คำนึงถึงพวกพ้องเป็นหลัก ขาดการกระจายหรือแบ่งงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล

(3) ขาดการรวมกลุ่มกระทำกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของคนไทย มักจะพึงพอใจที่จะทำตามอำเภอใจ ต่างคนต่างทำ การที่จะมารวมกลุ่มแบ่งงาน และแบ่งความรับผิดชอบกันทำมักจะไม่ค่อยยั่งยืน ไม่ค่อยประสบความสำเร็จและต้องแยกกิจการกันทำในที่สุด

สาเหตุที่ก่อให้เกิดความอ่อนแอทางวัฒนธรรมนั้นมีมากแต่ที่สำคัญได้แก่ การไม่พัฒนาวัฒนธรรมเดิม และสาเหตุอื่น ๆ เช่น ค้อยการศึกษา โดยมองไม่เห็นปัญหาหรือเหตุแห่งปัญหา ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดแรงกระตุ้นให้มีการสร้างสรรค์ ขาดการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม และวัฒนธรรมของสังคมอื่นเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วและล้ำหน้าไปไกล ดังนั้นเมื่อเกิดความอ่อนแอทางวัฒนธรรมย่อมก่อให้เกิดผลเสียต่าง ๆ ทั้งในเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครอง

2) การนำวัฒนธรรมจากสังคมอื่นมาใช้ วัฒนธรรมจากสังคมอื่น ที่สังคมไทยรับเข้ามาใช้ย่อมก่อให้เกิดผลทั้งดีและอาจเกิดผลเสีย

ผลดีที่สำคัญได้แก่ เราไม่ต้องสร้างสรรค์ ไม่ต้องเสียเวลา เราก็ได้วัฒนธรรมนั้น ๆ มาแล้ว เช่น การปกครองระบอบประชาธิปไตย ระบบบริหารราชการแผ่นดิน เครื่องยนต์ กลไก รถยนต์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

ผลเสียที่สำคัญได้แก่ ความสูญเสียในทรัพย์สิน ชีวิตและความเหมาะสมกับการใช้สอย ตัวอย่างเช่น อาคารบ้านเรือนที่สร้างตามแบบตะวันตก จะไม่เหมาะสมกับภูมิอากาศ ภูมิประเทศ

ในประเทศไทย ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น ร้อนอบอ้าว น้ำอาจท่วมได้จนบ้าน ฝนอาจสาดเข้าในอาคาร ฯลฯ

การนำเอาวัฒนธรรมจากสังคมอื่นมาใช้ ย่อมก่อให้เกิดผลดีได้เป็นอย่างมาก ถ้าหากเรารู้จักเลือกนำมาใช้ รู้จักปรับปรุงดัดแปลงมาใช้ให้เหมาะสม และก่อนที่จะให้ประชาชนถือปฏิบัติต้องให้เขาได้เรียนรู้ได้เข้าใจในลักษณะและคุณค่าที่จะได้รับจากวัฒนธรรมนั้น ๆ อย่างดีเสียก่อน มิฉะนั้นจะได้รับประโยชน์น้อย หรืออาจเกิดความเสียหายขึ้นได้

3) ความแตกต่างของวัฒนธรรมในสังคม หมายถึง การที่ส่วนต่าง ๆ ของสังคม หรือกลุ่มสังคมต่าง ๆ ได้ยึดถือแนวคิดที่แตกต่างกันไป ซึ่งถ้ามีก็อาจจะก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมและนำไปสู่ความแตกแยก การต่อสู้กันได้

ระดับความแตกต่างทางวัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมอาจอยู่ในรูปของวัฒนธรรมย่อย (Subculture) ก็ได้ หรืออาจเป็นความแตกต่างทางวัฒนธรรมเพียงบางเรื่อง เช่น เฉพาะลัทธิการปกครองหรือเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งกาย แต่ถ้าเป็นลักษณะของวัฒนธรรมย่อย จะมีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมมากมายหลายชนิด หรือเกือบทุก ๆ กิจกรรมการดำเนินชีวิต

ในสังคมไทยมีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมหลายอย่าง และที่สำคัญได้แก่การนับถือศาสนา ภาษาพูด และการนิยมลัทธิการปกครอง ซึ่งส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์เป็นปัญหาแก่สังคมไทย ซึ่งพอจะเห็นได้โดยเฉพาะเรื่องความแตกต่างกันในความเชื่อลัทธิทางการเมืองการปกครอง ทำให้เกิดมีผู้ก่อการร้าย เป็นต้น

4) ช่องว่างทางวัฒนธรรม หมายถึง ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์ในการรับวัฒนธรรมที่ต่างกัน คนรุ่นก่อนได้รับวัฒนธรรมสั่งสมในตัวจนมาตลอดระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปคนเรามากจะยอมรับวัฒนธรรมได้ดีในช่วงวัยเด็ก และค่อย ๆ สะสมจนกลายเป็นคุณสมบัติประจำตัว ต่อมาในช่วงที่เขาอายุมากแล้วเขาจะรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ น้อยลง ด้วยเหตุผลหลายอย่าง เช่น ต้องหมกมุ่นอยู่กับการทำมาหากินไม่มีเวลาที่จะสนใจกับกระแสวัฒนธรรม ส่วนเด็กยังอยู่ในระยะที่สั่งสมรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ซึ่งทำให้ความคิดเห็นทางวัฒนธรรมแตกต่างกันไป คนที่มีอายุมากแล้วจะมองว่าเด็กรุ่นใหม่ทำตัวไม่เหมาะสม ไม่รักษาวรรณธรรมอันดีงามตามทัศนะของเขา แต่เด็กหรือคนรุ่นใหม่ก็มองว่าคนรุ่นเก่าถ้าสมัยทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งกันในความคิดและเป็นผลให้แสดงออกซึ่งความไม่พอใจต่อกัน และต่างก็หาทางออก คนรุ่นเก่าอาจวางกฎเกณฑ์ให้คนรุ่นใหม่ปฏิบัติ และคนรุ่นใหม่ก็อาจหาทางออกต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งก็เป็นการแสดงออกที่เกิผลเสียต่อตนเองและสังคม เช่น การไม่ยอมรับกฎเกณฑ์การคบเพื่อนที่ไม่ดี การหันเข้าหาอบายมุข การสร้างบรรทัดฐานขึ้นมาใหม่

ปัญหาในลักษณะนี้ ย่อมจะต้องอาศัยการปรับตัวด้วยกันทั้งคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ คนรุ่นเก่าจำเป็นต้องสนใจและติดตามความเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม และต้องยอมรับว่า วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสม เพื่อความเจริญของสังคม ส่วนคนรุ่นใหม่ ก็ต้องศึกษาวัฒนธรรมเดิม เลือกรับวัฒนธรรมที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ย่อมต้องอาศัย การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต้องร่วมกันด้วยวิธีการแห่งปัญญา

4. บทบาทหน้าที่หน่วยงานภาครัฐกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

4.1 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองกับการเฝ้าระวังทาง วัฒนธรรม

4.1.1 ประวัติอำนาจหน้าที่และภารกิจของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองจัดตั้งขึ้นจากราชกฤษฎีกาโอนกิจการ บริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 มาตรา 4 และมาตรา 120 จากบทบัญญัติภารกิจที่เกี่ยวกับการศาสนาและการ วัฒนธรรม รวมทั้งอัตรากำลังและข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด เฉพาะที่เกี่ยวกับฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรมและสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอดำเนินการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้ถูกตัดโอนมาเป็นสำนักงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ตั้งแต่วันที่ 9 ตุลาคม 2545 ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ ประกอบ กับกระทรวงวัฒนธรรมมีคำสั่ง ที่ สป. 59/2545 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2545 กำหนดให้สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัดเป็นหน่วยงานเทียบเท่ากองในสำนักงานปลัดกระทรวง ทั้งในระดับจังหวัด และอำเภอ และมีคำสั่งที่ สป. 59/2545 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2545 มอบหมายให้ข้าราชการพล เรือินสามัญสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมปฏิบัติหน้าที่ราชการในจังหวัดต่าง ๆ โดยตำแหน่งเลขที่ลำดับต้น (นักวิชาการวัฒนธรรม 7ว) ในแต่ละจังหวัดเป็นหัวหน้าสำนักงาน และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการกองโดยให้ ข้าราชการทุกคนปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดหรืออำเภอตามที่เคยปฏิบัติอยู่เดิมมีข้าราชการในจังหวัด หรืออำเภอตามที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม มีข้าราชการพลเรือนสามัญทั้งหมดตามหนังสือสำนักงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมที่ วธ 0202/225 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2549 ได้แจ้งเรื่องสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัดเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค โดยกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงวัฒนธรรม เล่มที่ 123 ตอนที่ 65 ก ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2549 ซึ่งจะมีผล บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว โดยกำหนดให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง 2550 : 2-3)

1. ประสานงานและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกระทรวงในส่วนภูมิภาค รวมทั้งดำเนินการ ประสาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัด
2. ส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัด
3. ดำเนินการป้องกันและแก้ไขการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมโดยประสานหรือร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
4. จัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัด
5. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอและสภาวัฒนธรรมตำบลรวมทั้งหน่วยงานอื่นที่ดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในเขตพื้นที่จังหวัด
6. ปฏิบัติงานตามกฎหมายในความรับผิดชอบของกระทรวงซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย
7. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4.2 ขอบเขตการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ประกอบด้วยขอบเขตในด้านต่าง ๆ ที่พึงเฝ้าระวัง 3 ด้าน ดังนี้

4.2.1 การเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้สังคมทั่วโลกปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้คนในสังคมทุกเพศ ทุกวัย ต่างตกอยู่ท่ามกลางกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ ปัจจุบันสื่อถือเป็นสิ่งสำคัญและมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมและมีอิทธิพลต่อการโน้มน้าว หลอกล่อม และบ่มเพาะความเชื่อ ค่านิยม วิถีคิดและวิถีปฏิบัติของคนในสังคมและผู้คนในกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังที่ ศาสตราจารย์ นพ. ประเวศ วะสี กล่าวว่า “ถ้ามีการใช้สื่อสารเพื่อการศึกษาได้อย่างดี จะเป็นการสร้าง เจตคติ มโนธรรม และปัญญา พร้อมกันหมดทั้งชาติ ถือ

เป็นยุทธศาสตร์ ทางปัญญาอย่างใหญ่อีกยุทธศาสตร์หนึ่งและเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างขนานใหญ่” (ประเวศ วะสี อ้างใน กระทรวงวัฒนธรรม จาก <http://www.m-culture.go.th/culture01>)

สื่อจึงถูกมองจากรัฐไม่เพียงในฐานะผู้นำเสนอข่าวสารและความบันเทิงให้สังคมเท่านั้น แต่ควรถูกมองในฐานะกลไกการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญยิ่งด้วย สื่อในที่นี้ หมายถึง สื่อวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ การ์ตูน ตลอดจนสื่อสมัยใหม่ได้แก่ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ ตลอดจนสื่อของเล่นสำหรับเด็ก ซึ่งไม่ว่าจะเป็นสื่อประเภทใดก็ตามถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเด็กทั้งสิ้น และเป็นหน้าที่ของภาครัฐที่จะต้องดำเนินการในการกำกับสนับสนุนให้สื่อทุกประเภทเป็นมิตรที่ดีของเด็ก และช่วยเสริมสร้างการพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ให้เป็นกำลังคนที่เข้มแข็งของประเทศไทยชาติ

4.2.2 การเฝ้าระวังวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม

อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนไทย ตั้งแต่สมัยอดีตจวบจนปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ไร้พรมแดนส่งผลให้การรับวัฒนธรรมเหล่านั้นเป็นไปอย่างรวดเร็วและครอบคลุมในทุกด้าน การถูกครอบงำทั้งในด้านความคิดและจิตใจ ส่งผลให้เสมือนตกเป็นทาสทางปัญญาอย่างหนึ่ง ซึ่งถือเป็นภัยร้ายในการทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากค่านิยมของสังคมไทยซึ่งได้แปรเปลี่ยนไป โดยจะเห็นได้ว่าการใช้ชีวิตในการบริโภคสิ่งของในชีวิตประจำวันต่างหันเหไปพึ่งพาเอาวัฒนธรรมของต่างชาติทั้งสิ้นซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้ (กลุ่มเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม. 2549 : 25)

1) อาหาร แต่เดิมคนไทยรับประทานอาหารของท้องถิ่นโดยความเหมาะสมของสภาพอาชีพและสภาพแวดล้อม โดยแต่ละภูมิภาคจะมีเอกลักษณ์ในด้านอาหารประจำภาค แต่ในสภาพปัจจุบัน โดยเฉพาะสังคมเมืองซึ่งประกอบด้วยศูนย์การค้าและเป็นศูนย์รวมของความเจริญจะปรากฏอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ด (อาหารจานด่วน) แบบชาติตะวันตกมากมาย นอกจากนั้นยังรวมไปถึงอาหารประจำชาติของญี่ปุ่น เกาหลี โดยถึงแม้อาหารดังกล่าวจะมีราคาแพงเพียงใดก็ตาม แต่ยังเป็นที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่ต่างมีค่านิยมว่าการได้บริโภคอาหารจากต่างชาติถือเป็นความทันสมัยและโก้เก๋อย่างหนึ่ง นอกจากนั้นอาหารจำพวกบรรจุกระป๋อง หรืออาหารสำเร็จรูปต่างก็เข้ามาแทนที่อาหารไทยอย่างสิ้นเชิงในสังคมเมือง โครงการเด็กไทยรู้ทันได้ทำการสำรวจการบริโภคขนมของเด็กไทยในปี 2547 พบว่าเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 5-24 ปี ประมาณ 21 ล้านคน ใช้เงินเพื่อซื้อขนมที่ผลิตจากต่างประเทศถึงปีละ 161,570 ล้านบาท หรือมากกว่างบประมาณประจำปีของ 6 กระทรวงรวมกัน วัฒนธรรม (กลุ่มเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม, เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม 2548 : 68)

2) *เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม* ในอดีตคนไทยมีค่านิยมแบบดั้งเดิมเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม นั่นคือการทอผ้าใช้เองตามหมู่บ้านและท้องถิ่นทั่วทุกภาค แต่ปัจจุบันเมื่อวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา มีอิทธิพล ทำให้การแต่งกายแบบเดิมถูกแทนที่โดยแฟชั่นอันทันสมัยทั้งจากชาติตะวันตก และตะวันออก นอกจากนั้นยังมีคนไทยจำนวนไม่น้อยที่รังเกียจเดียดฉันท์การแต่งกายแบบไทย ทั้ง ๆ ที่มีความอ่อนหวานสง่างามและเหมาะสมกับสังคมไทย ค่านิยมดังกล่าวส่งผลในด้านการสร้างความภูมิใจให้แก่การดำรงชีวิต ทั้งนี้เพราะความสวยงามของแฟชั่นต่าง ๆ ได้รับการระดมโฆษณาทำให้สินค้ามีราคาแพง โดยเน้นนิยมการขายยี่ห้อและสร้างค่านิยมฟุ้งเฟ้อให้กลุ่มคนที่หลงใหลในวัตถุ

3) *สิ่งมีนเมา* สังคมไทยยึดถือเอาความรักสนุกมาตั้งแต่สมัยอดีต โดยจะเห็นได้ว่าบรรดากิจกรรมการเลี้ยงสังสรรค์ในสังคมไทยนั้นมีมาอย่างช้านาน โดยการเลี้ยงฉลองดังกล่าว ถือได้ว่า “สุรา” และรวมไปถึงสิ่งมีนเมาต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญที่คนไทยนิยมอย่างแพร่หลาย หรืออาจกล่าวได้ว่าสุราถูกนำเข้าไปเกี่ยวกับกับอิทธิพลความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมต่าง ๆ ในสังคม โดยปัจจุบันพบว่าการเสพสิ่งมีนเมาเหล่านี้แพร่กระจายและถูกลามไปยังกลุ่มวัยรุ่นมากยิ่งขึ้นทั้งเพศชายและเพศหญิง จากข้อมูลของมูลนิธิเมาไม่ขับ พบว่าวัยรุ่นไทยมีพฤติกรรมการเป็นนักดื่มมากขึ้น และมีแนวโน้มอายุเฉลี่ยน้อยลงเรื่อย ๆ ในการบริโภคสิ่งมีนเมาครั้งแรก โดยผลกระทบจากพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลมากมายทั้งตัวผู้ดื่มเอง ตลอดจนไปรวมถึงสังคมโดยรวม เช่น ก่อให้เกิดการขาดสติในการขับขี่ หรือก่อการทะเลาะวิวาท เป็นบ่อเกิดของความประมาท ทำให้เกิดอุบัติเหตุ อีกทั้งยังเป็นการบั่นทอนสุขภาพ และเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น โดยข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่า คนไทยดื่มสุราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 260,000 คน ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2545 มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จาก 992 ล้านลิตร เป็น 1,926 ล้านลิตร นอกจากนี้ ข้อมูลจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่าค่าใช้จ่ายในบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อครอบครัวที่มีผู้ดื่มเฉลี่ยวันละประมาณ 100-300 บาท หรือคิดเป็น 4.68 หมื่นล้านบาทในแต่ละปี ซึ่งเงินจำนวนนี้สามารถนำไปสร้างโรงเรียนได้ประมาณ 7,000 แห่ง (กลุ่มเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม, เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม 2548 : 90)

4) *สินค้าฟุ่มเฟือย* คนไทยเป็นชาติหนึ่งที่พยายามลอกเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติเพื่อให้สังคมตนเองมีความทันสมัย ประกอบกับสังคมไทยมีค่านิยมที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องความมั่งคั่ง ดังนั้นสินค้าต่าง ๆ ที่ไม่มีความจำเป็นต่างก็มีการแสวงหาเพื่อนำมาประดับกายจนเกินพอดีทั้งในด้านบริโภค อุปโภค เช่น โทรศัพท์มือถือ โดยในปัจจุบันจะพบว่าสินค้าเหล่านี้ถูกลากไปถึงในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา ดังที่แอฟราม โนม ชัมสกี (Avram Noam Chomsky) ศาสตราจารย์เกียรติคุณประจำคณะภาษาศาสตร์

และปรัชญา สถาบันเทคโนโลยีเมสซาชูเซตส์ (เอ็มไอที) ได้กล่าวไว้ว่า “ภาครัฐกิจต้องการเปลี่ยนประชาชนให้เป็นผู้บริโภคที่ไร้ความคิดโดยสิ้นเชิง” (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง 2550 : 29)

4.2.3. การเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย

เอกลักษณ์ไทย คือ สิ่งที่บ่งบอกความเป็นชาติไทยได้อย่างชัดเจน โดยเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทยและกำลังได้รับผลกระทบจากวัฒนธรรมต่างชาติ ประกอบด้วย

1) ภาษาไทย ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของการบ่งบอกถึงความเป็นชาติไทย นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในการดำเนินชีวิตประจำวันและในการประกอบอาชีพ บรรพบุรุษไทยได้สร้างสรรค์ สะสม อนุรักษ์และถ่ายทอดเป็นวัฒนธรรมให้เป็นมรดกของชาติโดยใช้ภาษาไทยเป็นสื่อ คนรุ่นหลังจึงใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษา แสวงหาความรู้ ประสบการณ์ และรับสิ่งที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ทั้งการพัฒนาสติปัญญา กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความคิดเห็น ทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่งอกงาม กลายเป็นผู้ที่มีชีวิตทัศน์และโลกทัศน์ที่สอดคล้องกับยุคสมัย สามารถติดตามความเจริญก้าวหน้าของศาสตร์ต่างๆ จึงรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกปัจจุบัน ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาประเทศชาติได้อย่างดี นอกจากจะมีภาษาไทยกลางซึ่งเป็นภาษาประจำชาติแล้ว เรายังมีภาษาถิ่นต่างๆ ซึ่งเป็นภาษาที่ติดต่อกันเฉพาะในกลุ่ม และเมื่อกำหนดให้ภาษาไทยกลางเป็นภาษามาตรฐานเป็นภาษาที่ใช้ร่วมกัน ทำให้การสื่อสารเข้าใจตรงกันทั้งในการศึกษา ในทางราชการ และในสื่อสารมวลชน การใช้ภาษาไทยกลางช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในสังคมไทยโดยส่วนรวม

ปัจจุบันเอกลักษณ์ทางภาษาของไทยกำลังอยู่ในภาวะวิกฤติ เนื่องจากวัยรุ่นยุคใหม่ใช้ภาษาไทยทั้งการเขียนและการพูดเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใช้คำหยาบคายมากขึ้น อีกทั้งมีการสร้างคำสแลงใช้เอง ตลอดจนจนปัญหาทั้งในด้านการอ่าน เขียนและความรู้ความเข้าใจในด้านภาษา ผลการวิจัยจากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับวันภาษาไทยแห่งชาติและปัญหาในการใช้ภาษาไทย : กรณีศึกษาดัวอย่างประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” จำนวน 2,452 ตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 18-23 กรกฎาคม 2551 ผลการสำรวจพบประเด็นที่น่าเป็นห่วง คือ ประชาชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 90.1 ไม่ทราบว่ วันภาษาไทยแห่งชาติตรงกับวันใด มีเพียงร้อยละ 9.9 ที่ทราบและตอบถูกว่า วันภาษาไทยแห่งชาติตรงกับวันที่ 29 ก.ค.ของทุกปี ครั้นถามว่าภาษาไทยมีปัญหุนะก็ตัว พบว่าส่วนใหญ่หรือร้อยละ 78.5 ทราบ และตอบได้ถูกต้องว่ามี 44 ตัว ในขณะที่ร้อยละ 21.5 ระบุไม่ทราบ ถามว่าภาษาไทยมีสระทั้งหมดกี่รูป พบว่าร้อยละ 86.7 ไม่ทราบ มีเพียงร้อยละ 13.3 เท่านั้นที่ระบุทราบและตอบว่ามี

21 รูป ขณะที่ร้อยละ 73.7 ไม่ทราบว่าภาษาไทยมีวรรณยุกต์กี่รูป มีเพียงร้อยละ 26.3 เท่านั้นที่รู้ว่า มี 4 รูป 5 เสียง นอกจากนี้ เมื่อถามถึงปัญหาการใช้ภาษาไทยที่ผู้ถูกศึกษามักจะประสบด้วยตนเอง พบว่า ร้อยละ 54.5 ระบุ เขียนผิด รองลงมาคือร้อยละ 27.2 ระบุ พูดผิด ร้อยละ 27.2 เท่ากันระบุ จับใจความ เข้าใจผิด ร้อยละ 20.2 ระบุ ฟังผิด และร้อยละ 19.1 ระบุ อ่านผิด ตามลำดับ ทั้งนี้ กลุ่มบุคคลที่มีส่วนทำให้เกิดปัญหาในการใช้ภาษาไทย ผลสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 77.5 ระบุ กลุ่มวัยรุ่น รองลงมาคือร้อยละ 48.5 ระบุกลุ่มครุฑ นักร้อง ร้อยละ 34.6 ระบุกลุ่มนักร้อง ร้อยละ 31.8 ระบุกลุ่มนักการเมือง และร้อยละ 19.6 ระบุสื่อมวลชน (มหาวิทยาลัยอีสต์แฮมป์ไชร์ อ้างใน หนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์ 24 กรกฎาคม 2551 จาก <http://www.manager.co.th>)

2) *ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย* คำว่า ขนบธรรมเนียมประเพณี หมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ที่เลือกปฏิบัติตามค่านิยมในทางที่ดีงามและเป็นที่พึงประสงค์ของคนส่วนใหญ่ โดยปฏิบัติสืบทอดกันมาเรื่อยจนกลายเป็นความเชื่อว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญจะต้องปฏิบัติตาม โดยที่ประเพณีแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันไป หากสังคมใดอยู่ใกล้ชิดกันประเพณีย่อมคล้ายคลึงกันได้ เพราะมีการไปมาหาสู่กัน และประเพณีของสังคมเหล่านั้นยังเป็นบ่อเกิดของ วัฒนธรรมอีกด้วย สำหรับคนไทยมีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของตนเอง ซึ่งยึดถือปฏิบัติสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย มีพื้นฐานมาจากความเชื่อทางพุทธศาสนา จึงหล่อหลอมให้คนไทยมีลักษณะนิสัยรักความสงบ โอบอ้อมอารี มีสัมมาคารวะ นับถือผู้อาวุโส กตัญญู ต่อผู้มีพระคุณ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีลักษณะเป็นพลวัตในปัจจุบันนี้ ความเป็นไทยในแขนงต่าง ๆ ต้องได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะทำให้ทั้งภาครัฐ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องใช้มาตรการต่าง ๆ ในการธำรงรักษาและแก้ไข

3) *ศาสนา* ศาสนาเป็นสถาบันที่สำคัญควบคู่กับสังคมมนุษย์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ ไม่ว่าจะ สังคมของชนชาติใด หรือภาษาใด เพราะศาสนาเป็นสิ่งที่มาเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ทุกคน และมีความสัมพันธ์ต่อปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคมมนุษย์เป็นอย่างมาก ศาสนาเป็นสื่อระหว่างมนุษย์กับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ ฉะนั้นศาสนาจึงเป็นที่รวมของความเคารพนับถือสูงสุดของมนุษย์เป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจ และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เข้าถึงสิ่งสูงสุดตามอุดมการณ์หรือความเชื่อถือนั้น ๆ และศาสนาเป็นสิ่งที่มียุทธผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมด้านอื่น ๆ แทบทุกด้าน เช่น วัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองเศรษฐกิจ ศิลปกรรม วรรณกรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ

ในประเทศไทย ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยมาโดยตลอดตั้งแต่โบราณกาล ดังจะเห็นได้จากขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ ของคนไทยส่วนใหญ่ มักจะมีพื้นฐานมาจากศาสนาเกือบทั้งหมด ดังนั้นเมื่อคนไทยตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนในที่แห่งใดก็ตาม มักจะสร้างศาสนสถานไว้ในชุมชนนั้นๆ เพื่อบำเพ็ญบุญกุศลและประกอบพิธีทางศาสนาอยู่ด้วยเสมอ

สภาพการณ์ของศาสนาในปัจจุบัน เมื่อรัฐได้เข้ามารับผิดชอบการให้บริการด้านการศึกษา การสาธารณสุข ฯลฯ แก่ประชาชนอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทำให้บทบาทของศาสนาและศาสนสถานในด้านต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นลดน้อยลง ประกอบกับปัจจัยคือสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของคนในชุมชน จึงเกิดช่องว่างระหว่างศาสนากับชุมชนขึ้น ประชาชนเริ่มให้ความสนใจในเรื่องศาสนาน้อยลง

ในขณะที่เดียวกันองค์กรศาสนาเองก็ได้ปรับตัวเองให้ทันกับยุคและเหตุการณ์ ทำให้เกิดช่องว่างมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน ยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคของโลกที่ไร้พรมแดน ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในด้านต่างๆ

ผลกระทบด้านต่างๆ เหล่านี้ เป็นเหตุให้ประชาชนในสังคมต้องพบกับปัญหารอบด้าน จนมีเวลาที่จะสนใจหรือศึกษาเรื่องศาสนาน้อยลงกว่าเดิม หรือจะสนใจศาสนา ก็เฉพาะเมื่อมีเหตุจำเป็นเท่านั้น

4.3 ความจำเป็นในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็น “วิถีชีวิต” และเป็นสิ่งที่คนในสังคมสร้างสรรค์ พัฒนา และสืบสานจนกลายเป็น “แบบแผน วิถีคิด และวิธีการประพฤติปฏิบัติ” ของคนในสังคมนั้น ๆ วัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ แต่จะมีการพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อให้แบบแผน วิถีคิด และวิธีการประพฤติปฏิบัติดังกล่าวมีความสอดคล้องกับยุคสมัยและกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม เนื่องจากคนเป็นสัตว์สังคม จะมีการติดต่อสื่อสารและมีความสัมพันธ์กันทั้งภายในและภายนอกชุมชนหรือสังคมของตนเอง ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสาร การคมนาคมและความเจริญด้านอื่น ๆ ส่งผลให้คนในสังคมต่าง ๆ มีการเผยแพร่ถ่ายทอด แลกเปลี่ยน ผสมผสาน ครอบงำและกลืนกลายทางวัฒนธรรม หากคนในชุมชนหรือสังคมใดขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเอง และขาดภูมิคุ้มกันในการรู้เท่าทัน และเลือกรับปรับใช้วัฒนธรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนเอง จะส่งผลให้ชุมชนหรือสังคมนั้นได้รับผลกระทบหรือเกิดความเบี่ยงเบนหรือเกิดปัญหาทางวัฒนธรรม เช่น ปัญหาการมีค่านิยมที่ไม่เหมาะสม ครอบครัวยุคใหม่แตกแยก อาชญากรรม ยาเสพติด การละทิ้งภูมิปัญญาดั้งเดิม ฯลฯ ดังนั้น ชุมชนหรือสังคมต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมเพื่อ

เสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในสังคมรู้เท่าทัน และเลือกรับปรับใช้วัฒนธรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมของตนเอง

การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมจึงเป็นกลไกสำคัญในการป้องกัน แก้ไขปัญหาความเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมและสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในสังคมรู้เท่าทันกับสถานการณ์สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในการบูรณาการแก้ไขปัญหาความเบี่ยงเบนด้านมรดก ค่านิยม จารีตประเพณี วิถีชีวิต ศิลปะ และศาสนาของคนในสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม 2551 : 74)

4.4 หน่วยงานเครือข่ายในการปฏิบัติหน้าที่การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรมมีนโยบายให้ทุกภาคส่วนในสังคมทั้งภาครัฐ เอกชน สมาคม มูลนิธิ ประชาชน เด็กและเยาวชน มีส่วนร่วมในการรักษาวัฒนธรรมของชาติ ตามแนวคิดที่ว่า ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของวัฒนธรรม การรักษาหรือสืบทอดวัฒนธรรมโดยเจ้าของวัฒนธรรมเอง จะทำให้เกิดความยั่งยืนถาวร และเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้ตระหนักถึงความสำคัญในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม สำหรับในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองนั้น ได้มีการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้ (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง 2550 : 21-23)

4.4.1 หน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1) สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง มีบทบาทหน้าที่ในการประสานความร่วมมือกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ด้านพุทธศาสนาและแหล่งภูมิปัญญาของชุมชนเพื่อเผยแพร่ไปยังกลุ่มเด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป ซึ่งถือเป็นแนวทางหนึ่งในการใช้มิติทางด้านศาสนาเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมของไทย

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง มีบทบาทหน้าที่ในการประสานความร่วมมือกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาสาระหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้ความรู้ในด้านวัฒนธรรมไปสู่กลุ่มนักเรียนและเยาวชน ตลอดจนการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามโครงการต่าง ๆ

4.4.2 หน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย

1) สถานีตำรวจภูธรจังหวัดระนอง มีบทบาทหน้าที่ในการประสานความร่วมมือกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองเกี่ยวกับการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ.2551 โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ซึ่งเป็นสถานประกอบการด้านสื่อวิดิทัศน์ เพื่อตรวจสอบสื่อต่าง ๆ หรือการกระทำอื่นใดที่อาจฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ.2551

(2) ตรวจสอบ อายัดหรือยึดสื่อวิดิทัศน์ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ.2551

(3) สั่งห้ามการฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายสื่อวิดิทัศน์ที่ฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ.2551

2) ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง มีบทบาทหน้าที่ในการประสานความร่วมมือกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองเกี่ยวกับการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ.2551 โดยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับสถานีตำรวจภูธรจังหวัดระนอง

4.4.3 สภาวัฒนธรรม สภาวัฒนธรรมได้มีการเริ่มจัดตั้งขึ้นครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้พิจารณาเห็นว่า การทำงานวัฒนธรรมให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากคนในสังคมนั้น จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและบทบาทในการดำเนินงานของภาครัฐแนวใหม่ จากเดิมที่ภาครัฐหรือราชการเคยเป็นผู้ดำเนินการ ปรับเปลี่ยนแนวคิดและบทบาทให้ภาคประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของวัฒนธรรมเป็นผู้มีบทบาทในฐานะผู้ดำเนินการ ดังนั้น สภาวัฒนธรรมจึงเป็นมีสถานะเป็น “องค์กรภาคประชาชน” สำหรับสภาวัฒนธรรมในจังหวัดระนองประกอบด้วย 1.สภาวัฒนธรรมจังหวัดระนอง 2.สภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองระนอง 3.สภาวัฒนธรรมอำเภอกระบุรี 4.สภาวัฒนธรรมอำเภอละอุ่น 5.สภาวัฒนธรรมอำเภอสหัสขันธ์ โดยบทบาทในการให้ความร่วมมือกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองดังนี้ (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง 2550 : 27)

- 1) การติดตามและตรวจสอบสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม
- 2) การแจ้งข่าวหรือเตือนภัยแก่สังคม
- 3) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและเครือข่ายการดำเนินงาน
- 4) การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและการเลือกรับปรับใช้วัฒนธรรม
- 5) การนำข้อมูลการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมไปใช้ประโยชน์

4.5 การบริหารภาครัฐเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

4.5.1 การวางแผน (Planning)

การดำเนินงานของแต่ละองค์การในปัจจุบัน สิ่งที่นักบริหารต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือ การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งจากสาเหตุภายนอกและภายในองค์การ นำมาซึ่งความเสี่ยงและความไม่แน่นอน โดยที่องค์การไม่สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้โดยอัตโนมัติ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดหาเครื่องมือเพื่อช่วยในการตรวจสอบและติดตามสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนไป ซึ่งเครื่องมือที่นักบริหารสามารถนำมาใช้ได้ก็คือ “การวางแผน”

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547) ได้อธิบายถึงแนวทางและกระบวนการในการวางแผนภายในองค์การ รวมถึงทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. การวางแผนในภาครัฐ
2. วิธีการวางแผน
3. ขั้นตอนการวางแผน

สำหรับรายละเอียดในแต่ละประเด็นผู้วิจัยขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

1) การวางแผนในภาครัฐ ก่อนปี พ.ศ.2475 ประเทศไทยใช้ระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งมีระบบเศรษฐกิจในแบบเสรี การดำเนินธุรกิจการผลิตและการซื้อขายแลกเปลี่ยนยังไม่มี การวางแผนที่ชัดเจน หรือเป็นรูปแบบเพราะประชากรยังมีน้อย และประเทศมีความอุดมสมบูรณ์จึงไม่ประสบปัญหาในทางเศรษฐกิจ ต่อมาสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี ได้มีการปรับปรุงกระบวน ทบวง กรม ตามแบบของซีกโลกตะวันตกในช่วงที่ประเทศไทยถูกคุกคามจากประเทศมหาอำนาจ ทำให้ต้องใช้เงินงบประมาณในการสร้างเสริมและป้องกันประเทศมาก และต่อมาสมัยรัชกาลที่ 6 และ 7 ภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศตกอยู่ในภาวะทรุดโทรม รัฐบาลจึกเก็บภาษีอากรได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ประกอบกับการประสบภัยธรรมชาติและการเพิ่มของประชากรทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง รัฐบาลมีอาจแก้ไขได้ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย และภายหลังจากที่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว คณะราษฎรได้พยายามวางแผนเศรษฐกิจขึ้น ในครั้งนั้นเรียกว่า “เค้าโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ” เนื้อหาสาระในเค้าโครงการเน้นไปในหลักเกณฑ์ของลัทธิสังคมนิยม ทำให้มีผู้ไม่เห็นด้วยที่จะนำระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมมาใช้ ประเทศไทยจึงได้ยึดถือหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ภายใต้ระบบเศรษฐกิจดังกล่าวเรื่อยมา ด้วยเหตุผลดังกล่าวการวางแผนเศรษฐกิจของภาครัฐจึงไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร จนกระทั่งปี พ.ศ.2493 รัฐบาลได้จัดตั้งสภาเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้น

โดยมีหน้าที่วิเคราะห์ วิจัยสภาพการณ์เศรษฐกิจและเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเงิน การคลังและเศรษฐกิจโดยทั่วไป ภายในสภาเศรษฐกิจแห่งชาติได้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการดำเนินการทำผังเศรษฐกิจของประเทศ” เพื่อทำการพิจารณาคำขอของงบประมาณ นับได้ว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดนี้เป็นก้าวสำคัญก้าวแรกที่น่าไปสู่การวางแผนในภาครัฐ (สุรัสวดี ราชกุลชัย 2547 : 441)

2) **วิธีการวางแผน** วิธีการวางแผนอาจมีการผันแปรไปตามสภาพแวดล้อม ดังนั้นวิธีการวางแผนที่กำหนดขึ้นจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันจึงจะมีผลทำให้การวางแผนมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สภาพแวดล้อมในช่วงการจัดทำแผนมีอิทธิพลต่อวิธีการในวางแผนงานของภาครัฐมาก เพราะสภาพแวดล้อมที่กล่าวถึงนี้ครอบคลุมสถาบันของรัฐที่รับผิดชอบต่อการวางแผน เช่น หน่วยงานแผน (planning body) กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ระบบการวางแผนของประเทศ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมนักวางแผน เป็นต้น สภาพแวดล้อมเหล่านี้มีบทบาทและส่งผลต่อการกำหนดวิธีการหรือพฤติกรรมของการวางแผน ดังนั้น ในการวางแผนของภาครัฐจึงมีการเลือกวิธีการวางแผน (planning method) ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศ โดยที่นิยมใช้มี 2 วิธีดังนี้

(1) **วิธีการวางแผนโดยศึกษาข้อมูลในอดีต (Empirical Method)** เป็นวิธีการวางแผนโดยรวมหรือแผนมหภาค (macro plan) ง่าย ๆ โดยการศึกษาพฤติกรรมของข้อมูลในอดีต เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม แล้วนำมาพิจารณาค่าแนวโน้มในอนาคตว่าแต่ละด้านจะขยายตัวเท่าไร วิธีการวางแผนลักษณะนี้เกิดขึ้นได้ภายใต้ข้อสมมติฐานจำกัด เช่น ระบบสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ดีพอ ไม่เป็นระบบ ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความซับซ้อนไม่มาก ข้อมูลสถิติต่าง ๆ มีอยู่น้อยมาก และความเชื่อถือของข้อมูลมีไม่มาก นักวางแผนขาดทักษะหรือมีประสบการณ์น้อย ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ มีขีดความสามารถในการจัดทำโครงการและบริหารแผนจำกัด เป็นต้น

(2) **วิธีการวางแผนโดยใช้ตัวแบบการวางแผน (Modeling Method)** เป็นวิธีการวางแผนที่อาศัยเทคนิคทางด้านคณิตศาสตร์ โดยเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ให้ค่าความคลาดเคลื่อน (error) ต่ำ และเป็นการกำหนดแบบจำลองเพื่อการวิเคราะห์และวางแผนซึ่งจะช่วยให้องค์ประกอบของแผนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ทั้งในด้านการเงินที่จะจัดหาจากแหล่งภายในและภายนอกประเทศ และทรัพยากรอื่น ๆ ในหน่วยงาน วิธีนี้เป็นวิธีการวางแผนซึ่งมุ่งที่จะจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยนำเอาข้อมูลทางเศรษฐกิจและข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา แล้วใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์มาสร้างเป็นแบบจำลองเพื่อวิเคราะห์คาดคะเน และทดสอบองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนให้มี

ความสัมพันธ์กัน และพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนา พร้อมทั้งกำหนดเครื่องมือด้านนโยบายที่จะให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต (สุรัสวดี ราชกุลชัย 2547 : 444-445)

3) **ขั้นตอนการวางแผน** การวางแผนเป็นกระบวนการตัดสินใจกำหนดเป้าหมาย การปฏิบัติงาน และในกระบวนการนี้จะมีการเสาะแสวงหาวิธีการเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การวางแผนจึงเป็นการคาดคะเนล่วงหน้าเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ และเป็นการเตรียมขั้นตอนที่จำเป็นต่อการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลเชิงปฏิบัติอย่างจริงจังต่อไป ขั้นตอนของการวางแผนในภาครัฐเพื่อใช้จัดทำแผนพัฒนาประกอบด้วยขั้นตอนที่มีความเชื่อมโยง ดังนี้

(1) **การกำหนดวัตถุประสงค์** รากฐานของการวางแผนที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในเรื่องนั้นให้ชัดเจนลงไปว่าจะทำอะไร การวางแผนจะสมบูรณ์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้วางแผนสามารถเข้าใจวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนและสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด การวางแผนที่ดี คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนเพื่อเป็นกรอบให้ดำเนินไปตามแนวทางนั้น ความแตกต่างของการวางแผนธุรกิจกับการวางแผนของภาครัฐคือ องค์การธุรกิจสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ได้ค่อนข้างง่ายและสั้น เช่น ห้างสรรพสินค้ามีวัตถุประสงค์ในการหากำไรจากการขายสินค้าให้มากที่สุด เป็นต้น แต่การวางแผนภาครัฐเป็นสิ่งที่ยากต่อการกำหนดให้แน่ชัดลงไป ดังนั้นการกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่นอนสำหรับการบริหารภาครัฐนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยพระราชบัญญัติหรือตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานด้านการวางแผน

(2) **การศึกษาสภาพของปัญหาและสภาพแวดล้อม** ผู้วางแผนจะต้องทราบปัญหาที่กำลังพิจารณาคืออะไร เมื่อค้นพบปัญหาได้ตรงประเด็นและถูกต้องแล้ว การหาสาเหตุและการแก้ไขปัญหาก็สามารถทำได้ไม่ยาก ขั้นตอนการระบุถึงสภาพปัญหาเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ผู้วางแผนต้องแยกแยะปัญหา วิเคราะห์ปัญหา หรือใช้วิจารณ์ญาณในการศึกษา สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ตัวอย่างปัญหาที่นิยมนำมาพิจารณาจะมีลักษณะต่าง ๆ เช่น

ก. เป็นปัญหาที่สำคัญต่อผู้วางแผน หน่วยงานผู้ปฏิบัติซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไข มิฉะนั้นแล้วจะเกิดความเสียหาย

ข. เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ ภายใต้เงื่อนไขทรัพยากรที่มีอยู่

ค. เป็นปัญหาที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น เพราะจะทำให้ปัญหาที่หยิบยกขึ้นมาพร้อมกับแนวทางการแก้ไขสามารถนำไปปฏิบัติได้

ง. ควรเลือกปัญหาที่มีความเด่นชัดและเฉพาะเจาะจง ไม่ควรเลือกปัญหาที่กว้างจนเกินไป เพราะจะทำให้ไม่สามารถกำหนดแนวทางในการแก้ไขได้อย่างชัดเจน

เมื่อสามารถกำหนดปัญหาและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้แล้ว ต้องมีการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา เพื่อจะทำให้สามารถกำหนดแนวทางการแก้ไขให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการกำหนดว่าสภาพของปัญหายังปรากฏในปัจจุบันหรือไม่ ถ้าไม่มีการแก้ไขจะก่อให้เกิดผลเสียหายในด้านใด และมีความเสียหายมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

(3) การกำหนดแนวทางปฏิบัติหรือกลยุทธ์ ในการวางแผนแนวทางปฏิบัติหรือกลยุทธ์เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาสามารถทำได้ดังนี้

ก. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การแก้ไขปัญหา ควรแก้ไขที่สาเหตุของปัญหา โดยใช้ความรู้ทั้งทางทฤษฎีและประสบการณ์เพื่อให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงและแก้ไขให้ตรงประเด็นชัดเจน

ข. หาแนวทางแก้ไข ในการแก้ไขปัญหาคงต้องพิจารณาแก้ไขสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหามากที่สุดก่อน โดยแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต้องสามารถแก้ไขปัญหาได้จริง ไม่ใช่เพียงอุดมการณ์หรือนามธรรมจับต้องไม่ได้ แนวทางการแก้ไขปัญหาคงเป็นแนวทางที่เป็นไปได้ และสามารถแปรสภาพไปสู่การปฏิบัติที่จะออกมาในรูปของโครงการต่าง ๆ ที่นำไปสู่วิธีการแก้ปัญหอย่างแท้จริง

(4) วิเคราะห์เปรียบเทียบทางเลือก สำหรับทางเลือกในการแก้ไขปัญหานั้น น่าจะเป็นไปได้ อาจมีหลายทางเลือกซึ่งผู้วางแผนไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทั้งหมด แต่ต้องนำเอาทางเลือกเหล่านั้นมาเปรียบเทียบว่าการแก้ไขปัญหาโดยวิธีใดที่ดีที่สุด ทางเลือกอาจอยู่ในรูปของโครงการซึ่งมักจะเป็นสิ่งที่ยากในการเลือก เพราะแต่ละทางเลือกย่อมมีข้อดีและข้อจำกัดควบคู่กันไปในการพิจารณาทางเลือกต้องใช้เกณฑ์การตัดสินใจหลัก เช่น ผลตอบแทนของโครงการ ผลประโยชน์ที่จะได้รับเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่าย เป็นต้น

(5) การตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบแนวทางแก้ไขปัญหานั้น ทำให้ทราบถึงผลตอบแทนจากโครงการต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด ต้องพิจารณาปัจจัยด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย ถ้าปัจจัยใดเป็นเรื่องใกล้ตัวและมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดได้แสดงว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูง ย่อมมีน้ำหนักมากกว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อเป้าหมายน้อยกว่าเป็นธรรมดา

(6) การกำหนดรายละเอียดการปฏิบัติ เป็นขั้นตอนในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ด้วยทรัพยากรจากแหล่งใด และมาจากทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดตามการตัดสินใจเลือกแล้ว จึงเกิดการลงมือปฏิบัติตามแผนโดยมีการแบ่งงานให้หน่วยงานต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินการ ถ้าแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบได้อย่างชัดเจน ก็จะไม่เกิด

ปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนที่จะทำให้เสียเวลาและสิ้นเปลืองทรัพยากร โดยเปล่าประโยชน์ การวางแผนขั้นตอนนี้จัดเป็นการวางแผนในระดับปฏิบัติการ (operational plan)

(7) *การปฏิบัติตามแผน* เป็นการปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกแล้ว โดยหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้ดำเนินการ ผู้ปฏิบัติตามแผนจะต้องทำงานให้เป็นไปตามกำหนดการที่วางไว้อย่างเคร่งครัด

(8) *การติดตามและการประเมินผล* เป็นการติดตามแผนและโครงการต่าง ๆ ว่าประสบปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่เพียงใด ทั้งนี้ควรมีระบบข้อมูลย้อนกลับ (feedback) หรือใช้เทคนิคการประเมินผลเป็นเครื่องมือเพื่อปรับปรุงการจัดทำแผนและโครงการครั้งต่อไปโดยข้อมูลที่ได้รับการติดตามและการประเมินผลจะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงแผนงาน (สุรัสวดี ราชกุลชัย 2547 : 446-449)

4.5.2 การจัดองค์การ (Organizing)

องค์การเป็นที่รวมของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อร่วมกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยที่บุคคลคนเดียวไม่อาจดำเนินการให้สำเร็จลงได้โดยลำพัง ดังนั้น องค์การจึงเป็นที่รวมของทรัพยากรต่าง ๆ และองค์การไม่ว่าประเภทใดต่างก็มีการทำงานในลักษณะเป็นกลุ่มด้วยเหตุดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการจัดแบ่งงาน แบ่งอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และมีการใช้การจัดการหรือการบริหารเป็นเครื่องช่วยให้การรวมตัวกันของทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสมและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น การจัดองค์การจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางขององค์การ

อุดมศิลป์ สารานุกรม (2544) ได้อธิบายถึงทฤษฎีและองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดองค์การและศาสตร์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. ความหมายขององค์การและการจัดการ
2. การบวนการจัดองค์การประเภทขององค์การ
3. สาระสำคัญของการจัดองค์การ

สำหรับรายละเอียดในแต่ละประเด็นผู้วิจัยขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

1) ความหมายขององค์การและการจัดการ

องค์การและการจัดการเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน เมื่อมีการกำหนดจัดตั้งองค์การขึ้นจะต้องมีกระบวนการจัดองค์การให้เหมาะสมกับขนาดและลักษณะขององค์การขึ้น ดังนั้นผู้ที่จัดตั้งองค์การจะต้องทำความเข้าใจว่า องค์การคืออะไร และการจัดองค์การคืออะไร

องค์การ หมายถึง การที่กลุ่มคนทำงานในรูปของหน่วยงานร่วมกันและมีความสัมพันธ์ในฐานะผู้ร่วมงานอย่างมีแบบแผนประสานกันได้ดีเพื่อให้งานของหน่วยงานนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การจัดองค์การ หมายถึง การที่คนมากกว่าหนึ่งคนได้มาร่วมกันทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือหลายกิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน วัตถุประสงค์นั้นอาจเป็นไปเพียงชั่วคราว หรือต้องใช้เวลายาวนาน อาจมีความยากง่าย หรือจริงจังแตกต่างกันไป จึงได้มีองค์การเกิดขึ้น (อุคมนตรีปี ตำราญาณาคม 2544 : 8-9)

2) การบวนการจัดองค์การ การจัดองค์การจะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องกัน โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

(1) เป็นขั้นตอนที่ศึกษารายละเอียดขององค์การ โดยพิจารณาตั้งแต่เป้าหมาย วัตถุประสงค์ขององค์การ ในขั้นนี้จะต้องพิจารณาวิธีการต่าง ๆ ที่จะต้องใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยระบุกิจกรรมทั้งหมดที่จะต้องดำเนินงาน และระบุความเกี่ยวข้องของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องสัมพันธ์กันโดยละเอียด

(2) จัดแยกกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการมอบหมายให้บุคคลรับผิดชอบกิจกรรมนั้น ๆ ตามความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานนั้นได้ และปริมาณงานที่แบ่งให้แต่ละคนรับผิดชอบจะต้องพอเหมาะไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป โดยการแบ่งงานกันทำต้องให้เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงาน

(3) เป็นขั้นตอนของการกระจายงานและอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้บุคคลรับไปทำเป็นกลุ่ม ๆ งานลักษณะใดที่เหมือนกันจัดรวมกลุ่มไว้เป็นหน่วยเดียวกัน

(4) เป็นขั้นตอนของการกำหนดวิธีการประสานงานของทุกหน่วย ให้เอื้ออำนวยช่วยเหลือกัน ให้ทุกฝ่ายปฏิบัติงานอย่างราบรื่น ปราศจากข้อขัดแย้ง จะทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจกันและประสานงานกันดีเป็นอย่างดี ทำให้องค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (อุคมนตรีปี ตำราญาณาคม 2544 : 9-10)

3) ประเภทขององค์การ ในการจัดแบ่งประเภทขององค์การ โดยทั่วไปสามารถจำแนกได้ดังนี้

(1) องค์การแบบไม่เป็นทางการ (Informal Organization) มีลักษณะของโครงสร้างที่ไม่แน่นอน การสั่งการไม่เป็นไปตามสายการบังคับบัญชา การปฏิบัติงานของพนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีกฎตายตัว โครงสร้างและการปฏิบัติงานจะเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของผู้บริหารและพนักงานในองค์การนั้น ความเกี่ยวข้องของพนักงานจะขึ้นอยู่กับการทำงานที่มีจุดมุ่งหมายคล้าย ๆ กัน และขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะวินิจฉัยสั่งการเป็นครั้ง ๆ ไป บางครั้งคำสั่งจะ

มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นผลจากการตัดสินใจของผู้บริหารการมอบหมายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละหน้าที่จะไม่แน่นอนจะเปลี่ยนไปเป็นครั้งคราวตามที่ผู้บริหารจะมอบหมายให้ การทำงานจะก้าวก้าวซับซ้อนกันจึงเป็นผลทำให้เกิดความขัดแย้งในการปฏิบัติงานได้ แต่ในภาวะฉุกเฉินการติดต่อสั่งการแบบไม่เป็นทางการจะทำให้การปฏิบัติงานที่เร่งด่วนทำได้เสร็จเร็วทันต่อเหตุการณ์

(2) *องค์การแบบเป็นทางการ (formal Organization)* มีลักษณะการกำหนดโครงสร้างขององค์การที่แน่นอนมีกฎระเบียบในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทุกตำแหน่งงานจะมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน การสั่งการจะเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา ผ่านไปตามหัวหน้าหน่วยงานการควบคุมการปฏิบัติงานเป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบ และรายงานถึงผู้บริหารระดับสูงตามระดับชั้น การปฏิบัติงานจะไม่ซ้ำซ้อนกัน และเมื่องานใดมีข้อบกพร่องผิดพลาดจะมีผู้รับผิดชอบตามงานในหน้าที่ของตน แต่ในขณะเดียวกันเมื่อเกิดกรณีรีบด่วนจะต้องมีการตัดสินใจสั่งการใด ๆ จะต้องคอยคำสั่งตามลำดับชั้น ทำให้การปฏิบัติงานในบางครั้งไม่ทันกับเหตุการณ์รีบด่วน

4) *หลักการจัดองค์การ* ในการจัดองค์การจะต้องมีความเข้าใจหลักการเพื่อให้จัดองค์การได้อย่างเหมาะสมกับขนาดและลักษณะหน่วยงานนั้น ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรมีหลักการจัดองค์การตามแนวทางดังนี้

(1) *การกำหนดวัตถุประสงค์* องค์การทุกชนิดต้องมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งที่ชัดเจน และต้องระบุวัตถุประสงค์หลักไว้เป็นอันดับแรก ส่วนวัตถุประสงค์รองที่เกิดจากการปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์หลัก ควรระบุเรียงลำดับตามความจำเป็นไว้เพื่อให้หัวหน้างานได้ทราบและปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ วัตถุประสงค์หลักและรองขององค์การแต่ละแห่งจะไม่เหมือนกัน

(2) *การกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ* การจัดองค์การต้องมีการแบ่งงานออกเป็นกลุ่มงานและกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่แต่ละกลุ่มงานอย่างเหมาะสม อำนาจในการตัดสินใจสั่งการและปฏิบัติงานต้องเหมาะสมกับปริมาณงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติงาน จะทำให้การปฏิบัติงานมีความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ในกรณีทำงานของหน่วยงานมีข้อบกพร่องผิดพลาดเกิดขึ้น หัวหน้าหน่วยงานจะต้องรับผิดชอบต่อข้อบกพร่องเหล่านั้น

(3) *การกำหนดระดับชั้นของการสั่งการ* เนื่องจากระดับชั้นของการสั่งการต้องกำหนดให้มีหัวหน้างานขึ้น ค่าใช้จ่ายขององค์การที่ต้องจ่ายเป็นค่าตำแหน่งงานจะต้องมีจำนวนมาก ดังนั้น ควรกำหนดระดับชั้นให้พอเหมาะกับขนาดขององค์การที่จะบริหารงานและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้ามีระดับชั้นมากเกินไปการสั่งการจะล่าช้า ถ้ามีระดับชั้นน้อยเกินไปการ

สั่งการจะรวดเร็ว แต่ขนาดของการควบคุมในแต่ละหน่วยงานจะประสบปัญหา มาก ทั้งนี้เพราะ หัวหน้างานจะต้องควบคุมพนักงานในหน่วยงานของตนเป็นจำนวนมาก อาจดูแลไม่ทั่วถึง ทำให้ การควบคุมขาดประสิทธิภาพ ผลงานอาจมีการผิดพลาดขึ้นได้ ดังนั้น การกำหนดระดับชั้นเพื่อ แบ่งงานกันทำจะต้องแบ่งงานให้เหมาะสมมีความสัมพันธ์ตามลำดับชั้นที่เหมาะสมกับลักษณะของ หน่วยงาน และเหมาะสมกับความสามารถของหัวหน้าหน่วยงานที่ควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง

(4) *การกำหนดขนาดของการควบคุม* การจัดหน่วยงานต่าง ๆ ต้องกำหนดให้มี หัวหน้าหน่วยงานหนึ่งคนต่อปริมาณผู้ได้บังคับบัญชาที่เหมาะสมกับความสามารถของหัวหน้า หน่วยงานที่จะควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง โดยขนาดของการควบคุมจะมีความสัมพันธ์กับการ กำหนดระดับชั้นของการสั่งการในองค์การเดียวกัน ถ้ามีการกำหนดระดับหลายระดับชั้นขนาดของ การควบคุมจะมีปริมาณน้อย ถ้าลดระดับชั้นของการสั่งการลงจำนวนชั้นของการสั่งการจะน้อยขึ้น แต่ขนาดของการควบคุมจะมีจำนวนพนักงานเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ขนาดของการควบคุมจะมีความสัมพันธ์กับการกำหนดระดับชั้นของการสั่งการที่อยู่ในองค์การเดียวกัน

(5) *ผู้บังคับบัญชา* เนื่องจากการบังคับบัญชาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสั่งการ ให้พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานและหัวหน้าที่สั่งการจะต้องควบคุมดูแลบังคับบัญชา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ผู้ที่รับคำสั่งจะมีความแน่ใจในการปฏิบัติงานนั้น ถ้าหน่วยงานมีผู้สั่งการได้หลายคน ผู้รับคำสั่งจะเกิดความสับสนไม่แน่ใจว่าจะปฏิบัติตาม ผู้บังคับบัญชาคนใดก่อนหลัง และผู้สั่งการหลายคนอาจเกิดความขัดแย้งในการสั่งการ ทำให้ หน่วยงานไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนั้น หน่วยงานหนึ่งควรมีผู้สั่งการและ ผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว เพื่อไม่ให้เกิดข้อขัดแย้ง และปิดความรับผิดชอบ

(6) *การกำหนดกลุ่มกิจกรรม* การกำหนดกลุ่มกิจกรรมของงานต่าง ๆ ที่เหมือนกันรวมไว้เป็นพวกเดียวกันเพื่อสะดวกในการมอบหมายให้หน่วยงานที่มีความชำนาญ ในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากหลัก ความจริงของบุคคลที่ปฏิบัติงานจะต้องมีความชำนาญงานและชำนาญเฉพาะด้าน ดังนั้น เมื่อรวม กิจกรรมการปฏิบัติงานที่เหมือนกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน การสรรหาบุคคลที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของ กลุ่มงานนั้นจะง่าย และประหยัดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติด้วย

(7) *การกำหนดโครงสร้างขององค์การที่ยืดหยุ่น* เนื่องจากในอดีตหน่วยงาน ภาครัฐมีการจัด โครงสร้างเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์หนึ่ง ๆ เท่านั้น เมื่อมีเหตุการณ์ เปลี่ยนแปลงไปโครงสร้างขององค์การนั้นอาจต้องมีการแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และให้มีผลกระทบกระเทือนต่อโครงสร้างเดิมให้น้อยที่สุด ดังนั้น การจัดโครงสร้างขององค์การจึงควรมีลักษณะเตรียมความพร้อมที่จะเพิ่มหรือลดกลุ่ม

กิจกรรมของงาน ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นได้ โดยให้มีผลกระทบต่อบุคคล และตำแหน่งงานเดิมให้น้อยที่สุด (อุดมศิลป์ สารานุกรม 2544 : 10-17)

5) *สาระสำคัญของการจัดองค์การ* เนื่องจากการจัดองค์การมีทั้งองค์การแบบไม่เป็นทางการ และองค์การแบบเป็นทางการ ดังนั้น การสั่งการและบังคับบัญชาจะต้องมีปัจจัยอื่นที่มีสาระสำคัญเข้ามาเกี่ยวข้องกับองค์การเพื่อให้การปฏิบัติงานภายในองค์การทั้ง 2 ประเภทนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สาระสำคัญต่าง ๆ ของการ้องค์การจะมีดังต่อไปนี้ (อุดมศิลป์ สารานุกรม 2544 : 17-20)

(1) *จุดมุ่งหมายขององค์การ (Organization Objectives)* จุดมุ่งหมายขององค์การเป็นสาระสำคัญอันดับแรกที่จะทำให้ผู้บริหารองค์การกำหนดกิจกรรมของงานตามหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

(2) *หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ (Functions)* เป็นกิจกรรมของงานต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติเมื่อต้องเข้าไปรับหน้าที่ในตำแหน่งนั้น

(3) *อำนาจหน้าที่ (Authority)* เป็นอำนาจที่ได้ตามหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน เป็นสิทธิของผู้อยู่ในตำแหน่งนั้นที่มีอำนาจสิทธิขาดที่จะสั่งการบังคับบัญชาผู้ที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของตำแหน่งงานนั้นให้ปฏิบัติงานภายในขอบเขตการบังคับบัญชาที่มอบหมายให้ อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมานี้เป็นอำนาจที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์การมอบหมายให้ผู้บริหารระดับรองลงมาตามระดับชั้นของการสั่งการบังคับบัญชา

(4) *อำนาจ (Power)* หมายถึงกำลังความสามารถของแต่ละบุคคลหรืออิทธิพลของแต่ละบุคคลที่มีเฉพาะตัว โดยในการบริหารงานผู้บริหารจะมีอำนาจตามหน้าที่สั่งการบังคับบัญชาได้ แต่ถ้าเขาไม่มีอำนาจ งานที่รับผิดชอบอาจไม่มีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องฝึกให้ตนเองเป็นผู้มีกำลังความสามารถให้เกิดขึ้นแก่คนด้วย อำนาจจึงเป็นความสามารถเฉพาะตัว ซึ่งอาจได้มาจากการสร้างขึ้นเอง หรืออาจได้มาตามอำนาจหน้าที่คือการใช้อำนาจ (Power) ตามอำนาจหน้าที่ (Authority)

(5) *ความรับผิดชอบ (Responsibility)* เป็นเรื่องที่เกิดจากจิตสำนึกของผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน เมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน ผู้ที่รับงานไปปฏิบัติจะมีพันธะผูกพันที่ต้องกระทำงานนั้นให้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ บุคคลที่มีจิตสำนึกต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและพยายามปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถจนงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลงด้วยดี แสดงว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีความรับผิดชอบ

(6) *การมอบหมายงาน (Delegation)* เป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้อื่นรับไปปฏิบัติแทน เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้อื่นที่มี

ความสามารถรับไปช่วยทำ ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติงานในองค์กรใด ๆ ก็ตามผู้บริหารไม่สามารถปฏิบัติงานทุกอย่างให้สำเร็จทันเวลาด้วยตนเองได้ จึงต้องมีการแบ่งงานให้ผู้อื่นรับไปช่วยทำแทนตามตำแหน่งหน้าที่งานที่มอบหมายให้

(7) *ภาระหน้าที่ (Accountability)* เมื่อได้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จแล้ว ผู้ปฏิบัติงานยังมีภาระหน้าที่ที่จะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานนั้นให้หัวหน้าหน่วยงานและผู้บริหารระดับสูงได้ทราบต่อไป ดังนั้นภาระหน้าที่จึงเป็นสิ่งผูกพันที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาจนกว่าผู้บังคับบัญชาจะตรวจสอบผลงานเป็นที่เรียบร้อย และยอมรับผลงานนั้นแล้ว ภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานนั้นจึงจะหมดไป

(8) *อำนาจหน้าที่ (Functional Authority)* เป็นอำนาจที่ได้รับมอบหมายหน้าที่เป็นกรณีพิเศษให้กับผู้รับหน้าที่ปฏิบัติงาน เช่น ให้เป็นประธานสอบสวนกรณีการกระทำการทุจริต ผู้ที่เป็นประธานมีอำนาจจะตัดสินใจดำเนินการสอบสวนและหาข้อเท็จจริง และจัดทำรายงานผลการสอบสวนเสนอผู้บริหารระดับสูงต่อไป

(9) *การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจ (Centralization and Decentralization)*

ก. *การรวมอำนาจ (Centralization)* เป็นการบริหารงานโดยผู้บริหารระดับสูงมอบหมายแบ่งงานให้ผู้บริหารระดับรองลงไป แต่การตัดสินใจชี้ขาดหรือการขออนุมัติในเรื่องใหญ่ผู้บริหารระดับสูงยังไม่ยอมให้ผู้บริหารระดับรองลงไปตัดสินใจด้วยตนเอง การบริหารงานลักษณะนี้บางครั้งอาจทำให้การตัดสินใจล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากอำนาจทั้งหมดได้รวมเอาไว้เฉพาะผู้บริหารระดับสูง

ข. *การกระจายอำนาจ (Decentralization)* เป็นลักษณะที่ผู้บริหารระดับสูงได้มีการมอบหมายให้สิทธิในการตัดสินใจแก่ผู้บริหารระดับรอง พร้อมมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้กระทำแทนตนได้โดยไม่ต้องขออนุมัติจากผู้บริหารระดับสูง ซึ่งส่งผลดีทำให้เกิดความรวดเร็วในบริหารงานขององค์กร

การปฏิบัติงานในองค์กรใด ๆ ก็ตาม ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้โดยทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับองค์กร เพื่อให้ทราบว่าองค์กรเป็นที่รวมความคิดของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาร่วมกันจัดระบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้กิจกรรมนั้นสำเร็จตามเป้าหมาย

4.5.3 *ภาวะผู้นำ (Leading)*

องค์กรทุกองค์กรไม่ว่าขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ต้องมีผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษาต่อผู้ปฏิบัติงาน และจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจเมื่อมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นในองค์กรนั้น ผู้ที่ทำ

หน้าที่ตัดสินใจแก้ปัญหาและให้คำปรึกษาโดยมีผู้อื่นเชื่อฟังและปฏิบัติตามนั้น เรียกว่าเป็นหัวหน้าหน่วยงาน

1) ความหมายของผู้นำ ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานหรือหัวหน้ากลุ่มคนที่มีบุคคลภายในหน่วยงานยอมรับนับถือและเชื่อฟัง ตลอดจนปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการด้วยความเต็มใจ (อุดมศิลป์ ตำราญาณาคม 2544 : 43)

2) บทบาทของภาวะผู้นำ มินท์ซเบิร์ก (Mintzberg อ้างใน รังสรรค์ ประเสริฐศรี 2544 : 29-30) ได้เสนอประเภทของบทบาทของภาวะผู้นำเพื่อใช้ในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย

(1) บทบาทในฐานะเป็นตัวแทน (สัญลักษณ์) ขององค์การ (Figurehead role) เป็นผู้บริหารที่เป็นตัวแทนต้องทำงานตามภาระหน้าที่ในปัจจุบัน โดยไม่ขัดคัดอกฎหมายหรือลักษณะของสังคม เนื่องจากการมีอำนาจที่เป็นทางการในฐานะหัวหน้างานขององค์การ ผู้บริหารจึงมีอำนาจอย่างเต็มที่ในการบริหารงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเข้าร่วมในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลดีและสอดคล้องกับงานด้านการบริหารจัดการ

(2) บทบาทในฐานะผู้นำ (Leader role) เป็นผู้บริหารที่มีความรับผิดชอบในการจูงใจ และสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากองค์การ และต้องปลูกฝังความสามัคคีของคนในองค์การให้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารต้องให้คำแนะนำต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อเป็นแนวทางในการทำงาน ทำให้มีสถานะการทำงานที่ดี ผู้บริหารต้องกระทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทของผู้นำ เช่น การจ้างงาน การฝึกอบรม การสั่งการ การยกย่องชมเชย การวิพากษ์วิจารณ์ ฯลฯ บทบาทของผู้นำย่อมครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดขององค์การให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(3) บทบาทการติดต่อสร้างความสัมพันธ์ (Liaison role) เป็นผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการรักษาเครือข่ายของการสื่อสารจากภายนอก เพื่อสร้างความพึงพอใจและจัดหาข้อมูล ตลอดจนมีบทบาทที่ต้องสร้างเสริมและธำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์กับบุคคลทั้งภายในและนอกองค์การ ความสัมพันธ์เป็นแหล่งที่มาของข้อมูลสารสนเทศ และความชอบพอ การพัฒนาความสัมพันธ์เป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าที่จะเชื่อมโยงกันภายในองค์การและกับภายนอกองค์การ

(4) บทบาทในการติดตามผลหรือการดักเตือน (Monitor role) เป็นผู้บริหารต้องทำหน้าที่ในการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาภายในองค์การ เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าต่าง ๆ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นทั้งก่อน ระหว่างและหลังการปฏิบัติงาน โดยหากพบเจอปัญหาอุปสรรคผู้บริหารจะต้องมีหน้าที่ให้คำชี้แนะและวิธีการแก้ไข

(5) บทบาทผู้เผยแพร่ (Disseminator role) เป็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่ส่งข้อมูลที่รับจากภายนอกหรือจากผู้ได้บังคับบัญชาไปยังสมาชิกขององค์การ เมื่อผู้บริหาร (ผู้นำ) เป็นแหล่งของข้อมูลสารสนเทศขององค์การ ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นข้อเท็จจริงและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน โดยจะต้องเผยแพร่ให้กับผู้ร่วมงานได้ทราบเพื่อจะได้ใช้เป็นหลักในการทำงาน

(6) บทบาทของการเป็นนักพูด (Spokeman role) เป็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่ในการส่งข้อมูลไปสู่ภายนอกเกี่ยวกับแผน นโยบาย การปฏิบัติ และผลลัพธ์ในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญขององค์การ นั่นคือ ผู้บริหารจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานในการให้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานขององค์การต่อบุคคลภายนอกองค์การ การให้ข้อมูลจะทำให้เกิดความเชื่อถือต่อบุคคลภายนอกโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นหลักประกันในความถูกต้องของการแจ้งข่าวแทนองค์การ

(7) บทบาทเป็นผู้ประกอบการ (Entreneur role) เป็นผู้บริหารที่มีหน้าในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดองค์การและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างโอกาส คิดริเริ่มโครงการเพื่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ในองค์การในฐานะของผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารขององค์การถือเป็นผู้ประกอบการคนหนึ่ง เป็นผู้คิดริเริ่ม ควบคุม เปลี่ยนแปลง แก้ไขปัญหา ตลอดจนดำเนินการเพื่อความอยู่รอดและความก้าวหน้าขององค์การ

(8) บทบาทในการแก้ไขปัญหา (Disturbance handler role) เป็นผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบในการปฏิบัติการแก้ไขเมื่อองค์การเผชิญปัญหาที่สำคัญหรือไม่ได้คาดไว้ โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กระตุ้นการทำงานของผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อให้เผชิญกับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งจะต่อสู้กับปัญหาที่เกิดขึ้นกับการทำงานวิกฤตการณ์เป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถมองเห็นได้หรือคาดการณ์ได้เช่นกัน ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการรวมพลังให้กับผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อต่อสู้กับวิกฤตการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

(9) บทบาทเป็นผู้จัดสรรทรัพยากร (Resource alligator role) เป็นผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการจัดการและการปรับปรุงการตัดสินใจในองค์การที่สำคัญ โดยผู้บริหารได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่จากองค์การ จึงมีหน้าที่จัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการดำเนินงานในความรับผิดชอบของตน เช่น บุคลากร การเงิน วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ การจัดสรรทรัพยากรนี้เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการบริหารให้มีความพร้อมต่อการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

(10) บทบาทของผู้เจรจาต่อรอง (Negotiator role) เป็นผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบในการเป็นตัวแทนขององค์การสำหรับการเจรจาที่สำคัญ โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่สามารถคลี่คลายข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับองค์การสามารถใช้อำนาจและอิทธิพลที่ตนมีอยู่เข้าระงับข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น

ทั้งจากสาเหตุภายในและภายนอกองค์การสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในวิสัยที่จะแก้ไขได้

3) **คุณลักษณะของผู้นำ** รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 : 36-41) อธิบายว่า คุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพมักมีคุณลักษณะบางประการที่เหนือกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้นำ คนที่เป็นผู้นำนั้นจะต้องมีคุณลักษณะบางประการที่แตกต่างจากบุคคลธรรมดา โดยคุณลักษณะของผู้นำสามารถจำแนกได้ดังนี้

(1) **คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพทั่วไป (General personality traits)** เป็นคุณลักษณะซึ่งสามารถสังเกตได้ทั้งภายในและภายนอกงาน คุณลักษณะทั่วไปจะสัมพันธ์กับความสำเร็จและความพอใจทั้งชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ประกอบด้วย

ก. **ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence)** เป็นการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ในลักษณะที่มีความสงบและเป็นผู้นำที่คิดได้แม้จะอยู่ภายใต้สภาวะแรงกดดันและภาวะวิกฤติ จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้นำที่จะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งจะสังเกตได้จากการใช้คำพูดที่จริงจัง การรักษาอากัปกิริยาที่ดี และการแสดงท่าทางที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเอง

ข. **การสร้างควมไว้วางใจได้ (Trustworthiness)** เป็นบุคคลที่มีลักษณะเกี่ยวกับความซื่อสัตย์หรือมีความซื่อตรง สามารถสร้างความเชื่อถือแก่กลุ่มผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้อง สมาชิกของกลุ่มจะมีความเชื่อมั่นว่าผู้นำต้องแสดงความซื่อสัตย์ ความมั่นคง และเป็นผู้ที่สามารถเชื่อถือได้ จึงจะสามารถก่อให้เกิดความไว้วางใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้

ค. **ลักษณะที่เด่น (Dominance)** เป็นลักษณะเด่นของผู้นำที่มีเหนือบุคคลอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัดในด้านต่าง ๆ ผู้นำที่มีลักษณะโดดเด่นมักจะถูกมองว่าเป็นคนหยิ่งหรือทำตัวเป็นนาย ซึ่งความจริงแล้วความโดดเด่นจะได้รับการพิจารณาว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำ

ง. **เป็นคนกล้าแสดงออก (Extroversion)** เป็นบุคลิกลักษณะที่มีการแสดงออกที่เด่นชัดในสังคมและมีบุคลิกลักษณะโดดเด่น โดยจะทำให้คนที่ทำงานด้วยเกิดความสบายใจและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดการรวมกลุ่มและช่วยให้การทำงานกับสมาชิกของกลุ่มง่ายขึ้น ตลอดจนสามารถสร้างพลังกลุ่มและสร้างทีมงานได้ดี

จ. **เป็นคนที่มีการแสดงออกที่เหมาะสม (Assertiveness)** เป็นความเปิดเผยเฉียบขาดในการแสดงความต้องการ ความคิดเห็น ความรู้สึก และทัศนคติการเป็นคนที่มีการแสดงออกที่เหมาะสมจะช่วยผู้นำในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย สามารถเผชิญกับปัญหาภายในสมาชิกกลุ่ม

ด. ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) เป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์ในการโต้ตอบได้อย่างเหมาะสมแม้ในภาวะวิกฤติ อารมณ์ที่มั่นคงเป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้แก้ไขสถานการณ์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ข. ความกระตือรือร้น (Enthusiasm) เป็นการแสดงออกด้วยความสนใจและตั้งใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างกระตือรือร้น ผู้นำสามารถแสดงความกระตือรือร้นทั้งด้วยการใช้คำพูดและการแสดงออก เช่น การใช้ท่าทาง เป็นต้น ในสถานการณ์การบริหารจะต้องการผู้นำซึ่งกระตือรือร้น เพื่อจูงใจให้เกิดพฤติกรรมการสร้างสรรค์การทำงาน ตลอดจนช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในทีมงาน

ค. มีอารมณ์ขัน (Sense of humor) เป็นการแสดงออกของความเป็นคนมีอารมณ์ดีและมองเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ โดยไม่รู้สึกเครียด อารมณ์ขันจะถือเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้นำ อารมณ์ขันจะช่วยลดความตึงเครียด ความน่าเบื่อหน่าย และความไม่ถูกกคคคค ตลอดจนช่วยให้มีอำนาจเหนือกลุ่มได้

ง. มีความอดทนสูงต่อความตึงเครียด (High tolerance for frustration) เป็นความสามารถที่จะเผชิญปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาลงไปได้อย่างดีได้ เนื่องจากผู้นำต้องเผชิญหน้ากับปัญหา ความผิดหวัง และความตึงเครียดมากมาย ดังนั้นผู้นำจึงต้องมีความอดทนสูง และสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยสุขภาพจิตที่ดี

จ. การรู้จักตนเองและมีวัตถุประสงค์ในการทำงาน (Self-awareness and self objectivity) เป็นการรับรู้ในจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองซึ่งจะช่วยให้เขาสามารถที่จะใช้จุดแข็งของเขาให้เกิดประโยชน์ และพัฒนาแก้ไขจุดอ่อนของตนได้ ตลอดจนสามารถสร้างความไว้วางใจให้กับทีมงานเพื่อให้งานกลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

(2) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงาน (Task-related personality traits) เป็นคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่แน่นอนของผู้นำที่มีประสิทธิผลและก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน ประกอบด้วย

ก. มีความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นการมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มีการตัดสินใจและทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างโอกาสในการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนมีความสามารถในการค้นหาปัญหา และความสามารถในการแก้ไขปัญหานั้น ทักษะเหล่านี้จำเป็นจะต้องมีการฝึกหัดเพื่อพัฒนาทักษะด้านนี้

ข. มีความเข้าใจอารมณ์และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Sensitivity to others and empathy) ผู้นำต้องพยายามสร้างอิทธิพลเหนือผู้อื่น โดยต้องเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด (ทัศนคติ ความสนใจ และอารมณ์) ของสมาชิกกลุ่ม โดยศึกษาและสังเกตในรายละเอียดว่าสมาชิกกลุ่มเป็น

ใคร มีความต้องการอย่างไร เพื่อที่จะหาวิธีการสื่อสารที่ดี และสร้างอิทธิพลเหนือบุคคลเหล่านั้นได้ ทักษะด้านนี้จะช่วยป้องกันปัญหาความขัดแย้งและความล้มเหลวของผู้นำ ตลอดจนจะช่วยในการตัดสินใจและการเจรจาต่อรองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บรรลุผล

ค. *ความสามารถในการยืดหยุ่นได้และปรับตัว (Flexibility and adaptability)* เป็นความสามารถที่จะปรับภารกิจและความต้องการของทีมงานให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งต้องมีลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ ตลอดจนสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง เช่น ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การลดจำนวนแรงงาน การเปลี่ยนแปลงลักษณะความจำเป็นและความต้องการของลูกค้า การเปลี่ยนแปลงค่าน้ำกำลังแรงงาน ฯลฯ

ง. *สภาพการควบคุมภายในตนเอง (Internal locus of control)* เป็นลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำซึ่งมีความเชื่อมั่นว่าเป็นผู้ควบคุมและเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ซึ่งคุณสมบัตินี้ผู้นำต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความอดทน และมีการพัฒนาตนเอง จึงจะสามารถควบคุมตนเองได้ ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะทำให้ผู้นำเป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่ม

จ. *ความกล้าหาญ (Courage)* ผู้นำต้องมีความกล้าหาญในการเผชิญกับความเสี่ยง ความท้าทายต่อสิ่งแปลกใหม่ ซึ่งจะต้องมีความรอบคอบ ระมัดระวัง มีความคิดริเริ่ม มีความรับผิดชอบ มีความกล้าหาญในการตัดสินใจ เพื่อที่จะฉวยโอกาส จัดอุปสรรค แก้ไขปัญหา และการใช้กลยุทธ์ใหม่ ๆ ในแต่ละสถานการณ์ให้ได้

ฉ. *ความสามารถกลับคือสู่สภาพเดิม (Resiliency)* เป็นความสามารถในการที่จะแก้ปัญหาให้เรียบร้อยได้อย่างรวดเร็ว เช่น การถูกตัดงบประมาณ กำลังแรงงาน การให้พนักงานออก ฯลฯ ผู้บริหารระดับสูงจะไม่กังวลถึงความล้มเหลว เพราะจะเป็นการทำลายขวัญและกำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่จะเกิดความมุมานะบากบั่น ไม่ยอมแพ้และไม่ท้อถอยในสิ่งใดอย่างง่าย ๆ

4) *แรงจูงใจของภาวะผู้นำ* แรงจูงใจของภาวะผู้นำ (Leadership Motives) แรงจูงใจ (Motive) เป็นความจำเป็น (Need) ความต้องการ (Want) แรงกระตุ้น (Drives) ความปรารถนา (Desire) หรือสภาพภายในของบุคคลซึ่งมีพลังกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่จะบรรลุเป้าหมาย ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมักมีการแสดงลักษณะเด่นด้านแรงจูงใจ ซึ่งมีพลังกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่จะตอบสนองความต้องการด้านการยอมรับ การยกย่อง และความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตของเขา โดยแรงจูงใจของภาวะผู้นำประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

(1) **แรงจูงใจด้านอำนาจ (The power motive)** เป็นแรงจูงใจที่ต้องการควบคุมและมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะมีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะควบคุมทรัพยากรต่าง ๆ ผู้นำที่มีแรงจูงใจด้านอำนาจสูงจะมีลักษณะเด่น 3 ประการ คือ

ก. การแสดงออกด้วยความเข้มแข็งและใช้ความพยายามเพื่อแสวงหาอำนาจ
 ข. การใช้เวลาส่วนใหญ่ในการคิดหาวิธีเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมของบุคคลอื่น

ค. การเอาใจใส่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่หรือความอยู่รอดของสมาชิกกลุ่ม

(2) **แรงกระตุ้นและแรงจูงใจให้ประสบความสำเร็จ (Drive and achievement motivation)** แรงกระตุ้น (Drive) หมายถึง สิ่งที่เป็นพลังที่ผลักดันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนเป็นแรงจูงใจ (Motive) ให้เกิดพฤติกรรม ในการค้นหาวิธีการเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ มนุษย์เรา จะเกิดความต้องการ (Need หรือ Want) ขึ้นมาก่อนแล้วเกิดแรงจูงใจ (Motive) และแรงกระตุ้น (Drive) ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมตามลำดับ แรงกระตุ้น (Drive) จะมีแรงกดดันให้เกิดพฤติกรรมมากกว่าแรงจูงใจ (Motive)

(3) **ยึดมั่นในจริยธรรมการทำงาน (Strong work ethic) จริยธรรม (Ethics)** เป็นความเชื่อถือหรือวินัยของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ดีและเลว หรือสิ่งที่ถูกและผิด ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะมีจริยธรรมในการทำงานอย่างเคร่งครัด องค์กรจะมีความเชื่อในศักดิ์ศรีของงาน บุคคลที่มีจริยธรรมในการทำงานจะได้รับแรงจูงใจที่ดีเพราะเขาจะเห็นคุณค่าของการทำงานอย่างมาก

(4) **ความมุ่งมั่น (Tenacity)** เป็นความตั้งใจจริงที่จะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ไปให้ได้ ถึงแม้จะมีอุปสรรคมากมายเพียงใดก็ไม่ท้อถอยและไม่คิดที่จะเลิกหรือยอมแพ้ง่าย ๆ ผู้นำจะต้องเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ให้ได้ ความมุ่งมั่นจึงเป็นคุณสมบัติสำคัญสำหรับผู้นำขององค์กร เพราะว่ องค์กรจะต้องใช้ความพยายามและความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

"ผู้นำ" เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนช่วย ให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว ดังนั้น ในสถานะที่มีการแข่งขันสูง "ผู้นำ" จึงถือเป็นกำลังสำคัญที่จะมีส่วนช่วยผลักดันให้วัตถุประสงค์ขององค์กรไปเป็นไปตามที่ต้องการได้

4.5.4 การควบคุม (Controlling)

ปัจจุบันในการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม สิ่งที่องค์กรกำลังเผชิญอยู่นั้นถือได้ว่าอยู่ ภาวะของความเสี่ยง (Risk) อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมซึ่งมีลักษณะเป็น พลวัต ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น กระแสความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ หรือพัฒนาในด้านเทคโนโลยี โดยที่ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้มี

โอกาสส่งผลกระทบทำให้เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การถูกเบี่ยงเบนออกไป ดังนั้น เครื่องมือสำคัญที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาเหล่านั้นได้ คือ การควบคุม (Controlling)

1) ความหมายของการควบคุม

เฮนรี ฟาโยล (Fayol อ้างใน ธนชัย ชมจินดา 2540 : 240) การควบคุม หมายถึง การตรวจสอบดูว่าทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินสอดคล้องไปตามแผน คำสั่ง และหลักการที่ได้จัดทำไว้หรือไม่

วอร์เรน เฮนส์และคณะ (Haynes อ้างใน ธนชัย ชมจินดา 2540 : 240) การควบคุม หมายถึง กระบวนการซึ่งนำทางกิจกรรมต่าง ๆ ให้มุ่งไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

ดังนั้น การควบคุม หมายถึง กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยการเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ และหาหนทางที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดจากมาตรฐานที่วางไว้ให้บรรลุเป้าหมาย หรือ หมายถึง การดูแลการปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงานตามกระบวนการที่กำหนดไว้

2) องค์ประกอบของระบบการควบคุม

ธนชัย ชมจินดา (2540 : 241-249) อธิบายว่า ในการบริหารองค์การเกี่ยวกับการวางแผนซึ่งแม้จะมีการกำหนดกันไว้อย่างรอบคอบ อาจต้องประสบกับความล้มเหลว เนื่องจากสาเหตุใหญ่ 2 ประการ ด้วยกัน คือ 1) เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดจากภายนอกที่อยู่นอกเหนือการควบคุมขององค์การทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน และ 2) ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้น ระบบการควบคุมจึงต้องทำหน้าที่ในอันที่จะป้องกันไม่ให้ทั้งสองสิ่งนี้เกิดขึ้น โดยองค์ประกอบที่สำคัญของระบบการควบคุมประกอบด้วย

(1) วัตถุประสงค์ (objectives) เป็นสิ่งสำคัญประการแรกของระบบการควบคุม การกำหนดวัตถุประสงค์หมายถึงการกำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์ว่าควรจะเป็นเช่นไร การมีวัตถุประสงค์ก็เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลงานที่ได้กระทำไปว่าได้ตรงตามเป้าหมายหรือเป็นผลสำเร็จหรือไม่ จะเห็นได้ว่าหากปราศจากวัตถุประสงค์แล้วองค์การก็จะดำเนินไปอย่างจุดหมายและในที่สุดก็จะต้องสลายตัว นอกจากนี้การกำหนดวัตถุประสงค์ ยังเป็นการบังคับให้นักบริหารให้ความสนใจกับการพยากรณ์อนาคต ซึ่งในทางกลับกันจะให้ประโยชน์ต่อนักบริหารเพราะจะช่วยให้สามารถอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ได้ว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

(2) มาตรฐาน (standards) การกำหนดมาตรฐานของงาน หมายถึง การกำหนดระดับต่ำสุดของผลลัพธ์หรือผลงาน (output) ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินกิจกรรมหนึ่ง ๆ ซึ่งเรา

จะใช้มาตรฐานเป็นตัววัดว่าผลลัพธ์หรือผลของงานหนึ่งงานใดที่ออกมาได้ตรงตามที่กำหนดไว้หรือไม่สำหรับความแตกต่างของมาตรฐานจากวัตถุประสงค์อาจยกตัวอย่างให้เห็นชัดได้ เช่น องค์การทางธุรกิจกำหนดวัตถุประสงค์ไว้เพื่อที่จะได้มีส่วนแบ่งของตลาดเป็นจำนวน 25% ภายใน 5 ปี ก็อาจกำหนดมาตรฐานได้ว่า “จะดำเนินการขายให้ได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งแสนหน่วยภายในปีหน้า” เป็นต้น

(3) *การวัดผลงาน (means of measuring)* การควบคุมที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการวัดเพื่อประเมินผลงาน การวัดผลงานโดยทั่วไปจะเป็นขั้นตอนที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ระยะเวลาที่ใช้วัดอาจให้เป็นวัน สัปดาห์หรือเดือนตามความเหมาะสม ในขั้นตอนนี้จะมีการวัดผลของงานที่เกิดขึ้นจริง ๆ ว่าตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ในกรณีที่ผลงานที่วัดได้อยู่ภายในขอบเขตของมาตรฐานที่กำหนดไว้ อาจตีความได้ว่าระบบหรืองานมีความน่าจะเป็นไปได้สูงที่จะยังอยู่ภายใต้การควบคุม ซึ่งก็ไม่น่าเสมอไปว่าระบบจะยังคงใช้วัดได้ ดังนั้น นักบริหารจะต้องมีการสังเกตและตื่นตัวอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพราะผลงานที่อยู่ภายในขอบเขตของมาตรฐานไม่ได้หมายความว่าทุกอย่างดำเนินไปด้วยดีเสมอไป

วิธีการวัดผลงานมีอยู่ด้วยกันหลายวิธี เช่น วิธีการทำรายงาน ซึ่งอาจจัดทำเป็นแบบทศรูปพร้อมการใช้อธิบายด้วยวาจาประกอบหรือโดยไม่ต้องอธิบายประกอบ และวิธีการสังเกต เป็นต้น

(4) *การเปรียบเทียบ (means of comparing)* วัตถุประสงค์ของขั้นนี้ก็เพื่อทำการเปรียบเทียบผลงานที่ได้ทำมากับผลงานที่คาดว่าจะได้รับ ทั้งนี้ไม่เพียงแต่เพื่อเป็นการค้นหาข้อผิดพลาดเท่านั้นแต่ยังเป็นการช่วยให้นักบริหารสามารถพยากรณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตด้วย ดังนั้นความคิดที่ว่า การควบคุมเป็นเพียงการเปรียบเทียบผลงานที่เกิดขึ้นกับผลงานที่คาดหวังไว้เป็นความคิดที่ผิด เพราะจนถึงขั้นนี้อาจจะสายเกินแก้แล้วก็ได้ ดังนั้นจึงควรที่จะมีการทำนายผลลัพธ์ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ในการเปรียบเทียบนั้นเทคนิคที่จะช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ของผลงานกับมาตรฐานได้คือนั้น อาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ เช่น การเปรียบเทียบโดยใช้อัตราส่วน (ratio) เส้นกราฟแสดงแนวโน้ม สมการคณิตศาสตร์และแผนภูมิ

(5) *การดำเนินการแก้ไข (means of correcting)* การดำเนินการแก้ไขเป็นสิ่งที่ต้องกระทำเป็นขั้นตอนสุดท้ายหลังจากที่ได้มีการรายงานว่ามีข้อผิดพลาดหรือการเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานแล้ว ในกรณีนี้จะต้องมีการดำเนินการเพื่อที่จะขจัดปัญหาการเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน โดยการแก้ไขข้อบกพร่องที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดเบี่ยงเบนขึ้น เช่น แก้ไขมาตรฐานหรือแก้ไขแผนและ/หรือ การดำเนินงาน เป็นต้น

3) ความสำคัญของการควบคุม

ขั้นตอนหรือกระบวนการควบคุมที่กล่าวไว้ข้างต้น เป็นสิ่งสำคัญที่จะประกันความสำเร็จให้กับองค์กร และสามารถนำมาใช้ได้กับกิจกรรมทุกชนิด ทุกขนาด ไม่ว่าจะเกี่ยวกับด้านการผลิต การเงิน และการให้บริการ ในเรื่องความสำคัญของการควบคุมนั้น แม้ว่าคนส่วนมากจะมองการควบคุมไปในลักษณะที่เป็นในทางลบ เช่น มองว่าการควบคุมมีไว้เพื่อควบคุมพฤติกรรมของคน หรือเป็นกิจกรรมที่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากอันไม่จำเป็น แต่ก็ยังมีพวกที่เห็นว่า การควบคุมเป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้ ดังเช่นที่ นิวแมน (Newman อ้างในธนชัย ชมจินดา, 2540) กล่าวไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับความสำคัญของการควบคุมในแง่สร้างสรรค์ดังนี้

(1) การควบคุมเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นสิ่งสร้างสรรค์สังคม ดังจะเห็นได้ว่าระบบการควบคุมได้ถูกนำมาใช้เพื่อกิจกรรมอันเป็นการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้กับสังคมเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นระบบควบคุมที่มนุษย์ใช้เพื่อการส่งยานอวกาศออกไปศึกษาหาข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมของมวลมนุษย หรือระบบตรวจสอบที่แพทย์ใช้เพื่อการให้การบำบัดรักษาผู้ป่วย เป็นต้น ระบบควบคุมที่นำมาใช้ดังกล่าวล้วนเป็นสิ่งจำเป็นและสิ่งสร้างสรรค์ให้กับสังคมทั้งสิ้น

(2) การควบคุม (ที่ได้ประสิทธิผลช่วยเป็นสิ่งชี้บอกทางให้กับพฤติกรรมของคน โดยช่วยชี้บอกแนวทางและประสมประสานพฤติกรรมซึ่งแตกต่างกันของแต่ละบุคคลให้อยู่ในกรอบของวัตถุประสงค์อันเป็นสิ่งที่ทุกคนพยายามที่จะทำให้บรรลุสู่ผลสำเร็จ

(3) ระบบการควบคุม ทำหน้าที่ในการเป็นตัวที่ช่วยชี้บอกปัญหา โดยช่วยเป็นเครื่องมือในการวัดและตรวจสอบผลงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สามารถทราบปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ล่วงหน้า และทำให้สามารถแก้ไขหรือปรับปรุงสถานการณ์ให้คงมุ่งสู่แนวทางแห่งวัตถุประสงค์ที่วางไว้

(4) ระบบการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้องค์กรสามารถแก้ไขปัญหาคความไม่แน่นอนที่องค์กรต้องเผชิญอยู่ได้ โดยการเป็นตัวช่วยพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงลักษณะต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและสร้างความไม่แน่นอนให้กับองค์กรก่อนที่การเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ จะเกิดขึ้นจริง

4) เทคนิคในการควบคุม

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547 : 478-480) เทคนิคหรือเครื่องมือในการควบคุมที่แต่ละองค์กรนำมาใช้นั้น อาจมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตามสามารถสรุปเทคนิคในการควบคุมได้ดังนี้

(1) การควบคุมปริมาณงานและเวลา โดยการใช้เทคนิคด้านตารางเวลาหรือ Gant Chart แสดงให้เห็นงานตามคำสั่งซึ่งจะมีเวลาการปฏิบัติงานระบุไว้ให้ปฏิบัติตามที่ต้องการได้ตรงตามเป้าหมาย

(2) การควบคุมคุณภาพของงาน โดยใช้เทคนิคด้านแผนผังการควบคุมหรือ control chart ซึ่งจะกำหนดให้อยู่ในขอบเขตของมาตรฐาน เช่น มาตรฐาน คือ 2.750 หากจะผิดไปบ้างก็ต้องอยู่ในช่วง ± 0.003 ซึ่งเป็นช่วงที่สามารถยอมรับได้ ดังนั้น จึงยอมให้มีความคลาดเคลื่อนสูงไปได้ถึง 2.753 และต่ำกว่ามาตรฐานได้เพียง 2.747 เท่านั้น ถ้าผิดออกไปจากขอบเขตนี้จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขงานทันที เป็นต้น

(3) การควบคุมค่าใช้จ่ายหรือต้นทุน โดยการใช้งบประมาณ ซึ่งในภาครัฐมีการควบคุมงบประมาณเพื่อให้ทราบว่าค่าใช้จ่ายเงินแต่ละรายการแต่ละโครงการเป็นไปตามรายจ่ายหรืองบประมาณที่กำหนดไว้ในแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งสามารถช่วยในการควบคุมการใช้จ่ายเงินไม่ให้เกินขอบเขตที่กำหนด เพราะถ้าปล่อยให้รายจ่ายทุกรายการมีมากเกินไปเกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้แล้ว ในที่สุดแผนงานจะไม่บรรลุผลเพราะขาดงบประมาณ ซึ่งในภาครัฐนั้นงบประมาณมีความสำคัญที่สุด แม้ว่าการควบคุมงานทุกประเภทมีความสำคัญต่อการวางแผนในภาครัฐ แต่การวางแผนหรือแผนใดควรใช้การควบคุมแบบใด ขึ้นอยู่กับวิจรณ์ญาณของผู้วางแผนและผู้ประเมินผลซึ่งอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งวิธีพร้อมกันก็ได้

การควบคุม (Controlling) เป็นปัจจัยสำคัญที่องค์กรควรให้ความสำคัญเพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายที่ไม่อาจละเลยได้นับตั้งแต่ผู้บริหาร หัวหน้างาน ตลอดจนรวมไปถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ทั้งนี้ ในการนำเอาระบบการควบคุมไปใช้นั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยแนวทางในด้านวิชาการเป็นสำคัญ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฐนัส มานวงค์ (2542) ศึกษาเรื่องการปรับปรุงทางวัฒนธรรมกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของวัยรุ่น : การบริโภคผ่านสื่อทางภาษาอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของเยาวชนไทยที่นิยมบริโภคผ่านสื่อทางภาษาอังกฤษกับอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาพฤติกรรมเยาวชนไทยที่แตกต่างกันกับภูมิลำเนาประชากรที่นิยมบริโภคผ่านสื่อทางภาษาอังกฤษ อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนไทยที่นิยมบริโภคผ่านสื่อทางภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า การใช้สื่อทางภาษาอังกฤษของเยาวชนไทยมีความสัมพันธ์กับอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก นอกจากนั้น การรับนวัตกรรมใหม่ของเยาวชน

ไทยการแสดงอัตลักษณ์ในความเป็นสากลนิยม การมีพฤติกรรมบริโภคในแบบตะวันตกหรือในแบบสากลนิยมมากกว่าวัฒนธรรมหรือชาตินิยมนั้น ล้วนมีความสัมพันธ์กับการบริโภคแบบสังคมตะวันตก

วิภารัตน์ พันธุ์ฤทธิ์คำ (2542) ศึกษาเรื่องอัตลักษณ์วัยรุ่นไทยกับการรับวัฒนธรรมญี่ปุ่น : กรณีการรับฟังเพลงญี่ปุ่นของวัยรุ่น โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการฟังดนตรีญี่ปุ่นของวัยรุ่นไทยในฐานะที่เป็นกิจกรรมการบริโภคอย่างหนึ่ง รวมทั้งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความนิยมดนตรีญี่ปุ่นของวัยรุ่นกับกระบวนการอัตลักษณ์ของวัยรุ่นผู้นิยมดนตรีญี่ปุ่น โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการวิจัยพบว่า สื่อและเพื่อนของวัยรุ่นมีอิทธิพลทำให้ได้รู้จักดนตรีญี่ปุ่น นอกจากนั้นยังส่งผลทำให้วัยรุ่นเหล่านี้มีการแต่งกายลอกเลียนแบบนักร้องดนตรีญี่ปุ่น แสดงท่าทางเหมือนนักร้องและแต่งกายเลียนแบบ และยังมีการสร้างภาษาเฉพาะที่เข้าใจกันในกลุ่ม

นิภา แก้วประดิษฐ์ (2546) ศึกษาเรื่องการเข้าร่วมในพิธีกรรมและการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพุทธศาสนาของวัยรุ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเข้าร่วมในพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนาของวัยรุ่น และการปฏิบัติตนในพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนาของวัยรุ่น โดยเป็นเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุระหว่าง 15-20 ปี ในอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ผลการวิจัย โดยภาพรวมพบว่า ระดับการเข้าร่วมในพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนาของวัยรุ่นอยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ยคิดเป็น 1.82 และการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยค่าเฉลี่ยคิดเป็น 2.05

ประภารัตน์ ชันธุ์บรรจง (2547) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าแบรนด์เนมของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อสินค้าแบรนด์เนม จากต่างประเทศ โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมการซื้อสินค้าแบรนด์เนม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่นิยมซื้อเสื้อผ้ามากกว่าสินค้าอื่น โดยนิยมเลือกซื้อสินค้า ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลซึ่งเป็นห้างขนาดใหญ่และมีราคาสูง ทั้งนี้สื่อที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของนักศึกษาคือสื่อทางโทรทัศน์ และนิตยสาร/วารสาร

อรุโณทัย อิงคศิริ (2547) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้บริการร้านเกม PlayStation 2 ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลเมืองนครนายก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการร้านเกม PlayStation 2 ของผู้บริโภค ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นนักเรียนเพศชาย อายุ 16 – 19 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา

โดยเพื่อนเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ และวัตถุประสงค์ในการใช้บริการส่วนใหญ่ เพื่อความบันเทิงและนันทนาการ

เพ็ญจันทร์ ประดับมุข - เซอร์เรอร์และคณะ (2551 : 52,66,97) ศึกษาเรื่องมิติทางสังคม วัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรุนแรงในเด็กและเยาวชน โดยทำการศึกษาเฉพาะกรณีชุมชน (Community Studies) 30 แห่งใน 10 อำเภอ จาก 8 จังหวัด ภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ กลาง ใต้ และกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างทางสังคมและระบบวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนมากกว่าร้อยละ 53 ไม่ค่อยได้ประกอบกิจกรรมทางศาสนาโดยมีความถี่เพียงนาน ๆ ครั้งเท่านั้น และยิ่งกว่านั้นในส่วนของบิดามารดามีความถี่ในการประกอบกิจกรรมทางศาสนาเพื่อเป็นต้นแบบให้แก่เด็กและเยาวชนเพียงร้อยละ 40.5 เท่านั้น นอกจากนี้ การศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) พบว่า รูปแบบการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันต่างพึ่งพาเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น และมีแนวโน้มติดเกมคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นทุกขณะ อีกทั้งยังมีการมั่วสุมจับกลุ่มเสพยาเสพติด ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อต้องการศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน รวมทั้งเพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง สำหรับวิธีดำเนินการวิจัยได้เสนอไว้ในบทนี้ประกอบด้วย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเพื่อการสำรวจจำนวนทั้งสิ้น 1,618 คน ดังนี้

1.1.1 กลุ่มข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย

1) หน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม ได้แก่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง (จำนวน 16 คน) สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง (จำนวน 7 คน) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง (จำนวน 82 คน)

2) หน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับสื่อตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้แก่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง (จำนวน 16 คน) ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง (จำนวน 62 คน) และสถานีตำรวจภูธรจังหวัดระนอง (จำนวน 732 คน)

1.1.2 กลุ่มบุคคลและองค์กรภาคประชาชน ประกอบด้วย

1) เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิดิทัศน์ ได้แก่ ร้านเกม (จำนวน 68 คน) อินเทอร์เน็ต (จำนวน 215 คน) คาราโอเกะ (จำนวน 132) ร้านเช่าวิดิทัศน์ (จำนวน 34 คน) และร้านจำหน่ายวิดิทัศน์ (จำนวน 46 คน)

2) กลุ่มตัวแทนองค์กรภาคประชาชน ได้แก่ กรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดระนอง (จำนวน 43 คน) กรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอทุกอำเภอ (จำนวน 113 คน) และผู้นำศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม (จำนวน 68 คน)

รวมประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้จำนวน 1,618 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณตามสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน 5% ตามสูตรดังนี้

$$\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ระดับความคลาดเคลื่อนที่ความเชื่อมั่น 5%

ดังนั้น จากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ดังกล่าว ทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 311 ตัวอย่าง

1.2.2 ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยการจำแนกประชากรออกเป็นกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงการจัดกลุ่มประชากรแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

ประชากร	ลักษณะการแบ่งประเภท
1. ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	จำแนกตามลักษณะการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม
	ก. หน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม
	1. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง
	2. สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง
	3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ประชากร	ลักษณะการแบ่งประเภท
	ข. หน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับ สื่อตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 <ol style="list-style-type: none"> สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง สถานีตำรวจภูธรจังหวัดระนอง
2. กรรมการสภาวัฒนธรรม	จำแนกตามระดับการปฏิบัติงาน <ol style="list-style-type: none"> สภาวัฒนธรรมจังหวัดระนอง สภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองระนอง สภาวัฒนธรรมอำเภอกระบุรี สภาวัฒนธรรมอำเภอละอุ่น สภาวัฒนธรรมอำเภอละอุ่น สภาวัฒนธรรมอำเภอสุขสำราญ
3. เจ้าของสถานประกอบการ ด้านสื่อวีดิทัศน์	จำแนกตามลักษณะสถานประกอบการ <ol style="list-style-type: none"> เจ้าของสถานประกอบการร้านเกม เจ้าของสถานประกอบการร้านอินเทอร์เน็ต เจ้าของสถานประกอบการร้านคาราโอเกะ เจ้าของสถานประกอบการร้านเช่าวีดิทัศน์ เจ้าของสถานประกอบการร้านจำหน่ายวีดิทัศน์
4. ผู้นำศาสนา	จำแนกตามประเภทศาสนา <ol style="list-style-type: none"> ผู้นำศาสนาพุทธ ผู้นำศาสนาคริสต์ ผู้นำศาสนาอิสลาม

1.2.3 **คำนิยามการแบ่งจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างออกตามจำนวนกลุ่มของ
ประชากรแต่ละประเภทโดยใช้สัดส่วนของประชากรแต่ละกลุ่มเป็นตัวแบ่ง ตามสูตรดังนี้**

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง X จำนวนประชากรในแต่ละประเภท

จำนวนประชากรทั้งหมด

ดังนั้น จากการคำนวณดังกล่าวทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มประชากร ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ประชากร	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	899	173
1.1 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง	16	3
1.2 สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง	7	1
1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง	82	16
1.4 ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง	62	12
1.5 สถานีตำรวจจังหวัดระนอง	732	141
2. กรรมการสภาวัฒนธรรม	156	30
2.1 ระดับจังหวัด	43	8
2.2 ระดับอำเภอ (เมืองระนอง)	36	7
2.3 ระดับอำเภอ (กระบุรี)	28	5
2.4 ระดับอำเภอ (ละอุ่น)	11	2
2.5 ระดับอำเภอ (กะเปอร์)	22	4
2.6 ระดับอำเภอ (สุขสำราญ)	16	3
3. เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์	495	95
3.1 เจ้าสถานประกอบการร้านเกม	68	13
3.2 เจ้าสถานประกอบการร้านอินเทอร์เน็ต	215	41
3.3 เจ้าสถานประกอบการร้านคาราโอเกะ	132	25
3.4 เจ้าสถานประกอบการร้านเช่าวิทัศน์	34	7
3.5 เจ้าสถานประกอบการร้านจำหน่ายวิทัศน์	46	9
4. ผู้นำศาสนา	68	13
4.1 พุทธ	34	7
4.2 คริสต์	5	1
4.3 อิสลาม	29	6
รวม	1,618	311

1.2.4 **คำเนิการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)** เพื่อกำหนดเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรซึ่งได้กำหนดเอาไว้ข้างต้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ รายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 7 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการบริหารองค์การสมัยใหม่เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 5 แบบทดสอบการประเมินความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 6 ข้อมูลด้านความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ผู้ศึกษาได้เลือกสร้างแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า (rating scale) ที่แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยได้กำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ อันได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามแบบของ อาร์. เอ. ลิเคิร์ต (R. A. Likert)

2.2 แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านขอบเขตการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการตรวจสอบและจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่ทางด้านวัฒนธรรม

สำหรับการสัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามแบบเจาะลึก โดยสร้างคำถามให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด (Open-Ended) ซึ่งผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้ตามต้องการ และคำถามที่ต้องการคำตอบเฉพาะเจาะจงหรือคำถามปลายปิด (Close-Ended) โดยจะใช้คำถามลักษณะนี้กับเรื่องที่คาดคะเนคำตอบทั้งหมดได้ ซึ่งผู้ที่เป็นบุคคล

สำคัญ (Key Informant) ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ประกอบด้วยข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐสังกัดหน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม จำนวนหน่วยงานละ 2 คน ได้แก่

- 1.1 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง
- 1.2 สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง
- 1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง

2. ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐสังกัดหน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 จำนวนหน่วยงานละ 2 คน ได้แก่

- 2.1 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง
- 2.2 ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง
- 2.3 สถานีตำรวจภูธรจังหวัดระนอง

2.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

2.3.2 สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมโดยครอบคลุมตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

2.4 การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีวิธีดังนี้

2.4.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแก้ไข และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือรอบรู้เฉพาะด้าน (Subject Matter Specialists) ทำการพิจารณา จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเรียกว่าวิธี Face Validity (อ้างจากพวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 : 117) แล้วคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและขอบเขตเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง สอดคล้องระหว่างข้อคำถามและขอบเขตเนื้อหา

คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและขอบเขตเนื้อหา

คะแนน -1 หมายถึง ไม่สอดคล้องระหว่างข้อคำถามและขอบเขตเนื้อหา

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาแทนค่าโดยการใช้สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

ΣR หมายถึง ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละระดับความสอดคล้อง

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

การแปรค่าดัชนีของแต่ละคำถามที่คำนวณได้ หากข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ลงมา ได้มีการปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบซ้ำทั้งฉบับอีกครั้งหนึ่ง และทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.5 นำเป็นเครื่องมือในการวิจัยผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามฉบับที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.872

2.4.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ของ Cronbach ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรด้านการบริหารองค์การสมัยใหม่เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม มีค่าความเชื่อมั่น .863 ตัวแปรด้านการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมมีค่าความเชื่อมั่น .769 ตัวแปรด้านบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมมีค่าความเชื่อมั่น .783 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่า .884

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำแนกรูปแบบของข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้อื่นได้รวบรวมไว้แล้ว หรือผ่านกรรมวิธีทางข้อมูล (Data Processing) หรือการวิเคราะห์ (Data Analysis) มาแล้ว โดยมีลักษณะผสมผสานกัน

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) หมายถึง ข้อมูลที่ต้องดำเนินการจัดเก็บขึ้นใหม่ โดยอาศัยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง (Survey Research)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลงานศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 แบบ ประกอบด้วย

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะการพรรณนาความสัมพันธ์ระหว่างการวัดปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยกับตัวแปรที่กำหนดด้วยการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับทุกข้อ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามรายการต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารองค์การสมัยใหม่เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ข้อมูลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม และข้อมูลด้านบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean= $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation=S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและให้ความหมายของช่วงคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายความว่า การดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายความว่า การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายความว่า การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายความว่า การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายความว่า การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการประเมินความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4. ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency)

5. นำค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมมาทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า t-test แบบ Independent Variable วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

6. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่ออธิบายถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากข้อค้นพบในงานวิจัย โดยอาศัยทฤษฎี แนวคิดที่สำคัญเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจถึงความสัมพันธ์กับตัวแปรที่กำหนดขึ้น

5. ระยะเวลาทำการวิจัย

ระยะเวลาทำการวิจัย 6 เดือน นับตั้งแต่เดือนธันวาคม 2551 - พฤษภาคม 2552

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง” ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ กรรมการสภาวัฒนธรรมและผู้นำศาสนา จำนวน 311 ตัวอย่าง โดยได้รับแบบสอบถามคืน 286 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.96 รวมทั้งได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของจังหวัดระนอง จำนวน 10 ราย ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง และสถานีตำรวจภูธรจังหวัดระนอง

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยจะนำเสนอในบทนี้ ประกอบด้วยรายละเอียดในภาพรวมดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารองค์การเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม
3. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม
4. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม
5. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการประเมินความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม
6. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม
7. การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม
8. การทดสอบสมมติฐาน

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ ผู้นำศาสนา และกรรมการสภาวัฒนธรรม จำนวน 286 คน

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

ที่	เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1	ชาย	159	55.6
2	หญิง	127	44.4
	รวม	286	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นชายจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 หญิงจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุและเพศ

ที่	ช่วงอายุ	ชาย		หญิง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ต่ำกว่า 21 ปี	2	1.18	1	0.79	3	1.05
2	21-30 ปี	7	4.14	13	10.24	20	6.99
3	31-40 ปี	86	50.89	66	51.97	152	53.15
4	41-50 ปี	38	22.49	26	20.47	64	22.38
5	51-60 ปี	24	20.12	18	14.17	42	14.69
6	60 ปีขึ้นไป	2	1.18	3	2.36	5	1.75
	รวม	159	100	127	100	286	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 31-40 ปี มีจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 53.15 รองลงมา มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ

22.38 ผู้มีอายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 14.69 ผู้มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.99 ผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 และ ผู้มีอายุอยู่ต่ำกว่า 21 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.05 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพและเพศ

ที่	สถานภาพ	ชาย		หญิง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ข้าราชการและหรือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	93	58.49	73	57.48	166	58.04
2	เจ้าของสถานประกอบการ ร้านเกม	5	3.14	7	5.51	12	4.20
3	เจ้าของสถานประกอบการ ร้านอินเทอร์เน็ต	26	16.35	9	7.09	35	12.24
4	เจ้าของสถานประกอบการ ร้านคาราโอเกะ	7	4.40	14	11.02	21	7.34
5	เจ้าของสถานประกอบการ ร้านเช่าวีดิทัศน์	3	1.89	4	3.15	7	2.45
6	เจ้าของสถานประกอบการ ร้านจำหน่ายวีดิทัศน์	4	2.52	4	3.15	8	2.80
7	ผู้นำศาสนาพุทธ	7	4.40	0	0.00	7	2.45
8	ผู้นำศาสนาคริสต์	1	0.63	0	0.00	1	0.35
9	ผู้นำศาสนาอิสลาม	3	1.89	0	0.00	3	1.05
10	กรรมการสภาวัฒนธรรม จังหวัดระนอง	5	3.14	3	2.36	8	2.80
11	กรรมการสภาวัฒนธรรม อำเภอเมืองระนอง	2	1.26	5	3.94	7	2.45
12	กรรมการสภาวัฒนธรรม อำเภอกระบุรี	1	0.63	3	2.36	4	1.40
13	กรรมการสภาวัฒนธรรม อำเภอกระบุรี	1	0.63	3	2.36	4	1.40

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	สถานภาพ	ชาย		หญิง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
14	กรรมการสภาวัฒนธรรม อำเภอละอุ่น	1	0.63	1	0.79	2	0.70
15	กรรมการสภาวัฒนธรรม อำเภอกะเปอร์	1	0.63	2	1.57	3	1.05
16	กรรมการสภาวัฒนธรรม อำเภอสุขสำราญ	0	0.00	2	1.57	2	0.70
รวม		159	100	127	100	286	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 58.04 รองลงมาเป็นเจ้าของสถานประกอบการร้านอินเทอร์เน็ต จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 12.24 เจ้าของสถานประกอบการร้านคาราโอเกะ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.34 เจ้าของสถานประกอบการร้านเกม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 เจ้าของสถานประกอบการร้านจำหน่ายวิดิทัศน์และกรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดระนอง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80 เจ้าของสถานประกอบการร้านเช่าวิดิทัศน์ ผู้นำศาสนาพุทธ กรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองระนอง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.45 กรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอกระบุรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 ผู้นำศาสนาอิสลาม กรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอกะเปอร์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.05 กรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอละอุ่น และอำเภอสุขสำราญ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 และผู้นำศาสนาคริสต์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.35 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพและเพศ

ที่	อาชีพ	ชาย		หญิง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	รับราชการ	93	58.49	73	57.48	166	58.04
2	ค้าขาย	3	1.89	0	0.00	3	1.05

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ที่	อาชีพ	ชาย		หญิง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3	เกษตรกร	1	0.63	5	3.94	6	2.10
4	รับจ้าง	7	4.40	11	8.66	18	2.29
5	ธุรกิจส่วนตัว	48	30.19	38	29.92	86	30.07
6	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	7	4.40	0	0.00	7	2.45
รวม		159	100	127	100	286	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 58.04 รองลงมาคืออาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 30.07 อาชีพรับจ้าง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 2.29 ไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.45 อาชีพเกษตรกร จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 และอาชีพค้าขาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.05 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้และเพศ

ที่	รายได้	ชาย		หญิง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	น้อยกว่า 5,000 บาท	0	0	0	0	0	0.00
2	5,001 - 10,000 บาท	7	4.40	1	0.79	8	2.80
3	10,001 - 15,000 บาท	19	11.95	12	9.45	31	10.84
4	15,001 - 20,000 บาท	95	59.75	78	61.42	173	60.49
5	20,001 - 25,000 บาท	21	13.21	26	20.47	47	16.43
6	มากกว่า 25,000 บาท	9	5.66	10	7.87	19	6.64
7	ไม่มีรายได้	8	5.03	0	0	8	2.80
รวม		159	100	127	100	286	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีระดับรายได้อยู่ในช่วง 15,001 - 20,000 บาท จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 60.49 รองลงมาคือรายได้ในช่วง 20,001 - 25,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 16.43 รายได้ในช่วง 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.84 คน รายได้มากกว่า 25,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.64 ผู้มีรายได้ในช่วง 5,001 - 10,000 บาท และผู้ที่ไม่มียาได้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามที่อยู่อาศัยและเพศ

ที่	ที่อยู่อาศัย	ชาย		หญิง		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	อำเภอเมืองระนอง	106	66.67	59	46.46	165	57.69
2	อำเภอกระบุรี	19	11.95	25	19.69	44	15.38
3	อำเภอตะกั่ว	12	7.55	14	11.02	26	9.09
4	อำเภอกะเปอร์	15	9.43	15	11.81	30	10.49
5	อำเภอสุขสำราญ	7	4.40	14	11.02	21	7.34
	รวม	159	100	127	100	286	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองระนอง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 57.69 รองลงมาคืออาศัยอยู่ในอำเภอกระบุรี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอกะเปอร์จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 10.49 อำเภอตะกั่ว จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 และผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอสุขสำราญ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.34 ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารองค์การเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารองค์การภาครัฐ โดยอาศัยเครื่องมือและแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่เพื่อรองรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามแนวคิด 4 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. ภาวะผู้นำ (Leading)
4. การควบคุม (Controlling)

สำหรับการวิจัยในด้านดังกล่าว ผู้วิจัยได้สอบถามข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม จำนวน 166 คน โดยจำแนกหน่วยงานออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. หน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม ประกอบด้วย
  - 1.1 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง
  - 1.2 สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง
  - 1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง
2. หน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อตามพระราชบัญญัติ

ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 ประกอบด้วย

- 2.1 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง
- 2.2 ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง
- 2.3 สถานีตำรวจภูธรจังหวัดระนอง

สำหรับผลการศึกษาปรากฏตามตารางที่ 4.7 – 4.10

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผน (Planning) เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

การวางแผน (Planning)	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1. หน่วยงานมีการศึกษาและประเมินสภาพปัญหา รวมทั้งสภาพแวดล้อมเพื่อให้มีข้อมูลสารสนเทศใช้ในการวางแผน	3.78	0.671	มาก
2. หน่วยงานมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือกำหนดเป้าหมายในการวางแผนอย่างชัดเจน	3.00	0.705	ปานกลาง
3. หน่วยงานมีข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนอย่างเพียงพอ	3.17	0.760	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การวางแผน (Planning)	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
4. หน่วยงานมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน อย่างเป็นระบบ	3.07	0.783	ปานกลาง
5. หน่วยงานอาศัยระเบียบ กฎ ข้อบังคับในการวางแผน อย่างเคร่งครัด	3.50	0.800	มาก
6. หน่วยงานมีวิธีหรือแนวทางไว้รองรับในกรณีที่อาจมีการ แก้ไข ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงแผน	2.87	0.420	ปานกลาง
7. บุคลากรในหน่วยงานมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมต่อการ วางแผนของหน่วยงาน	3.30	0.869	ปานกลาง
8. หน่วยงานมีระบบการติดตามและประเมินผลแผนการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	3.20	0.767	ปานกลาง
รวม	3.30	0.217	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการวางแผนดำเนินการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีระดับการปฏิบัติงานใน
ภาพรวมของการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า
หน่วยงานมีการศึกษาและประเมินสภาพปัญหา รวมทั้งสภาพแวดล้อมเพื่อให้มีข้อมูลสารสนเทศใช้
ในการวางแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดย
หน่วยงานอาศัยระเบียบ กฎ ข้อบังคับในการวางแผนอย่างเคร่งครัดมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากิจกรรมอื่น ๆ
($\bar{X}=3.50$) สำหรับกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หน่วยงานมีวิธีหรือแนวทางไว้รองรับในกรณีที่
อาจมีการแก้ไข ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแผน ($\bar{X}=2.87$)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดองค์การ (Organization) เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

การจัดองค์การ (Organization)	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1. หน่วยงานมีการจัดโครงสร้างองค์การอย่างชัดเจนเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน	3.45	0.951	มาก
2. หน่วยงานมีการมอบหมายภาระความรับผิดชอบแก่นักบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีความเหมาะสม	3.20	0.732	ปานกลาง
3. หน่วยงานมีการสนับสนุนการทำงานเป็นทีมและมีแนวปฏิบัติที่มีความเหมาะสม	3.20	0.724	ปานกลาง
4. บุคลากรมีความสามารถและมีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	3.11	0.642	ปานกลาง
5. หน่วยงานมีการนำเอาระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยให้การปฏิบัติงานมีความสะดวกให้รวดเร็วยิ่งขึ้น	3.14	0.622	ปานกลาง
รวม	3.27	0.314	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารการจัดการจัดองค์การเพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม พบว่า หน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องมีระดับการปฏิบัติงานในภาพรวมของการจัดองค์การอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า หน่วยงานมีการจัดโครงสร้างองค์การอย่างชัดเจนเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.45$) ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ประกอบด้วย หน่วยงานมีการมอบหมายภาระความรับผิดชอบแก่นักบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.20$) หน่วยงานมีการสนับสนุนการทำงานเป็นทีมและมีแนวปฏิบัติที่มีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.20$) หน่วยงานมีการนำเอาระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยให้การปฏิบัติงานมีความสะดวกให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ($\bar{X}=3.14$) และบุคลากรมีความสามารถและมีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}=3.11$)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านภาวะผู้นำ (Leading) เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ด้านภาวะผู้นำ (Leading)	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการนำพาหน่วยงานให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์	3.23	0.676	ปานกลาง
2. ผู้บริหารมีบทบาทในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ	3.03	0.510	ปานกลาง
3. ผู้บริหารของหน่วยงานสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ	3.33	0.742	ปานกลาง
4. ผู้บริหารของหน่วยงานให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานแก่บุคลากรทุกระดับ	3.35	0.785	ปานกลาง
5. ผู้บริหารส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจของตนเองในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตามบทบาทของอำนาจหน้าที่	3.17	0.713	ปานกลาง
รวม	3.28	0.264	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหากับการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม พบว่า ผู้นำหรือผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีระดับการปฏิบัติงานในภาพรวมที่ระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ผู้บริหารของหน่วยงานให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานแก่บุคลากรทุกระดับอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.35$) รองลงมาคือ ผู้บริหารของหน่วยงานสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ ($\bar{X}=3.33$) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการนำพาหน่วยงานให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ ($\bar{X}=3.23$) ผู้บริหารส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจของตนเองในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตามบทบาทของอำนาจหน้าที่ ($\bar{X}=3.17$) และผู้บริหารมีบทบาทในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=3.03$)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุม (Controlling) เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

การควบคุม (Controlling)	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1. หน่วยงานมีระบบการควบคุมการปฏิบัติงานที่ครอบคลุม ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงาน	2.96	0.691	ปานกลาง
2. หน่วยงานมีวิธีในการควบคุมผลผลิตหรือปริมาณของงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่พึงประสงค์	3.27	0.700	ปานกลาง
3. หน่วยงานมีวิธีในการควบคุมคุณภาพของงานให้ เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	2.87	0.507	ปานกลาง
4. หน่วยงานมีวิธีในการควบคุมเวลาในการปฏิบัติงาน ที่สอดคล้องตามเป้าหมายที่วางไว้	3.05	0.672	ปานกลาง
5. หน่วยงานมีวิธีในการควบคุมงบประมาณเพื่อบังคับ ให้การใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	3.45	0.718	ปานกลาง
6. หน่วยงานมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน ของบุคลากรที่ชัดเจน	3.10	0.644	ปานกลาง
7. หน่วยงานมีมาตรการเพื่อแก้ไขในกรณีที่เกิดปัญหา ผลการปฏิบัติงานที่ต่ำกว่ามาตรฐาน	3.22	0.680	ปานกลาง
8. หน่วยงานมีการนำเครื่องมือทางการบริหารมาใช้ในการ ควบคุม เช่น แผนภูมิกำหนดการปฏิบัติงาน (Gant Chart) , แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ฯลฯ	2.81	0.538	ปานกลาง
รวม	3.19	0.162	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการควบคุมการดำเนินงานขององค์กร เพื่อแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม พบว่า หน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องมีระดับการปฏิบัติงานในภาพรวมของควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า หน่วยงานมีวิธีในการควบคุมงบประมาณเพื่อบังคับให้ การใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.45$) สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ ควบคุม (Controlling) พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ประกอบด้วย หน่วยงานมีวิธีในการ

ควบคุมผลผลิตหรือปริมาณของงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ ($\bar{X}=3.27$) หน่วยงานมีมาตรการเพื่อแก้ไขในกรณีที่บุคลากรมีผลการปฏิบัติงานที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ($\bar{X}=3.22$) หน่วยงานมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจน ($\bar{X}=3.10$) หน่วยงานมีวิธีในการควบคุมเวลาในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องตามเป้าหมายที่วางไว้ ($\bar{X}=3.05$) หน่วยงานมีระบบการควบคุมการปฏิบัติงานที่ครอบคลุม ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงาน ($\bar{X}=2.96$) หน่วยงานมีวิธีในการควบคุมคุณภาพของงานให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=2.87$) หน่วยงานมีการนำเครื่องมือทางการบริหารมาใช้ในการควบคุม เช่น แผนภูมิกำหนดการปฏิบัติงาน (Gant Chart) , แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ฯลฯ ($\bar{X}=2.81$)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการวิเคราะห์ตามกลยุทธ์ของกระทรวงวัฒนธรรมในการเฝ้าระวังปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม 3 ด้าน ดังนี้

1. การเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย โดยเป็นการเฝ้าระวังสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ ประกอบด้วย

- 1.1 สถานประกอบการร้านเกม
- 1.2 สถานประกอบการร้านอินเทอร์เน็ต
- 1.3 สถานประกอบการร้านคาราโอเกะ
- 1.4 สถานประกอบการร้านเช่าวิทัศน์
- 1.5 สถานประกอบการร้านจำหน่ายวิทัศน์

2. การเฝ้าระวังวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม ประกอบด้วย

- 2.1 การบริโภคอาหาร
- 2.2 การบริโภคเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม
- 2.3 การบริโภคสิ่งมีนเมา
- 2.4 การบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย

3. การเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย

- 3.1 ภาษาไทย
- 3.2 ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
- 3.3 ศาสนา

ผู้วิจัยได้สอบถามข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิดิทัศน์ทั้ง 5 ประเภทข้างต้น รวมทั้งกรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดระนอง กรรมการสภาวัฒนธรรมระดับอำเภอทั้ง 5 อำเภอ และผู้นำศาสนา รวมจำนวน 286 คน สำหรับผลการศึกษาปรากฏตามตารางที่ 4.11 - 4.12

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย

การเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทาง ในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1. การควบคุมดูแลสื่อวิดิทัศน์ (วีซีดี, ดีวีดี) ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย ต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์	2.94	0.652	ปานกลาง
2. การควบคุมดูแลให้สถานประกอบการด้านสื่อวิดิทัศน์ (ร้านเกม/อินเทอร์เน็ต/คารา โอเกะ/ร้านเช่าและจำหน่ายวิดิทัศน์) ต้องขออนุญาตก่อนประกอบกิจการ	3.15	0.816	ปานกลาง
3. การควบคุมดูแลให้สถานประกอบการร้านเกม/อินเทอร์เน็ต เปิด-ปิดบริการในเวลาปกติระหว่าง 10.00 - 22.00 น. (กรณีเปิดบริการหลัง 22.00 น. จะต้องไม่มีเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์เข้าใช้บริการ)	2.90	0.919	ปานกลาง
4. การควบคุมดูแลและจำกัดไม่ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์เข้าใช้บริการร้านเกม/อินเทอร์เน็ตช่วงก่อนเวลา 14.00 น. และหลังเวลา 22.00 น. ในจันทร์ - ศุกร์ (ยกเว้นวันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์)	2.47	0.728	น้อย
5. การควบคุมดูแลและจำกัดไม่ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์เล่นเกม/อินเทอร์เน็ตเกินกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน	1.83	0.491	น้อย
6. การรณรงค์ให้สถานประกอบการร้านเกม/อินเทอร์เน็ต ให้บริการเกมหรือสื่อวิดิทัศน์ ที่ส่งเสริมการศึกษาหรือทักษะแก่ผู้รับบริการ	2.17	0.540	น้อย

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

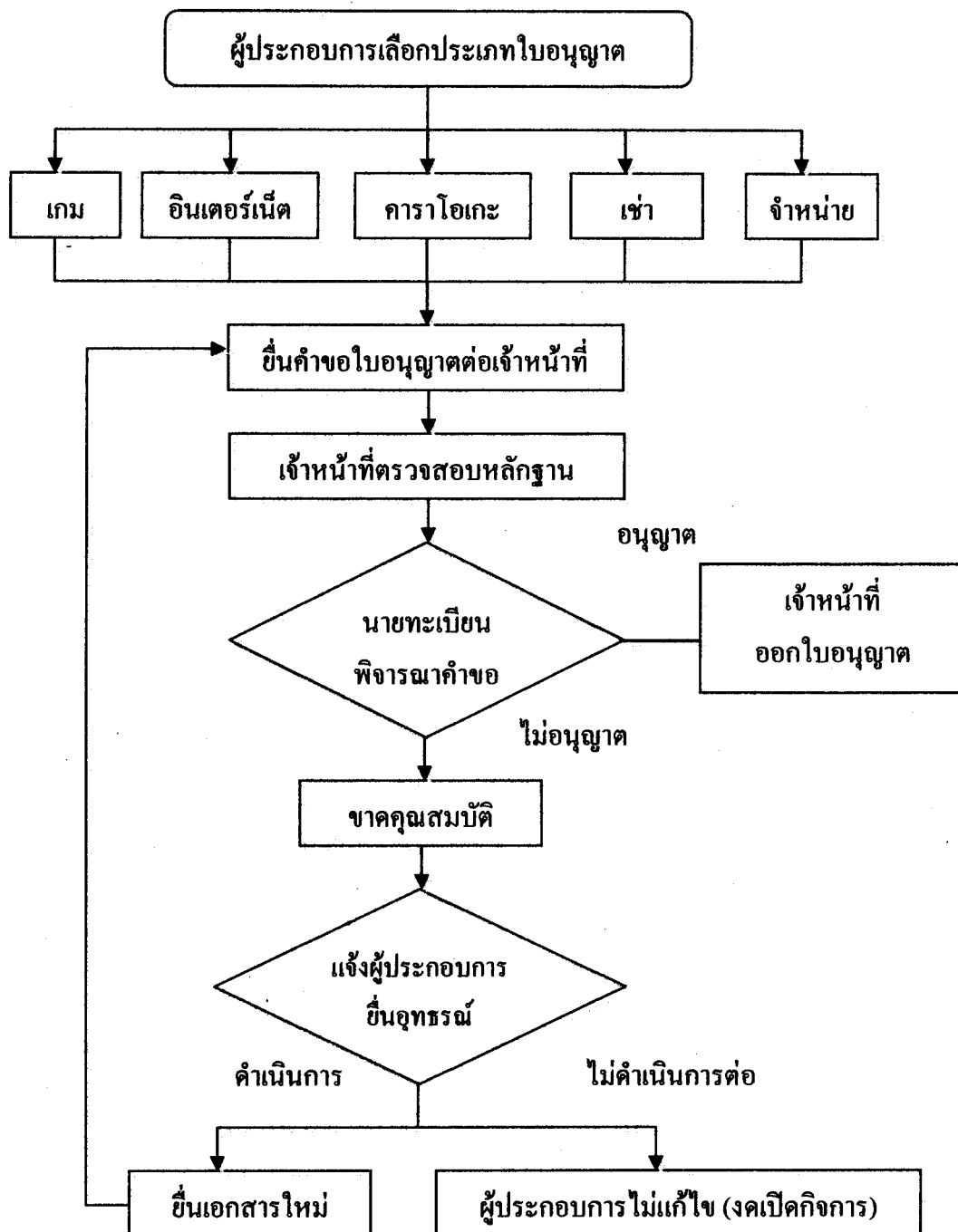
การเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทาง ในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
7. การควบคุมดูแลให้สถานประกอบการร้านค้าคาราโอเกะ เปิด-ปิดบริการระหว่างเวลา 10.00 - 01.00 น.	2.57	0.610	ปานกลาง
8. การควบคุมดูแลและจำกัดไม่ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์เข้าใช้บริการร้านค้าคาราโอเกะ	2.50	0.890	ปานกลาง
9. การควบคุมดูแลและห้ามผู้ใช้บริการเสพสิ่งเสพติดภายใน สถานประกอบการร้านเกม / อินเทอร์เน็ต / คาราโอเกะ	2.64	0.977	ปานกลาง
10. การออกมาตรการให้สถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ ติดตั้งกล้องวิดีโอวงจรปิดเพื่อป้องปรามอาชญากรรม	2.24	0.667	น้อย
รวม	2.54	0.260	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการเฝ้าระวังสื่อที่มีช่องทางในการเผยแพร่วัฒนธรรมทางเสื่อมเสียในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.54$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การควบคุมดูแลให้สถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ (ร้านเกม/อินเทอร์เน็ต/คาราโอเกะ/ร้านเช่าและจำหน่ายวิทัศน์) ต้องขออนุญาตก่อนประกอบกิจการ ($\bar{X}=3.15$) การควบคุมดูแลสื่อวิทัศน์ (วีซีดี, ดีวีดี) ที่จะนำออกฉายให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย ต้องผ่านการพิจารณา (เซ็นเซอร์) จากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิทัศน์ ($\bar{X}=2.94$) การควบคุมดูแลให้สถานประกอบการร้านเกม/อินเทอร์เน็ตเปิด-ปิดบริการในเวลาปกติระหว่าง 10.00 - 22.00 น. (กรณีเปิดบริการหลัง 22.00 น. จะต้องไม่มีเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์เข้าใช้บริการ) ($\bar{X}=2.90$) การควบคุมดูแล และห้ามผู้ใช้บริการเสพสิ่งเสพติดภายในสถานประกอบการร้านเกม / อินเทอร์เน็ต / คาราโอเกะ ($\bar{X}=2.64$) การควบคุมดูแลให้สถานประกอบการร้านค้าคาราโอเกะ เปิด-ปิดบริการระหว่างเวลา 10.00 - 01.00 น. ($\bar{X}=2.57$) และการควบคุมดูแลและจำกัดไม่ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์เข้าใช้บริการร้านค้าคาราโอเกะ ($\bar{X}=2.50$) ส่วนการดำเนินงานที่จัดอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การออกมาตรการให้สถานประกอบการด้าน

สื่อวีดิทัศน์ติดตั้งกล้องวีดิโอวงจรปิดเพื่อป้องปรามอาชญากรรม การรณรงค์ให้สถานประกอบการ ร้านเกม/อินเทอร์เน็ตให้บริการเกมหรือสื่อวีดิทัศน์ ที่ส่งเสริมการศึกษาหรือทักษะแก่ผู้รับบริการ การควบคุมดูแลและจำกัดไม่ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์เล่นเกม/อินเทอร์เน็ตเกินกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน โดยมีระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.47, 2.24, 2.17 และ 1.83 ตามลำดับ

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐสังกัดหน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่าแนวทางหรือวิธีการที่หน่วยงานดังกล่าวนำมาใช้สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 แนวทาง ดังนี้

3.1 การใช้มาตรการป้องกัน เนื่องจากในปัจจุบันได้ปรากฏว่าสื่อวีดิทัศน์บางชนิด มีเนื้อหาที่มีลักษณะล่อแหลมที่อาจขัดต่อศีลธรรมอันดีและอาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและประชาชน ตลอดจนอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ดังนั้น พระราชบัญญัติ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 จึงได้กำหนดให้ผู้ประกอบการจะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ โดยการดำเนินงานในส่วนนี้จะเป็นหน้าที่ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ระนองในการรับจดทะเบียนเพื่อออกใบอนุญาตให้แก่เจ้าของสถานประกอบการ สำหรับลำดับ ขั้นตอนในการดำเนินงานที่ได้นำมาใช้นั้นเป็นไปตามแนวทางกลยุทธ์ที่กระทรวงวัฒนธรรม กำหนด ดังภาพที่ 4.1

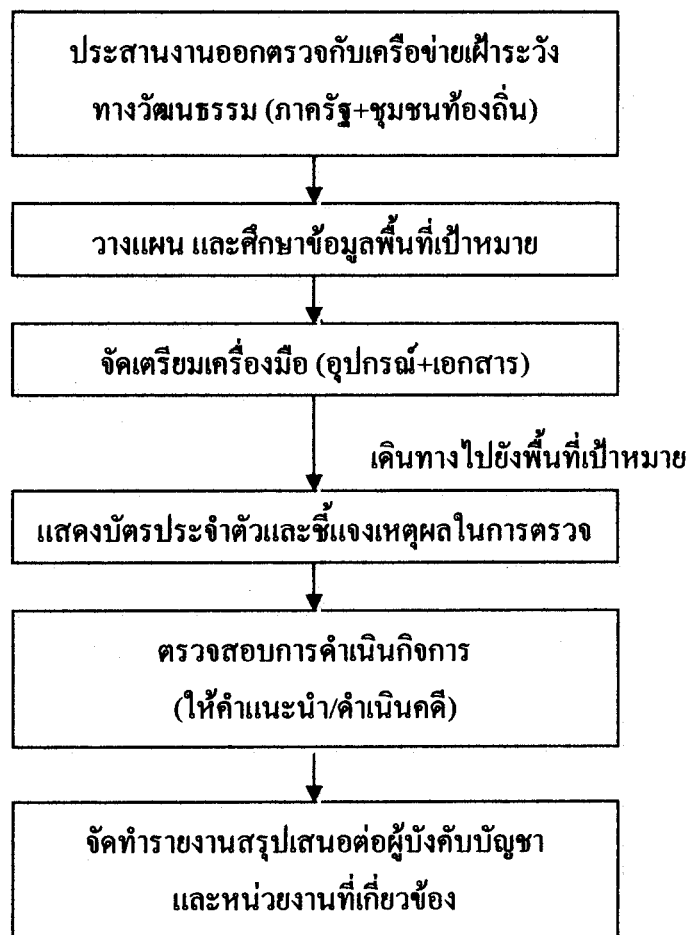

ภาพที่ 4.1 ลำดับขั้นตอนในการรับจดทะเบียนเพื่อออกใบอนุญาต
ให้แก่เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2531) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

จากแผนภาพลำดับขั้นตอนการดำเนินงานจะเห็นได้ว่าเป็นมาตรการในทางแรกที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันซึ่งว่าด้วยการควบคุมสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ในแต่ละชนิด

3.2 การใช้มาตรการแก้ไข เป็นวิธีการที่นำมาใช้เพื่อเป็นการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่งเกี่ยวกับสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ เนื่องจากเป็นที่ปรากฏว่าหลังจากที่เจ้าของสถานประกอบการฯ ได้รับใบอนุญาตเพื่อเปิดกิจการแล้ว ภายหลังกักพบว่ามีการกระทำผิดที่ละเมิดต่อพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 อยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งที่มีเจตนาและขาดความรู้เกี่ยวกับกฎหมายฉบับดังกล่าว ดังนั้น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองที่ทำการปกครองจังหวัดระนองและสถานีตำรวจภูธรจังหวัดระนองจึงได้ร่วมมือกันในการตรวจสอบสถานประกอบการเหล่านั้น โดยขั้นตอนและแนวทางในการดำเนินงานประกอบด้วยวิธีการ ดังนี้

ภาพที่ 4.2 ลำดับขั้นตอนในการตรวจสอบสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ของพนักงานเจ้าหน้าที่
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2531) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ ในการดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้ปฏิบัติเป็นประจำทุกเดือนนั้น ไม่ได้มุ่งเน้นแต่เฉพาะมิติในด้านการจับกุมดำเนินคดีหรือปราบปรามแต่อย่างเดียว แต่หน่วยงานภาครัฐมีเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาสถานประกอบการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยเน้นความร่วมมือจากผู้ประกอบการและชุมชนในพื้นที่ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ออกตรวจจะให้แนวทาง คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการ รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะทั้งจากผู้ประกอบการ ผู้ใช้บริการและบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ถ้าพบว่าสถานประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านการเฝ้าระวังการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม

การเฝ้าระวังการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1. การรณรงค์สร้างค่านิยมปลูกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเลิกรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ดหรืออาหารต่างชาติและหันมารับประทานอาหารไทย	2.56	1.037	ปานกลาง
2. การจัดทำฐานข้อมูลด้านอาหารไทยและอาหารท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการศึกษาและสืบค้น	3.00	1.053	ปานกลาง
3. การจัดทำสื่อต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลด้านอาหารไทยหรืออาหารพื้นบ้าน	2.66	0.680	ปานกลาง
4. การรณรงค์ให้ข้าราชการเป็นต้นแบบในการสวมเสื้อผ้าชุดไทยหรือแต่งกายด้วยชุดพื้นเมือง	2.88	0.966	ปานกลาง
5. การจัดกิจกรรมของภาครัฐเพื่อเป็นการอนุรักษ์การแต่งกายแบบไทย	2.61	0.665	ปานกลาง
6. การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลูกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนลด ละ เลิกบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	3.02	0.646	ปานกลาง

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

การเฝ้าระวังการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
7. การควบคุมดูแลมิให้บุคคลหรือสถานบริการใดจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่กำหนด เช่น วัดและศาสนา สถาน , สถานศึกษา , สถานที่ราชการ ฯลฯ	3.55	0.989	มาก
8. การควบคุมดูแลมิให้บุคคลหรือสถานบริการใดจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่กำหนด เช่น วัดและศาสนา สถาน , สถานศึกษา , สถานที่ราชการ ฯลฯ	3.55	0.989	มาก
9. การควบคุมดูแลมิให้บุคคลหรือสถานบริการใดจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์	3.39	0.883	ปานกลาง
10. การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนงดใช้สินค้าฟุ่มเฟือย	3.37	0.871	ปานกลาง
รวม	3.12	0.242	ปานกลาง

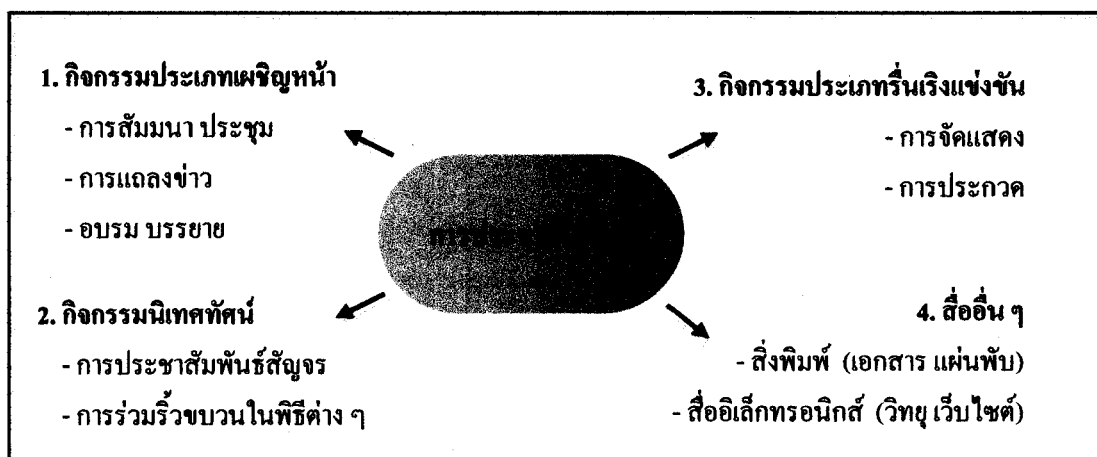
จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมด้านการเฝ้าระวังการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการเฝ้าระวังการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.12$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า หน่วยงานภาครัฐ มีการการควบคุมดูแลมิให้บุคคลหรือสถาน

บริการใดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่กำหนด เช่น วัดและศาสนาสถาน , สถานศึกษา , สถานที่ราชการ ฯลฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งหมด ได้แก่ การควบคุมดูแลมิให้บุคคลหรือสถานบริการใดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ($\bar{X}=3.39$) การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนงดใช้สินค้าฟุ่มเฟือย ($\bar{X}=3.37$) การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนลด ละ เลิกบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ($\bar{X}=3.02$) การจัดทำฐานข้อมูลด้านอาหารไทยและอาหารท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการศึกษาและสืบค้น ($\bar{X}=3.00$) การรณรงค์ให้ข้าราชการเป็นต้นแบบในการสวมเสื้อผ้า ชุดไทยหรือแต่งกายด้วยชุดพื้นเมือง ($\bar{X}=2.88$) การจัดทำสื่อต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลด้านอาหารไทยหรืออาหารพื้นบ้าน

($\bar{X}=2.66$) การจัดกิจกรรมของภาครัฐเพื่อเป็นการอนุรักษ์การแต่งกายแบบไทย ($\bar{X}=2.61$) และการรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเล็งรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด หรืออาหารต่างชาติและหันมารับประทานอาหารไทย ($\bar{X}=2.56$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐสังกัดหน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม ประกอบด้วย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง ปรากฏผล ดังนี้

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองซึ่งเป็นหน่วยงานหลักได้ดำเนินการปลุกฝังและรณรงค์สร้างค่านิยมความเป็นไทยโดยการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้และข้อมูลด้านอาหารไทย การแต่งกายด้วยชุดพื้นบ้านไทยและท้องถิ่น รวมถึงการลด ละเลิกอบายมุขด้านสิ่งมีนเมา ตลอดจนการสร้างค่านิยมเพื่อลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย โดยรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยลักษณะของกิจกรรมต่าง ๆ ตามรูปภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 รูปแบบในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร

ด้านวัฒนธรรมไทยไปยังกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชน

จากภาพจะเห็นได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้นำมาใช้เพื่อเป็นการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อปลุกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีค่านิยมลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยนั้นมีหลากหลาย ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีจุดเน้นหลักเพื่อกระตุ้นให้ผู้คนในสังคมดำเนินชีวิตโดยยึดถือรูปแบบการใช้ชีวิตตามแนวทางวิถีไทย รวมไปถึงการยึดหลักการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นไปตามแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย

การเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1. การรณรงค์สร้างค่านิยม ปฏิบัติดีสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง	2.88	1.009	ปานกลาง
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมในการอนุรักษ์ และสืบสานภาษาไทย	2.87	1.116	ปานกลาง
3. การรณรงค์สร้างค่านิยม ปฏิบัติดีสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนปฏิบัติตามหลักขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	3.20	1.043	ปานกลาง
4. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมในการอนุรักษ์และสืบสาน ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	2.98	0.810	ปานกลาง
5. การรณรงค์สร้างค่านิยม ปฏิบัติดีสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา	3.09	0.856	ปานกลาง
6. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ประชาชน มีส่วนร่วมในวันสำคัญทางศาสนา	3.44	0.847	ปานกลาง
7. การจัดทำฐานข้อมูลด้านมรดกวัฒนธรรมไทยและ วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาและสืบค้น	2.96	0.855	ปานกลาง
8. การจัดทำสื่อต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล ด้านวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น	2.97	1.008	ปานกลาง
9. การจัดอบรม เผยแพร่เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอด มรดกทางวัฒนธรรมไทยแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน	3.02	0.949	ปานกลาง
รวม	3.20	0.315	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมด้านการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย ด้านภาษาไทย / ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย / ศาสนา พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$) และเมื่อพิจารณาเป็นราย

ข้อปรากฏว่าหน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ประชาชน มีส่วนร่วมในวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X}=3.44$) การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนปฏิบัติตามหลักขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ($\bar{X}=3.20$) การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา ($\bar{X}=3.09$) การจัดอบรม เผยแพร่เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมไทยแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ($\bar{X}=3.02$) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมในการอนุรักษ์และสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ($\bar{X}=2.98$) การจัดทำสื่อต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลด้านวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X}=2.97$) การจัดทำฐานข้อมูลด้านมรดกวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาและสืบค้น ($\bar{X}=2.96$) การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ($\bar{X}=2.88$) และการจัดกิจกรรมส่งเสริมในการอนุรักษ์และสืบสานภาษาไทย ($\bar{X}=2.87$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐสังกัดหน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม ประกอบด้วย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง โดยปรากฏข้อเท็จจริงว่าหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการในลักษณะเดียวกันกับการเฟื่องฟูวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ อาศัยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนรัก และหวงแหนต่อวัฒนธรรมในสาขาต่าง ๆ ตามรูปแบบในภาพที่ 4.3

ในขณะเดียวกันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนองซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดระบบการศึกษาภายในจังหวัด ยังได้มีการบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับประเพณีสำคัญของท้องถิ่นเอาไว้ในแผนการสอนด้วย เช่น การสอนระบำร้อนแร่ ซึ่งเป็นการฟ้อนรำที่นำเอาวิถีชีวิตของคนระนองมาประยุกต์ให้เข้ากับจังหวะเพลงเพื่อใช้แสดงในงานสำคัญต่าง ๆ ของจังหวัด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 286 คน สำหรับผลการศึกษาปรากฏตามตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1. ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	3.42	0.980	ปานกลาง
2. เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์	2.29	1.109	น้อย
3. ผู้นำศาสนา (พระภิกษุสงฆ์/อิหม่าม/บาทหลวง)	2.96	1.029	ปานกลาง
4. บิดา-มารดา ญาติพี่น้อง ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน	3.11	1.040	ปานกลาง
5. เด็กและเยาวชน	2.49	1.042	น้อย
รวม	2.85	0.490	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านการให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.85$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีบทบาทมากที่สุดในการดำเนินการดังกล่าว ($\bar{X}=3.42$) รองลงมาคือบิดา-มารดา ญาติพี่น้อง หรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน ($\bar{X}=3.11$) ผู้นำศาสนา (พระภิกษุสงฆ์, อิหม่าม, บาทหลวง) ($\bar{X}=2.96$) ในขณะที่เด็กและเยาวชน รวมทั้งเจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์มีบทบาทในการให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับน้อย โดยมีระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.49 และ 2.29 ตามลำดับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการประเมินความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้สอบถามข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ทั้ง 5 ประเภทข้างต้น กรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

กรรมการสภาวัฒนธรรมระดับอำเภอทั้ง 5 อำเภอ และผู้นำศาสนา รวมจำนวน 286 คน สำหรับผลการศึกษาปรากฏตามตารางที่ 4.15 – 4.16

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวน ร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองตามวิธีการต่างๆ

วิธีการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม	การดำเนินงานของภาครัฐ	
	สำเร็จ	ไม่สำเร็จ
1. การป้องกันโดยอาศัยข้อกฎหมายเพื่อควบคุมสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์	52.1 (149)	47.9 (137)
2. การป้องกันโดยอาศัยสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเกิดความรักหวงแหนต่อมรดกวัฒนธรรมไทย	49.0 (140)	51.0 (146)
3. การป้องกันโดยส่งเสริมให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายภาครัฐและมีบทบาทในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม	52.8 (151)	47.2 (135)
4. การป้องกันโดยอาศัยเครื่องมือทางการบริหารภายในองค์กรภาครัฐ เช่น การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) การควบคุม (Controlling) ฯลฯ	42.0 (120)	58.0 (166)

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินความสำเร็จในการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองตามวิธีการต่างๆ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการป้องกันโดยส่งเสริมให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายภาครัฐและมีบทบาทในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม และการป้องกันโดยอาศัยข้อกฎหมายเพื่อควบคุมสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์เป็นวิธีการที่ภาครัฐประสบความสำเร็จที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.8 และ 52.1 ตามลำดับ ในขณะที่การป้องกันโดยอาศัยเครื่องมือทางการบริหารภายในองค์กรภาครัฐ เช่น การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) การควบคุม (Controlling) และการป้องกันโดยอาศัยสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเกิดความรักหวงแหนต่อมรดกวัฒนธรรมไทยมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับต่ำกว่าที่ร้อยละ 42.0 และ 49.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

วิธีการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม	การดำเนินงานของภาครัฐ	
	สำเร็จ	ไม่สำเร็จ
1. การแก้ไขโดยอาศัยบทลงโทษของข้อกฎหมายเพื่อควบคุมสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์	53.5 (153)	46.5 (133)
2. การแก้ไขโดยอาศัยสื่อมวลชนในการตรวจสอบสอดส่องดูแลพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม	42.0 (120)	58.0 (166)
3. การแก้ไขโดยอาศัยประชาชนในการตรวจสอบสอดส่องดูแลพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม	55.2 (158)	44.8 (128)
4. การแก้ไขโดยอาศัยเครื่องมือทางการบริหารภายในองค์กรภาครัฐ เช่น การตรวจสอบ (Evaluation) การควบคุม (Control) ฯลฯ	51.4 (147)	48.6 (139)
5. การแก้ไขโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐปฏิบัติคนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป	48.3 (138)	51.7 (148)

จากตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของจังหวัดระนอง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขโดยอาศัยประชาชนในการตรวจสอบสอดส่องดูแลพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม และการแก้ไขโดยอาศัยบทลงโทษของข้อกฎหมายเพื่อควบคุมสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ รวมทั้งการแก้ไขโดยอาศัยเครื่องมือทางการบริหารภายในองค์กรภาครัฐ เช่น การตรวจสอบ (Evaluation) การควบคุม (Control) ฯลฯ เป็นวิธีการที่ภาครัฐประสบความสำเร็จที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.2 , 53.5 และ 51.4 ตามลำดับ ในขณะที่การแก้ไขโดยอาศัยสื่อมวลชนในการตรวจสอบสอดส่องดูแลพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้า

ระวางทางวัฒนธรรม และการแก้ไขโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับต่ำกว่าที่ร้อยละ 42.0 และ 48.3 ตามลำดับ

6. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปป้องกัน และแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานภาครัฐควรเข้าไป ป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม โดยในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่ม ตัวอย่างรวมจำนวน 286 คน สำหรับผลการศึกษาปรากฏดังนี้

ลำดับที่ 1 ปัญหาการให้บริการของร้านเกม

ลำดับที่ 2 ปัญหาการให้บริการของร้านอินเทอร์เน็ต

ลำดับที่ 3 ปัญหาการให้บริการของร้านคาราโอเกะ

ลำดับที่ 4 ปัญหาเรื่องอบายมุข การมั่วสุมและการเสพยาเสพติด

ลำดับที่ 5 ปัญหาการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

ลำดับที่ 6 ปัญหาด้านการส่งเสริมศาสนา และปลูกฝังให้เกิดขึ้น ในกลุ่มเด็ก เยาวชน

และประชาชน

ลำดับที่ 7 ปัญหาการมีค่านิยมบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยและค่านิยมทางวัตถุ

ลำดับที่ 8 ปัญหาการใช้ภาษา คำพูด หรือศัพท์แสลง

ลำดับที่ 9 ปัญหาการแต่งกายไม่สุภาพโดยสื่อในทางชั่วหรือลอกเลียนแบบ

วัฒนธรรมต่างชาติ

ลำดับที่ 10 ปัญหาการให้บริการของร้านเช่าและจำหน่ายวีดิทัศน์

ลำดับที่ 11 ปัญหาการมีค่านิยมในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดหรืออาหารต่างชาติ

7. การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการ เบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

7.1 ปัญหาอุปสรรค

ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการ เบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม พบว่า บุคลากรที่รับผิดชอบมักประสบกับปัญหาและอุปสรรคในด้านการ

เฟียร์ระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การเฟียร์ระวังสถานประกอบการด้านสื่อวิดิทัศน์ โดยปัญหาดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิดิทัศน์บางรายอาจมีปฏิกิริยาต่อต้านและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรต่อการเข้าตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ อาจมีทัศนคติว่าเป็นการมุ่งจับผิด หรือทำให้เสียเวลาต่อการให้บริการลูกค้า

2. อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสถานประกอบการด้านสื่อวิดิทัศน์มีขอบเขตในวงจำกัดและไม่คุ้มครองต่อการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ ข้าราชการของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงวัฒนธรรมให้เป็นนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัดมีอำนาจเฉพาะการตรวจ ค้น อาัยศ หรือยึดวิดิทัศน์ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ.2551 เท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำผิดได้ โดยอำนาจการจับกุมผู้กระทำผิดยังคงเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น ดังนั้น กรณีที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดออกปฏิบัติการตรวจสถานประกอบการด้านสื่อวิดิทัศน์โดยลำพังหรือพบผู้กระทำผิดแบบเฉพาะหน้าจะไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้

7.2 ข้อเสนอแนะ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมสามารถสรุปได้ดังนี้

7.2.1 **ด้านนโยบายรัฐบาล** ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า รัฐบาลควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรมให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากตลอดระยะที่ผ่านมาโดยส่วนใหญ่รัฐบาลมักมุ่งเน้นไปยังนโยบายด้านเศรษฐกิจ หรือการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นสำคัญ ทำให้งานด้านวัฒนธรรมถูกละเลย ขณะเดียวกันรัฐบาลควรมีแนวทางในการสกัดกั้นวัฒนธรรมต่างชาติในรูปแบบต่าง ๆ อันไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดพฤติกรรม การลอกเลียนแบบในกลุ่มเด็กและเยาวชน เช่น ปัญหาด้านสื่อที่มีปรากฏอยู่อย่างหลากหลายในสังคมไทย นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังได้เสนอแนะให้รัฐบาลแก้ไข ปรับปรุงหรือประกาศใช้กฎหมายต่าง ๆ เพิ่มเติมในอันที่จะใช้ในการควบคุมสื่อที่อาจเป็นภัยต่อเด็กและเยาวชน

7.2.2 **ด้านนโยบายกระทรวงวัฒนธรรม** ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมนั้น กระทรวงวัฒนธรรมควรปฏิบัติงานในลักษณะการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐตลอดจนภาคเอกชนอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง เช่น การร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ในอันที่จะดูแลและปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนในวัยเรียนได้มีความใกล้ชิดกับความเป็นไทย โดยการสร้างสื่อการเรียนการสอนที่บรรจุ

สาระด้านวัฒนธรรมไทยเอาไว้ รวมทั้งควรได้มีการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการที่จะสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและขยายสู่บุคคลรุ่นหลังต่อไป นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังได้เสนอแนะให้มีการสร้างเครือข่ายด้านการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อมอบบทบาทภารกิจด้านสอดคล้องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นในกลุ่มวัยรุ่น ในขณะที่การควบคุมสื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต เกมออนไลน์ หรือโปรแกรมสนทนาทางคอมพิวเตอร์ซึ่งถือเป็นวิทยาการสมัยใหม่ กระทรวงวัฒนธรรมควรมีนโยบายในการสร้างความรู้ให้แก่ผู้ปกครอง เพื่อจะได้รู้เท่าทันต่อพิษภัยที่อาจแฝงมากับสื่อดังกล่าว โดยสามารถควบคุมเด็ก และเยาวชนหรือบุตรหลานให้ห่างไกลจากสื่อที่ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้กระทรวงวัฒนธรรมควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประเมินความรุนแรงของเนื้อหาสื่อด้านวีดิทัศน์และประกาศเตือนให้ผู้ปกครองทราบเพื่อจะได้ควบคุมเด็กและเยาวชนให้ห่างไกลจากสื่ออันตรายเหล่านั้น

7.1.3 ด้านกลยุทธ์สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความ คิดเห็นว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมในระดับจังหวัดนั้น สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัดควรมีแนวทางหรือกลยุทธ์ที่สำคัญ 2 ด้าน ได้แก่

1) การติดตามและตรวจสอบสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดควรมีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะ เป็นผลดีทำให้ทราบว่าสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่ก่อให้เกิดผลดีหรือเสียต่อวัฒนธรรม ของชุมชน

2) การส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายภาครัฐ และมีบทบาทในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ตลอดจนการส่งเสริมให้บุคคลเหล่านี้มีบทบาทในการ ตรวจสอบสอดคล้องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

7.1.4 ด้านการปฏิบัติงานในระดับเจ้าหน้าที่ ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความ คิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมใน ระดับจังหวัด ควรมีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

1) ควรมุ่งเน้นการเฝ้าระวังและการตรวจสอบไปยังสถานประกอบการด้าน สื่อวีดิทัศน์ โดยเฉพาะสถานประกอบการร้านเกมและอินเทอร์เน็ต

2) ควรดำเนินการตามกฎหมายหรือบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับสถาน ประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ที่กระทำการละเมิดอย่างเฉียบขาด

3) ควรดำเนินการเฝ้าระวังและการตรวจสอบการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและให้ความเสมอภาคต่อการดำเนินคดีในกรณีที่มีการกระทำผิดซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย

8. การทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยระหว่างตัวแทนข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับตัวแทนภาคประชาชนซึ่งมีบทบาทภารกิจต่างกันจะส่งผลให้ระดับความกลัดเห็นต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน

H_0 : ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนมีความกลัดเห็นต่อระดับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน

H_1 : ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนมีความกลัดเห็นต่อระดับความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน

สำหรับการทดสอบสมมติฐานดังกล่าว ผู้วิจัยได้จำแนกผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 2 กลุ่มเพื่อทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. กลุ่มข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานราชการ ประกอบด้วย

1.1 หน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม ได้แก่

1.1.1 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

1.1.2 สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง

1.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง

1.2 หน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับสื่อตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 ได้แก่

1.2.1 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

1.2.2 ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง

1.2.3 สถานีตำรวจภูธรจังหวัดระนอง

2 กลุ่มประชาชน ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ ได้แก่ เจ้าของสถานประกอบการร้านเกม เจ้าของสถานประกอบการร้านอินเทอร์เน็ต เจ้าของสถาน

ประกอบการร้านค้ารายไอเคะ เจ้าของสถานประกอบการร้านเช่าวีดิทัศน์ และเจ้าของสถานประกอบการร้านจำหน่ายวีดิทัศน์

2.2 กลุ่มตัวแทนองค์กรภาคประชาชน ได้แก่ กรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดและกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นระหว่างข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับประชาชนต่อวิธีการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

วิธีการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม	กลุ่มข้าราชการ		กลุ่มประชาชน		t-test	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
	1. การป้องกันโดยอาศัยข้อกฎหมายเพื่อควบคุมสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์	1.39	.488	1.61		
2. การป้องกันโดยอาศัยสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข่าวสารสร้างค่านิยม ปฎักจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเกิดความรักหวงแหนต่อมรดกวัฒนธรรมไทย	1.53	.501	1.48	0.502	.779	.437
3. การป้องกันโดยส่งเสริมให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายภาครัฐและมีบทบาทในการ เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม	1.46	.500	1.49	0.502	-.564	.573
4. การป้องกันโดยอาศัยเครื่องมือทางการบริหารภายในองค์การภาครัฐ เช่น การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) การควบคุม (Controlling) ฯลฯ	1.64	.482	1.50	0.502	2.342	.020
เฉลี่ยทั้งด้าน	1.50	.235	1.40	0.236	3.573	.000*

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมระหว่างข้าราชการและประชาชนในภาพรวม พบว่า มี

ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้างต้น และเมื่อได้พิจารณารายชื่อ พบว่า การป้องกันโดยอาศัยข้อกฎหมายเพื่อควบคุมสถานประกอบการ ด้านสื่อวิทัศน์และการป้องกัน โดยอาศัยเครื่องมือทางการบริหารภายในองค์การภาครัฐแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการป้องกันโดยอาศัยสื่อมวลชนในการเผยแพร่ ข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์สร้างค่านิยม ปูจุดจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเกิดความรักหวง แห่นต่อมรดกวัฒนธรรมไทยและการป้องกัน โดยส่งเสริมให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ภาครัฐและมีบทบาทในการ เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นระหว่างข้าราชการและหรือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐกับประชาชนต่อวิธีการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

วิธีการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบน ทางวัฒนธรรม	กลุ่ม ข้าราชการ		กลุ่ม ประชาชน		t-test	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
	1. การแก้ไขโดยอาศัยบทลงโทษ ของข้อกฎหมายเพื่อควบคุมสถาน ประกอบการด้านสื่อวิทัศน์	1.22	.413	1.81		
2. การแก้ไขโดยอาศัยสื่อมวลชนในการ ตรวจสอบสอดส่องดูแลพฤติกรรม ของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ทางวัฒนธรรม	1.42	.494	1.81	0.395	-7.455	.000*
3. การแก้ไขโดยอาศัยประชาชนในการ ตรวจสอบสอดส่องดูแลพฤติกรรม ของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ทางวัฒนธรรม	1.42	.495	1.48	0.502	-1.033	.302
4. การแก้ไขโดยอาศัยเครื่องมือทางการ บริหารภายในองค์การภาครัฐ เช่น การตรวจสอบ (Evaluation) การควบคุม (Control) ฯลฯ	1.47	.501	1.51	0.502	-.640	.522

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

วิธีการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบน ทางวัฒนธรรม	กลุ่ม ข้าราชการ		กลุ่ม ประชาชน		t-test	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
	5. การแก้ไขโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐปฏิบัติ ตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป	1.50	.502	1.54		
เฉลี่ยทั้งด้าน	1.40	.429	1.50	0.487	-1.771	.078

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมระหว่างข้าราชการและประชาชนในภาพรวม พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การแก้ไขโดย อาศัยประชาชนในการตรวจสอบสอดคล้องคุณแลพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ทางวัฒนธรรม การแก้ไขโดยอาศัยเครื่องมือทางการบริหารภายในองค์การภาครัฐ เช่น การ ตรวจสอบ (Evaluation) การควบคุม (Control) ฯลฯ และการแก้ไขโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป ระหว่างข้าราชการและประชาชนพบว่า ไม่มี ความแตกต่างกัน เช่นกัน สำหรับการแก้ไขโดยอาศัยบทลงโทษของข้อกฎหมายเพื่อควบคุมสถาน ประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ และการแก้ไขโดยอาศัยสื่อมวลชนในการตรวจสอบสอดคล้องคุณ แลพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม มีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีบทบาทภารกิจแตกต่างกันจะ ส่งผลให้ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐแตกต่างกัน

H_0 : กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีบทบาทภารกิจแตกต่างกันจะส่งผลให้ ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของ หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่แตกต่างกัน

H_1 : กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีบทบาทภารกิจแตกต่างกันจะส่งผลให้ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการทดสอบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรม ในทางเสื่อมเสีย จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับ ความคิดเห็น	ผู้ตอบแบบสอบถาม	N	$\bar{X}$	S.D.	df	MS	F	Sig
การเฝ้าระวังสื่อ ที่เป็นช่องทาง ในการเผยแพร่ งานด้าน วัฒนธรรม ในทางเสื่อมเสีย	1.ข้าราชการ/ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	166	2.64	0.222	3	1.653	32.469	0.000*
	2.เจ้าของสถาน ประกอบการ ด้านสื่อวิทัศน์	83	2.46	0.237				
	3.กรรมการสภา วัฒนธรรม	11	2.29	0.130				
	4.ผู้นำศาสนา	26	2.27	0.238				
รวม		286						

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญที่ระดับ.05

ตารางที่ 4.19 พบว่า ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ด้านการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe'

ผู้ตอบ แบบสอบถาม	$\bar{X}$	ข้าราชการ/ เจ้าหน้าที่ ภาครัฐ	เจ้าของสถาน ประกอบการ ด้านสื่อวิทัศน์	กรรมการ สภา วัฒนธรรม	ผู้นำ ศาสนา
		2.64	2.46	2.29	2.27
ข้าราชการ/ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	2.64	-			
เจ้าของสถาน ประกอบการ ด้านสื่อวิทัศน์	2.46	.18735*	-		
กรรมการสภา วัฒนธรรม	2.29	.37475*	.18740*	-	
ผู้นำศาสนา	2.27	.35307*	.16572	-.02168	-

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ด้านการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่ (1) ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ เท่ากับ .18735 (2) ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากรรมการสภาวัฒนธรรม เท่ากับ .37475 (3) ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้นำศาสนา เท่ากับ .35307 (4) เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์มีระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้นำศาสนา เท่ากับ .18740

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการทดสอบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านการเฝ้าระวังวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับ ความคิดเห็น	ผู้ตอบ แบบสอบถาม	N	$\bar{X}$	S.D.	df	MS	F	Sig
การเฝ้าระวัง วัฒนธรรมการ ใช้ชีวิตในการ บริโภคที่ไม่ เหมาะสม	1.ข้าราชการ/ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	166	3.13	0.241	3	0.082	1.403	0.242
	2.เจ้าของสถาน ประกอบการ ด้านสื่อวิทัศน์	83	3.12	0.255				
	3.กรรมการสภา วัฒนธรรม	11	3.03	0.247				
	4.ผู้นำศาสนา	26	3.12	0.116				
รวม		286						

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21 พบว่า ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ด้านการเฝ้าระวังวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสมไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการทดสอบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ด้านภาพรวมการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับ ความคิดเห็น	ผู้ตอบ แบบสอบถาม	N	$\bar{X}$	S.D.	df	MS	F	Sig
การเฝ้าระวัง เอกลักษณ์ วัฒนธรรมไทย	1.ข้าราชการ/ เจ้าหน้าที่ ภาครัฐ	166	3.22	0.295	3	0.120	1.209	0.307
	2.เจ้าของสถาน ประกอบการ ด้านสื่อวิทัศน์	83	3.17	0.332				
	3.กรรมการสภา วัฒนธรรม	11	3.18	0.395				
	4.ผู้นำศาสนา	26	3.34	0.274				
รวม		286						

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22 พบว่า ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ด้านการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง” ในบทนี้ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนที่สำคัญ โดยส่วนแรกเป็นการสรุปการวิจัย ส่วนที่สองเป็นการนำผลการวิจัยมาอภิปรายผล ส่วนสุดท้ายเป็นข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อต้องการศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง สำหรับรายละเอียดต่าง ๆ ผู้วิจัยขอแนะนำตามลำดับดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการ ดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

1.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

1.1.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและวิธีสุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ (1) ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐสังกัดหน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรมและ สังกัดหน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับสื่อตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 (2) บุคคลและองค์กรภาคประชาชนซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรม จำนวน 311 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนต่าง ๆ ประกอบด้วย

(1) การคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (2) ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และ (3) ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

1.2.1 เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือการวิจัยไปทำการหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาและค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับประชากรที่ศึกษา ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเที่ยงตรงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.884

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากกลุ่มตัวอย่าง ใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากข้อค้นพบในงานวิจัย โดยอาศัยทฤษฎี แนวคิดที่สำคัญเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจถึงความสัมพันธ์กับตัวแปรที่กำหนดขึ้น

1.3 ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอข้อสรุปต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

1.3.1 สรุปข้อมูลส่วนบุคคลของข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ปฏิบัติงานด้านการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.49 มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.86 มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.10 และปฏิบัติหน้าที่อยู่ในอำเภอเมืองระนองเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 34.27

1.3.2 สรุปข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชน (เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์/กรรมการพัฒนาธรรมจังหวัด/อำเภอ และผู้นำศาสนา)

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55 มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.67 มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35 และมีถิ่นที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองระนองเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 55.83

1.3.3 สรุปการบริหารองค์การของหน่วยงานภาครัฐเพื่อรองรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ในภาพรวมเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำและการควบคุม พบว่า ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.7 - 4.10) โดยกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หน่วยงานมีการศึกษาและประเมินสภาพปัญหา รวมทั้งสภาพแวดล้อมเพื่อให้มีข้อมูลสารสนเทศใช้ในการวางแผน และการอาศัยระเบียบ กฎ ข้อบังคับในการวางแผนอย่างเคร่งครัด รวมทั้งหน่วยงานมีการจัดโครงสร้างองค์การอย่างชัดเจนเพื่อให้สอดคล้องต่อการปฏิบัติงานที่มีความเหมาะสม ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

1.3.4 สรุปการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม สำหรับข้อมูลในค่านี้นี้ประกอบด้วย

1) การเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย ผลการศึกษาในการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย (ร้านเกม/อินเทอร์เน็ต/คาราโอเกะ/ร้านเช่าและจำหน่ายวิทัศน์) ของจังหวัดระนอง พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีผลการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.11) โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า การควบคุมดูแลให้สถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ต้องขออนุญาตก่อนประกอบกิจการมีคะแนนในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนกิจกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าภาครัฐมีผลการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด คือ การควบคุมดูแลและจำกัดไม่ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์เล่นเกม/อินเทอร์เน็ตเกินกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน

สำหรับวิธีการหรือแนวทางที่หน่วยงานภาครัฐได้นำมาใช้ในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในค่านี้นี้สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 แนวทาง ดังนี้

(1) การใช้มาตรการป้องกัน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองซึ่งมีบทบาทภารกิจหลักในการควบคุมสื่อวิทัศน์ดังกล่าว ได้นำเอาแนวทางตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติ

ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เข้าดำเนินการอย่างเคร่งครัด โดยในมาตรการการป้องกันนั้น ได้มีการชี้แจงแนวทางและบังคับให้สถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ต้องรับการจดทะเบียนเพื่อออกใบอนุญาตก่อนประกอบกิจการ โดยขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงานที่ได้นำมาใช้นั้นเป็นไปตามแนวทางกลยุทธ์ที่กระทรวงวัฒนธรรมกำหนด (ภาพที่ 4.1)

(2) *การใช้มาตรการแก้ไข* ปัญหาประการสำคัญในการเฟื่องฟูของสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ พบว่า ภายหลังจากที่ผู้ประกอบการได้รับใบอนุญาตไปแล้ว ในระยะต่อมามักปรากฏว่าส่วนใหญ่จะมีการละเมิดต่อพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 อยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งที่มีเจตนาและความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ดังนั้น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้ร่วมมือกันในการตรวจสถานประกอบการเหล่านั้น โดยมีแนวทางที่จะว่ากล่าวตักเตือนหรือให้ความรู้ ตลอดจนจับกุมผู้กระทำความผิดเหล่านั้น (ภาพที่ 4.2)

2) การเฟื่องฟูการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม

ผลการศึกษาในการเฟื่องฟูการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม (ด้านอาหาร/เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม/สิ่งมีเงินเมา/สินค้าฟุ่มเฟือย) พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.12) โดยการควบคุมดูแลให้บุคคลหรือสถานบริการใดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่กำหนด เช่น วัดและศาสนาสถาน , สถานศึกษา , สถานที่ราชการ ฯลฯ มีคะแนนในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนกิจกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าภาครัฐมีผลการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด คือ การรณรงค์สร้างค่านิยมปลูกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเลิกรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ดหรืออาหารต่างชาติและหันมารับประทานอาหารไทย

สำหรับวิธีการหรือแนวทางเชิงรุกที่หน่วยงานภาครัฐได้นำมาใช้ในการเฟื่องฟูทางวัฒนธรรมในด้านนี้ ส่วนใหญ่จะอาศัยช่องทางในการประชาสัมพันธ์ รณรงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกแก่ผู้คนในสังคมทั่วไป โดยรูปแบบในการประชาสัมพันธ์ประกอบด้วย

(1) *กิจกรรมประเภทเผชิญหน้า* อาศัยการจัดสัมมนา ประชุม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือบรรยายให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย

(2) *กิจกรรมนิเทศทัศน์* เป็นการจัดประชาสัมพันธ์สัญจรไปในพื้นที่ต่าง ๆ ภายในจังหวัด รวมทั้งการร่วมรื้อขบวนในพิธีต่าง ๆ

(3) *กิจกรรมประเภทรีนเร็งแข่งขัน* เป็นการจัดการแสดง และการประกวดผลงานด้านวัฒนธรรมไทยในสาขาต่าง ๆ เช่น การจัดแสดงการแต่งกายแบบพื้นเมืองย้อนยุค

(4) *สื่ออื่น ๆ* เป็นการอาศัยสื่อในรูปแบบต่าง เช่น เอกสาร แผ่นพับ ไปสเตอร์ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุกระจายเสียง สถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น และเว็บไซต์

3) การเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย

ผลการศึกษาในการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย (ด้านภาษาไทย/ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย/ศาสนา) พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.13) โดยกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ประชาชน มีส่วนร่วมในวันสำคัญทางศาสนา ส่วนการจัดกิจกรรมส่งเสริมในการอนุรักษ์และสืบสานภาษาไทย อยู่ในระดับต่ำสุด

สำหรับวิธีการหรือแนวทางเชิงรุกที่หน่วยงานภาครัฐได้นำมาใช้ในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในด้านนี้ ส่วนใหญ่จะอาศัยช่องทางในการประชาสัมพันธ์ รมรงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกแก่ผู้คนในสังคมทั่วไป เช่นเดียวกับการเฝ้าระวังการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสมข้างต้น

1.3.5 สรุปบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบน

ทางวัฒนธรรม

ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมนั้น บทบาทส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐซึ่งมีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนบุคคลที่มีส่วนร่วมหรือให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมในระดับน้อยที่สุดคือเจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ สำหรับภาพรวมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.14)

1.3.6 สรุปการประเมินความสำเร็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบน

ทางวัฒนธรรม

ในภาพรวมของการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ผลจากการศึกษาพบว่า การป้องกันโดยส่งเสริมให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายภาครัฐและมีบทบาทในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม และการป้องกันโดยอาศัยข้อกฎหมายเพื่อควบคุมสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์เป็นวิธีการที่ภาครัฐประสบความสำเร็จที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.8 และ 52.1 ตามลำดับ ในขณะที่การป้องกันโดยอาศัยเครื่องมือทางการบริหารภายในองค์การภาครัฐ เช่น การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) ภาวะผู้นำ (Leading) การควบคุม (Controlling) และการป้องกันโดยอาศัยสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์สร้างค่านิยม ปลูกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเกิดความรักหวงแหนต่อมรดกวัฒนธรรมไทยมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับต่ำกว่าที่ร้อยละ 42.0 และ 49.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.15)

ส่วนในด้านการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ผลจากการศึกษา พบว่า การแก้ไขโดยอาศัยประชาชนในการตรวจสอบสอดคล้องคุณแลพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม และการแก้ไขโดยอาศัยบทลงโทษของข้อกฎหมายเพื่อควบคุมสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ รวมทั้งการแก้ไขโดยอาศัยเครื่องมือทางการบริหารภายในองค์การภาครัฐ เช่น การตรวจสอบ (Evaluation) การควบคุม (Control) ฯลฯ เป็นวิธีการที่ภาครัฐประสบความสำเร็จที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.2 , 53.5 และ 51.4 ตามลำดับ ส่วนการแก้ไขที่มีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับต่ำ คือ การอาศัยสื่อมวลชนในการตรวจสอบสอดคล้องคุณแลพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม และการแก้ไขโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป ซึ่งมีระดับความสำเร็จที่ร้อยละ 42.0 และ 48.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.16)

1.3.7 สรุปผลความจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นในการจัดเรียงลำดับความจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ดังนี้

- 1) ปัญหาการให้บริการของร้านเกม
- 2) ปัญหาการให้บริการของร้านอินเทอร์เน็ต
- 3) ปัญหาการให้บริการของร้านคาราโอเกะ
- 4) ปัญหาเรื่องอบายมุข การมั่วสุมและการเสพยาเสพติดสิ่งมีนเมา
- 5) ปัญหาการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
- 6) ปัญหาด้านการส่งเสริมศาสนา และปลูกฝังให้เกิดขึ้นในกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชน
- 7) ปัญหาการมีค่านิยมบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยและค่านิยมทางวัตถุ
- 8) ปัญหาการใช้ภาษา คำพูด หรือศัพท์แสลง
- 9) ปัญหาการแต่งกายไม่สุภาพโดยสื่อในทางขั้วหรือลอกเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติ
- 10) ปัญหาการให้บริการของร้านเช่าและจำหน่ายวิทัศน์ และ
- 11) ปัญหาการมีค่านิยมในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดหรืออาหารต่างชาติ

1.4 ปัญหาอุปสรรค

ข้อมูลค้นพบที่ได้รับจากงานวิจัยในครั้งนี้ พบว่า บุคลากรเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการเฝ้าระวังสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ โดยปัญหาดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์บางรายอาจมีปฏิกิริยาต่อต้านและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรต่อการเข้าตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ อาจมีทัศนคติว่าเป็นการมุ่งจับผิด หรือทำให้เสียเวลาต่อการให้บริการลูกค้า

2. อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์มีขอบเขตในวงจำกัดและไม่คุ้มครองต่อการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ

ข้าราชการของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงวัฒนธรรมให้เป็นนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัดมีอำนาจเฉพาะการตรวจ ค้น อาศัย หรือยึดวิดิทัศน์ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ.2551 เท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำผิดได้ โดยอำนาจการจับกุมผู้กระทำผิดยังคงเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น ดังนั้น กรณีที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดออกปฏิบัติการตรวจสถานประกอบการด้านสื่อวิดิทัศน์โดยลำพังหรือพบผู้กระทำผิดแบบเฉพาะหน้าจะไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้

1.5 ข้อเสนอแนะ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมสามารถสรุปได้ดังนี้

1.5.1 ด้านนโยบายรัฐบาล รัฐบาลควรกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนโดยตรง โดยเฉพาะการเลียนแบบพฤติกรรมซึ่งเกิดจากสื่อ เช่น เกมคอมพิวเตอร์ เว็บไซต์ ภาพยนตร์ ฯลฯ รวมทั้งการใช้ชีวิตแบบชาติตะวันตกซึ่งขัดต่อศีลธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีของชาติไทย รวมทั้งรัฐบาลควรใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นแนวทางเพื่อการป้องกันและแก้ไข โดยจะต้องแก้ไข ปรับปรุงหรือประกาศใช้กฎหมายต่าง ๆ เพิ่มเติม ในอันที่จะใช้ในการควบคุมสื่อที่อาจเป็นภัยต่อเด็กและเยาวชน

1.5.2 ด้านนโยบายกระทรวงวัฒนธรรม เนื่องจากการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมเป็นปัญหาหนึ่งของสังคมที่มีความสลับซับซ้อนในการแก้ไข ดังนั้นการดำเนินงานในด้านดังกล่าวจึงจำเป็นต้องพึ่งพาหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน รวมทั้งภาคประชาชนเพื่อการขับเคลื่อน กระทรวงวัฒนธรรมจึงควรมีนโยบายในการปฏิบัติงานร่วมกันกับหน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ในลักษณะการบูรณาการร่วมกัน เช่น การร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในอันที่จะดูแลและปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนในวัยเรียนได้มีความใกล้ชิดกับความเป็นไทย โดยการสร้างสื่อการเรียนการสอนที่บรรจุสาระด้านวัฒนธรรมไทยเอาไว้ รวมทั้งควรได้มีการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการที่จะสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและขยายสู่บุคคลรุ่นหลังต่อไป และควรมีการสร้างเครือข่ายด้านการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อมอบบทบาทภารกิจด้านสอดส่องดูแลพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นในกลุ่มวัยรุ่น นอกจากนั้นควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต เกมออนไลน์ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทำให้รู้เท่าทันต่อพิษภัยที่อาจแฝงตัวมากับสื่อชนิดดังกล่าว และจะเป็นการสร้างระเบียบวินัยในการใช้สื่อกับ

เด็กและเยาวชนได้อีกทางหนึ่งด้วย ส่วนเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ในแต่ละประเภท กระทรวงวัฒนธรรมควรมีการประเมินเนื้อหา และจัดระดับความรุนแรง (Rating) ของเกม เว็บไซต์ หรือ โปรแกรมสนทนาทางคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนรวมทั้งสื่อวีดิทัศน์ชนิดอื่น ๆ

1.5.3 ด้านกลยุทธ์สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมในระดับจังหวัด ควรมีแนวทางหรือกลยุทธ์ที่สำคัญ 2 ด้าน ได้แก่

1) การติดตามและตรวจสอบสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดควรมีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะเป็ผลดีทำให้ทราบว่าสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่ก่อให้เกิดผลดีหรือเสียต่อวัฒนธรรมของชุมชน

2) การส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายภาครัฐและมิบบทบาทในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ตลอดจนการส่งเสริมให้บุคคลเหล่านี้มีบทบาทในการตรวจสอบสอดส่องดูแลพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

1.5.4 ด้านการปฏิบัติงานในระดับเจ้าหน้าที่ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมในระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

1) ควรมุ่งเน้นการเฝ้าระวังและการตรวจสอบไปยังสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ โดยเฉพาะสถานประกอบการร้านเกมและอินเทอร์เน็ต

2) ควรดำเนินการตามกฎหมายหรือบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ที่กระทำการละเมิดอย่างเฉียบขาด

3) ควรดำเนินการเฝ้าระวังและการตรวจสอบการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและให้ความเสมอภาคต่อการดำเนินคดีในกรณีที่มีการกระทำผิดซึ่งเกี่ยวกับข้อกฎหมาย

1.6 ข้อมูลการทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 กลุ่มตัวอย่างระหว่างตัวแทนข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับตัวแทนภาคประชาชนซึ่งมีบทบาทภารกิจต่างกันจะส่งผลให้ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน

สำหรับในการทดสอบสมมติฐานดังกล่าว ผู้วิจัยได้จำแนกผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 2 กลุ่มเพื่อทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. กลุ่มข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานราชการ

2. กลุ่มประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิดิทัศน์ และกลุ่มตัวแทนองค์กรภาคประชาชน ได้แก่ กรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดและกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในด้านการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมด้วยการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มข้าราชการและกลุ่มประชาชนมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้างต้น ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมมีความสำเร็จอยู่ในระดับที่มากกว่าความคิดเห็นของประชาชน

ในด้านการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในด้านการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมด้วยการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มข้าราชการและกลุ่มประชาชนไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐและกลุ่มประชาชนมีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่าการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของหน่วยงานภาครัฐมีความสำเร็จอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 2 กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีบทบาทภารกิจแตกต่างกัน จะส่งผลให้ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐแตกต่างกัน

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานในด้านนี้ปรากฏว่า

1. ระดับความคิดเห็นด้านภาพรวมการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้างต้น

2. ระดับความคิดเห็นด้านภาพรวมการเฝ้าระวังวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ระดับความคิดเห็นด้านภาพรวมการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น ประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลในที่นี้ ผู้วิจัยจึงได้มุ่งเน้นไปยัง

ขอบเขตด้านเนื้อหาการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองซึ่งได้จำแนกออกเป็น 3 ประเด็นตามรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 การเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย

ปัจจุบันสื่อในด้านต่าง ๆ มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการศึกษา การเรียนรู้และการพัฒนาของเด็ก เยาวชนและประชาชน โดยเฉพาะสื่อด้านวิดิทัศน์ ซึ่งตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้ให้คำนิยามว่า “วิดิทัศน์ หมายถึง วัสดุที่มีการบันทึกภาพ เสียง ซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพเคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นเกมการเล่น และคาราโอเกะที่มีภาพประกอบ” ดังนั้น ในการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีบทบาทภารกิจในการเฝ้าระวังสถานประกอบการร้านเกม อินเทอร์เน็ต คาราโอเกะ และสถานประกอบการจำหน่ายหรือให้เช่าวิดิทัศน์เหล่านั้น

สำหรับข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย นั้น ยังมีผลการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ผลจากการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในด้านการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม พบว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มข้าราชการและกลุ่มประชาชนมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม มีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ขณะที่กลุ่มประชาชนมีระดับความคิดเห็นว่ามีความสำเร็จอยู่ในระดับน้อย

ข้อค้นพบดังกล่าว เมื่อได้พิจารณาในเชิงลึกจะเห็นได้ว่ากลุ่มบุคคลและองค์กรภาคประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูงที่ต้องการให้ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียในระดับที่เข้มข้น ซึ่งหมายถึงการเฝ้าระวังสถานประกอบการด้านสื่อวิดิทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานประกอบการร้านเกมและอินเทอร์เน็ตที่นับวันจะส่งผลและมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนต่อการเรียนรู้ ทั้งในทางสร้างสรรค์และในทางเสื่อมเสีย ดังนั้น หากหน่วยงานภาครัฐมีมาตรการเพื่อควบคุมสื่อเหล่านี้ที่มีประสิทธิภาพ ผลดีทั้งหมดย่อมเกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชนรวมถึงผู้ปกครองและสังคมโดยภาพรวมต่อไป

จากประเด็นเกี่ยวกับการเฝ้าระวังสื่อที่อาจเป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียซึ่งเกี่ยวข้องกับสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น วิทยู โทรทัศน์ ภาพยนตร์

ตลอดจนสื่อสมัยใหม่ซึ่งกำลังเป็นที่นิยม ได้แก่ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต รวมทั้งสื่ออื่น ๆ ที่ปัจจุบันกำลังมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่งนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามแนวคิดของศาสตราจารย์ นพ. ประเวศ วะสี ที่ว่า “ถ้ามีการใช้สื่อเพื่อการศึกษาได้อย่างดีจะเป็นการสร้างเจตคติ มโนธรรม และปัญญา พร้อมกันหมดทั้งชาติ และถือเป็นยุทธศาสตร์ทางปัญญาอย่างใหญ่ยิ่งอีกยุทธศาสตร์หนึ่ง นอกจากนั้นยังเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างขนานใหญ่” (ประเวศ วะสี อ้างใน กระทรวงวัฒนธรรม จาก <http://www.m-culture.go.th/culture01>) ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันอื่นๆ ที่เคยมีบทบาทหลักในการพัฒนาเด็กไม่ว่าจะเป็นครอบครัว วัด หรือแม้แต่โรงเรียนต่างอ่อนกำลังลงไป เนื่องจากกระแสการพัฒนาแบบทุนนิยม วัตถุนิยม ที่ดึงเด็กไปกับกระแสวัฒนธรรมการใช้ชีวิตยุคใหม่ที่ก้าวไปสู่ความเป็นโลกาภิวัตน์ ในขณะที่สถาบันครอบครัว ศาสนา และการศึกษายังไม่อาจปรับตัวให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงได้นี้ สื่อจึงมีอิทธิพลอย่างสูงต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน นอกจากนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี่ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอูโรโฆทัย อิงคศิริ (2547) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้บริการร้านเกม PlayStation 2 ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลเมืองนครนายก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ที่พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออาชีวศึกษา โดยเพื่อนเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ และวัตถุประสงค์ในการใช้บริการส่วนใหญ่เพียงเพื่อความบันเทิงและนันทนาการเท่านั้น ดังนั้น หากหน่วยงานภาครัฐเพิกเฉยหรือปล่อยปละละเลยในการเฝ้าระวังสื่อในด้านเหล่านี้ ปัญหาใหญ่จะต้องส่งผลกระทบต่อตัวของเด็กและเยาวชน และรวมไปถึงสังคมไทยในภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมการใช้ชีวิตแบบดั้งเดิมตามวิถีไทยจะถูกครอบงำโดยเทคโนโลยีสมัยใหม่โดยสิ้นเชิง

ประเด็นที่ 2 การเฝ้าระวังวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม

ข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการเฝ้าระวังการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสมด้านอาหาร เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม สิ่งมีเงินเมา และสินค้าฟุ่มเฟือย นั้น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองซึ่งเป็นหน่วยงานหลักได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง ในอันที่จะทำหน้าที่เพื่อเป็นการส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนลด ละ เลิกการใช้ชีวิตในการบริโภคแบบวัฒนธรรมต่างชาติและหันมาให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมการใช้ชีวิตแบบไทย

สำหรับแนวทางหรือกลยุทธ์ที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำมาใช้ เพื่อให้การดำเนินงานในด้านนี้บรรลุผลนั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะอาศัยช่องทางในการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ เพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกแก่ผู้คนในสังคมทั่วไป โดยรูปแบบในการ

ประชาสัมพันธ์ที่ได้นำมาใช้ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดสัมมนา ประชุม อบรม บรรยายให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายหรือการจัดประชาสัมพันธ์สัญจรไปในพื้นที่ต่าง ๆ ภายใน จังหวัด รวมทั้งการร่วมรื้อขบวนในพิธีต่าง ๆ นอกจากนั้นยังอาศัยการจัดแสดงและการประกวด ผลงานด้านวัฒนธรรมไทยในสาขาต่าง ๆ และรวมถึงการประชาสัมพันธ์โดยอาศัยสื่อในรูปแบบ อื่น ๆ เช่น เอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุกระจายเสียง สถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น และเว็บไซต์ โดยในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเนื้อหา ในด้านการปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนในสังคมมีความตระหนัก รัก และหวงแหนต่อการใช้ชีวิตแบบ พอเพียงตามแบบวัฒนธรรมไทย โดยสื่อต่าง ๆ ที่ได้จัดทำขึ้นนั้นจะครอบคลุมเกี่ยวกับการให้ ความรู้และข้อมูลด้านอาหารไทย การแต่งกายด้วยชุดพื้นบ้านไทยและท้องถิ่น รวมถึงการลด ละ เลิกอบายมุขด้านสิ่งมีนเมา ตลอดจนการสร้างค่านิยมเพื่อลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย

สำหรับข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้พิจารณาข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า การ ดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐยังคงมีผลการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่ายังไม่อาจบรรลุผลเป็นรูปธรรมที่เด่นชัดนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้ติดตามหรือเฝ้าสังเกตการใช้ ชีวิตของผู้คนในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ายังคงมีนิสัยฟุ้งเฟ้อต่อการบริโภคโดยไม่คำนึงถึงกระทบที่อาจ เกิดขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านนี้เพื่อให้เกิดขึ้นในกลุ่มเด็ก เยาวชนและประชาชนถือ ว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายที่ทุกหน่วยงานควรร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา เนื่องจากปัจจุบันซึ่งผู้คนตก อยู่ในกระแสแห่งการบริโภคนิยม (consumerism) โดยมีผลมาจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และการสื่อสารที่ทันสมัย ดังนั้น การหลั่งไหลของวัฒนธรรมต่างชาติจึงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้ง วัฒนธรรมจากชาติตะวันตกอย่างอเมริกาหรือวัฒนธรรมจากชาติตะวันออก โดยเฉพาะความเป็น เกาหลีและญี่ปุ่นในสังคมไทยนั้น ได้ปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป และมีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น การแต่งกาย อาหาร สินค้านำเข้า วรรณกรรม ฯลฯ เรียกได้ว่าแทบทุกด้านของชีวิต แนวคิด ดังกล่าวนี้อาจเป็นไปดังที่ แอฟราม โนม ชัมสกี (Avram Noam Chomsky) ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ประจำคณะภาษาศาสตร์และปรัชญา สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (เอ็มไอที) ได้กล่าวไว้ว่า “ภาคธุรกิจต้องการเปลี่ยนประชาชนให้เป็นผู้บริโภคที่ไร้ความคิดโดยสิ้นเชิง” (สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัดระนอง 2550 : 29) นอกจากนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของประภารัตน์ ชันธุ์บรรจง (2547) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการซื้อสินค้าแบรนด์เนมของ นักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร โดยข้อเท็จจริง พบว่า นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่นิยมซื้อ สินค้า ณ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลซึ่งเป็นห้างขนาดใหญ่และมีราคาสูง ทั้งนี้เนื่องจากได้รับอิทธิพล มาจากสื่อ ทั้งทางโทรทัศน์ และนิตยสารและวารสาร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุנית มานวงศ์ (2542) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการปรับปรุงทางวัฒนธรรมกับอัตลักษณ์ทาง

วัฒนธรรมของวัยรุ่น : การบริโภคผ่านสื่อทางภาษาอังกฤษ โดยข้อเท็จจริง พบว่า การรับนวัตกรรมใหม่ของคนไทยการแสดงอัตลักษณ์ในความเป็นสากลนิยม การมีพฤติกรรมบริโภคในแบบตะวันตกหรือในแบบสากลนิยมมากกว่าวัฒนธรรมหรือชาตินิยม นั้น ล้วนมีความสัมพันธ์กับการบริโภคแบบสังคมตะวันตก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภารัตน์ พันธุ์ฤทธิ์คำ (2542) ที่ได้ศึกษาเรื่องอัตลักษณ์วัยรุ่นไทยกับการรับวัฒนธรรมญี่ปุ่น : กรณีการรับฟังเพลงญี่ปุ่นของวัยรุ่น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สื่อและเพื่อนของวัยรุ่นมีอิทธิพลทำให้ได้รู้จักคนตรีญี่ปุ่น นอกจากนั้นสื่อยังส่งผลทำให้วัยรุ่นเหล่านี้มีการแต่งกายเลียนแบบนักร้องคนตรีญี่ปุ่น แสดงท่าทางเหมือนนักร้องและแต่งกายเลียนแบบ และยังมีการสร้างภาษาเฉพาะที่เข้าใจกันในกลุ่ม ดังนั้น หากค่านิยมของผู้คนในสังคมยังคงดำเนินไปอย่างเช่นในปัจจุบัน นั้นหมายความว่าประชาชนจะตกเป็นเหยื่อของกระแสแห่งการบริโภคนิยม โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งถือเป็นสังคมเปิดที่ผู้คนนิยมรับเอาความทันสมัยเข้ามาใช้อย่างไม่รู้เท่าทัน ซึ่งสอดคล้องดังที่ อัลวิน ทอฟท์เลอร์ ผู้เขียนหนังสือ "คลื่นลูกที่สาม" ได้วิเคราะห์อนาคตประเทศไทยว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อความเป็นอยู่อย่างต่อเนื่องและส่งผลให้วัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ของไทยเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตที่ผ่านมาโดยสิ้นเชิง (กลุ่มเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม 2548: 1-6)

ประเด็นที่ 3 การเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย

ข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้ซึ่งเป็นประเด็นที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย โดยขอบข่ายของการดำเนินงานจะเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทย การประเพณีปฏิบัติคนตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และการปลูกฝังให้ผู้คนในสังคมยึดมั่นอยู่ในหลักคำสอนของศาสนา นั้น จากการศึกษา พบว่าการดำเนินงานเพื่อเป็นการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมในด้านนี้ ปัจจุบันไม่มีกฎหมายใด ๆ ที่จะสามารถเข้าไปควบคุมหรือบังคับให้ผู้คนในสังคมหันมาประเพณีปฏิบัติคนตามวัฒนธรรมประเพณีไทยได้ ซึ่งต่างจากการเฝ้าระวังสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์ที่มีกฎหมายรองรับเป็นการเฉพาะและชัดเจน ดังนั้น แนวทางหรือกลยุทธ์ที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะสามารถนำมาใช้เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยนั้น ยังคงต้องพึ่งพาวิธีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนในสังคมมีความตระหนัก รัก และหวงแหนต่อเอกลักษณ์ความเป็นไทย เช่นเดียวกันกับการเฝ้าระวังวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม

สำหรับข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้พิจารณาข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐยังคงมีผลการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่ายังไม่อาจบรรลุผลเป็นรูปธรรมที่เด่นชัดเช่นเดียวกับการเฝ้าระวังวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในการบริโภค

ที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวข้างต้น ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยนิภา แก้วประดิษฐ์ (2546) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการเข้าร่วมในพิธีกรรมและการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพุทธศาสนาของวัยรุ่น โดยผลการวิจัย พบว่า ระดับการเข้าร่วมในพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนาของวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง และการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของของเพ็ญจันทร์ ประดับมุข - เซอร์เรอร์ และคณะ (2551 : 52,66,97) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องมิติทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ซึ่งพบว่าเด็กและเยาวชนมากกว่าร้อยละ 53 ไม่ค่อยได้ประกอบกิจกรรมทางศาสนาโดยมีความถี่เพียงนาน ๆ ครั้งเท่านั้น และในส่วนของบิดามารดามีความถี่ในการประกอบกิจกรรมทางศาสนาเพื่อเป็นต้นแบบให้แก่เด็กและเยาวชนเพียงร้อยละ 40.5 เท่านั้น นอกจากนี้ ยังพบว่า รูปแบบการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันต่างพึ่งพาเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น และมีแนวโน้มติดเกมคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นทุกขณะ อีกทั้งยังมีการมั่วสุมจับกลุ่มเสพยาเสพติด ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยจะตกอยู่ในกระแสแห่งเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนาไปอย่างต่อเนื่องและไม่มีที่ท่าว่าจะหยุดยั้งก็ตาม แต่การสืบสานและอนุรักษ์ความเป็นไทยก็จะต้องดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้งเช่นกัน ดังเช่น พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชทานว่า "...การศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นการศึกษาที่สำคัญและควรจะต้องให้ความสำคัญควบคู่กันไปกับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เพราะความเจริญของบุคคล ตลอดจนถึงความเจริญของประเทศ มีทั้งทางวัตถุและจิตใจ ความเจริญทั้งสองทางนี้จะต้องมีประกอบกันเกื้อกูลและส่งเสริมกัน..."²

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย รัฐบาลควรดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1.1 รัฐบาลควรมีการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนงานด้านการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะกฎหมายในด้านการเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียซึ่งเกี่ยวข้องกับ

² พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ วัดท่าพระ 12 ตุลาคม 2509

วิทยาการและเทคโนโลยีเพื่อใช้บังคับ ควบคุม ดูแลให้บุคคลปฏิบัติตาม เช่น การจัดระดับ (Rating) ความเหมาะสมของสื่อด้านเกมและวีดิทัศน์ทุกชนิด

3.1.2 ควรเพิ่มบทบาทของสื่อมวลชนในทุกแขนงเพื่อการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้คนในสังคมเกิดความตระหนัก รักและหวงแหนต่อวัฒนธรรมไทย รวมทั้งเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองและหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ควรดำเนินการดังนี้

3.2.1 ควรมีการติดตามและตรวจสอบสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะภายในชุมชนและท้องถิ่น อาจอาศัยวิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะเป็นผลดีทำให้ทราบสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่ก่อให้เกิดผลดีหรือเสียต่อ วัฒนธรรมของชุมชน

3.2.2 ควรมีกลไกการทำงานร่วมกับเครือข่ายองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพแบบเข้มข้นยิ่งขึ้น อาทิ การมีเวทีเสวนาเครือข่ายพ่อแม่ เครือข่ายเยาวชน เครือข่ายสื่อเพื่อเด็ก เป็นต้น เพื่อผลักดันการทำงานร่วมกันและสร้างภาพลักษณ์ของการมีส่วนร่วมในการทำงานเชิงวัฒนธรรม

3.2.3 ควรมีการสร้างอาสาสมัครเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมให้กระจายไปยังทุกพื้นที่ของจังหวัด ซึ่งอาจเป็นเด็ก เยาวชน หรือนักเรียนในสถานศึกษาเพื่อเป็นเครือข่ายในการแจ้งเหตุ หรือการให้ข้อมูลที่อาจส่งไปในการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นหนทางหนึ่งในการป้องกันและแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยในมิติด้านอื่น ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของคนไทยที่อาจส่งผลทำให้เกิดการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมและก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ เช่น มิติ ด้าน การพนัน มิติด้านเสรีภาพและการแสดงออกทางเพศ ฯลฯ

3.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก เยาวชน และประชาชน เกี่ยวกับการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมเป็นระยะเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนั้น ๆ มาเปรียบเทียบกับผลวิจัยในครั้งนีเพื่อทราบแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา (2550) *แผนพัฒนาส่งเสริมสร้าง ความสมานฉันท์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*
สู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข พุทธศักราช 2550 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กระทรวงวัฒนธรรม (2548) “เด็กไทยใน 4 ปีสร้างของรัฐบาลใหม่” ค้นคืนวันที่ 12 พฤศจิกายน
2551 จาก <http://www.m-culture.go.th/culture01>
- กลุ่มเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม (2548) *เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม*
กรุงเทพมหานคร สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึกศึกษาในพระบรม
ราชูปถัมภ์
- _____ (2550) “คู่มือการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรมประจำจังหวัดและในสถานศึกษา”
(อัคราเสนา)
- _____ (2551) *มารู้จักศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรมกันเถอะ (วิศิษฐ์)* กรุงเทพมหานคร
ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม
- กิ่งแก้ว บำรุงรัตน์ (2552, 9 เมษายน) นักวิชาการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง
สัมภาษณ์โดย สุรพันธ์ นะแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง
- งามพิศ สัตว์สงวน (2543) *หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
รามการพิมพ์
- เจริญ มั่นคง (2552, 3 เมษายน) นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด
ระนอง สัมภาษณ์โดย สุรพันธ์ นะแก้ว สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง
- ฉัตรชัย ชูเชื้อ (2552, 3 เมษายน) ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง สัมภาษณ์โดย สุรพันธ์ นะแก้ว สำนักงาน
พระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง
- โชคดี มาบางยาง, พ.ศ.ท. (2552, 7 เมษายน) สารวัตรสืบสวนสอบสวน สถานีตำรวจภูธร
เมืองระนอง สัมภาษณ์โดย สุรพันธ์ นะแก้ว สถานีตำรวจภูธรเมืองระนอง
- ณรงค์ เส็งประชา (2539) *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย* กรุงเทพมหานคร โอ.เอส.พรีมดีง์ เฮ้าส์
- _____ (2544) *วิถีไทย Thai Living* กรุงเทพมหานคร โอ.เอส.พรีมดีง์ เฮ้าส์
- ทศพร แต่งพงษ์ (2547) “การประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ”
การศึกษาค้นคว้าอิสระ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

- ธนชัย ขมจินดา (2540) “แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุม” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาองค์การและการจัดการ หน่วยที่ 6 หน้า 240-249 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- นิกา แก้วประคิษฐ์ (2546) “การเข้าร่วมในพิธีกรรมและการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพุทธศาสนาของวัยรุ่น” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นิยพรรณ วรรณศิริ (2540) มานุษยวิทยาสังคม กรุงเทพมหานคร พี.เอลีฟวิง
- บุญชม ศรีสะอาด (2535) สถิติการวิจัยการศึกษา กรุงเทพมหานคร เนติกุลการพิมพ์
- บุญเคิม พันรอบ (2528) สังคมมานุษยวิทยา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อมรรการพิมพ์
- “ประกาศกระทรวงวัฒนธรรม เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551” (2551, 25 กรกฎาคม) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่มพิเศษ 122 ง หน้า 4-5
- “ประกาศกระทรวงวัฒนธรรม เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551” สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2551) กรุงเทพมหานคร
- ประภารัตน์ ชันช์บรรจง (2547) “พฤติกรรมการซื้อขายสินค้า BrandName ของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาจัดการทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- ปัญชลี ค้างเอียด (2551) “ค่านิยมที่ไม่น่านิยม...อันตรายของวัยรุ่นไทย” สารเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม 5,2 (ตุลาคม - ธันวาคม) : 10-11
- “พระบรมราชโองการพระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากร วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2509” ใน พระราชดำรัส/พระบรมราชโองการ สำนักงานส่งเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ค้นคืนวันที่ 27 เมษายน 2552 จาก <http://www.identity.opm.go.th>
- “พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551” (2551, 4 มีนาคม) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 125 ตอนที่ 42 ก หน้า 116-139
- “พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546” (2547, 12 มกราคม) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 121 ตอนที่ 6 ก หน้า 1-9
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พิชัยยุทธ สิงห์สหาย (2552, 2 เมษายน) นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรม
จังหวัดระนอง สัมภาษณ์โดย สุรพันธ์ นะแก้ว สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ (2551) "อนาคตประเทศไทย ในมุมมอง
"อัลวิน ทอฟฟี่เลอร์" ค้นคืนวันที่ 19 พฤศจิกายน 2551 จาก
<http://electronic.rmutl.ac.th/webboard/index.php?topic=367.0>
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544) ภาวะผู้นำ กรุงเทพมหานคร ธนัชการพิมพ์
- ลิขิต สุขเยาว์ (2552, 8 เมษายน) เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ ที่ทำการปกครองจังหวัด
ระนอง สัมภาษณ์โดย สุรพันธ์ นะแก้ว ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง
- วิเชียร รักการ (2539) วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ โอ เอส
พรินติ้งเฮาส์
- วิทย์ วิศทเวทย์และคณะ (2536) หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส 401 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- วิฑูร ธรรมรักษา, พ.ศ.อ.ดร. (2552, 3 เมษายน) รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดระนอง สถานี
ตำรวจภูธรจังหวัดระนอง สัมภาษณ์โดย สุรพันธ์ นะแก้ว สถานีตำรวจภูธรจังหวัด
ระนอง
- สนธยา พลศรี (2545) หลักสังคมวิทยา กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (2551) วัคซีนสื่อสร้างสรรค์
กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2531) วัฒนธรรมประจำชาติ กรุงเทพมหานคร
อัมรินทร์พรินติ้งกรุ๊ป จำกัด
- _____ (2551) คู่มือการบริหารจัดการโครงการทางวัฒนธรรมของภาคีเครือข่ายดำเนินงาน
วัฒนธรรม ปีงบประมาณ 2551 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย
- _____ (2551) คู่มือการคัดเลือก "ร้านเกมส์ขาว เพื่อเยาวชน" กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- _____ (2551) คู่มือการดำเนินงานวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์
พ.ศ.2551 โดยเน้นผลประโยชน์ของประชาชน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- _____ (2551) สารสำคัญงานวิจัยวัฒนธรรม เล่ม 1 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2551) *สู่ความเข้าใจ : พระราชบัญญัติภาพยนตร์ และวิทัศน์ พ.ศ.2551* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2551) *ความมั่นคงของมนุษย์ ประเทศไทย ปี 2550* กรุงเทพมหานคร สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- _____ (2551) *รายงานการวิจัยมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อความรุนแรงในเด็กและเยาวชน นครปฐม* ฟ้าใสการพิมพ์
- สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2551) *กระทรวงวัฒนธรรม 2551 - 2552* กรุงเทพมหานคร บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977)
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) *ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาและพัฒนาเด็กและเยาวชน ในสถานศึกษา พ.ศ. 2551 – 2554* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร บริษัทพริกหวานกราฟฟิค
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง (2550) “รายงานประจำปีสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ประจำปี 2550” (อัครานา)
- _____ (2552) “แผนปฏิบัติการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ประจำปี 2552” (อัครานา)
- สำนักงานสถิติจังหวัดระนอง (2550) *รายงานสถิติจังหวัด พ.ศ.2550* ระนอง สำนักงานสถิติจังหวัดระนอง
- สุพัตรา สุภาพ (2525) *สังคมและวัฒนธรรมไทย* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- สุพิศวง ธรรมพันธ์ (2543) *มนุษย์กับสังคม* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ภูมิไทย
- สุมนทิพย์ จิตสว่าง คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551) “ประเภทของพฤติกรรม เบี่ยงเบน” ค้นคืนวันที่ 19 พฤศจิกายน 2551 จาก <http://www.polsci.chula.ac.th/sumonthip/devian-def.htm>
- สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547) *การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เสรีน ปุณณะหิตานนท์ (2523) *การกระทำผิดในสังคม : สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรม* เบี่ยงเบน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เดอะบิสซิเนส
- เสรี คงรัตน์ (2552, 2 เมษายน) *วัฒนธรรมจังหวัดระนอง* สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง สัมภาษณ์โดย สุรพันธ์ นะแก้ว สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

- อมรา พงศาพิชญ์ (2534) *วัฒนธรรม ศาสนาและชาติพันธุ์* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อรพินท์ คงทอง (2552, 9 เมษายน) นักวิชาการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง
สัมภาษณ์โดย สุรพันธ์ นะแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง
- อรุ โฉมทัย อิงคศิริ (2547) “พฤติกรรมการใช้บริการร้านเกมส์ PlayStation 2 ของผู้บริโภคในเขต
เทศบาลเมืองนครนายก อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต
- อานนท์ คำชู (2551) “มือปราบสื่อผิดกฎหมาย” *สารเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม* 5,3 (มกราคม –
มีนาคม) : 4-5
- อุดมศิลป์ ตำราญอาดม (2544) *ศิลปะผู้นำในองค์การ* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- เอก เกียรติสิงห์ทอง (2552, 8 เมษายน) เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ ที่ทำการปกครอง
จังหวัดระนอง สัมภาษณ์โดย สุรพันธ์ นะแก้ว ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง
- Bronislaw, M.K. (1994) *A Scientific Theory of Culture and Other Essays* North Carolina
University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สำหรับประชาชนกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามงานวิจัย
เรื่อง การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม
ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

คำชี้แจง

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน รวมทั้งเพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ ในหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในเชิงวิชาการของงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือผู้ตอบแบบสอบถามได้โปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริง เพื่อที่จะนำข้อมูลไปรวบรวมวิเคราะห์ สรุปผลเป็นภาพรวมซึ่งจะส่งผลประโยชน์ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของประชาชนในจังหวัดระนองต่อไป โดยคำตอบของท่านจะใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น โดยผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อหน่วยงานและตัวท่านทั้งสิ้น

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 7 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการบริหารองค์การเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 5 แบบทดสอบการประเมินความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 6 ข้อมูลด้านความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

ขอขอบคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้ด้วยดี

นายสุรพันธ์ นะแก้ว

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการปกครอง
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และ ( ) หน้าคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้าราชการ / เจ้าหน้าที่รัฐ

เจ้าของสถานประกอบการ ( ) ร้านเกม ( ) ร้านอินเทอร์เน็ต

( ) ร้านคาราโอเกะ ( ) ร้านเช่าวิดีโอ

( ) ร้านจำหน่ายวิดีโอ

ผู้นำศาสนา ( ) พุทธ ( ) คริสต์ ( ) อิสลาม

( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

กรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

กรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ ( ) เมืองระนอง ( ) กระบุรี ( ) ละอุ่น

( ) กะเปอร์ ( ) สุขสำราญ

ประชาชน

นักเรียน

2. เพศ

ชาย

หญิง

3. อายุ

ต่ำกว่า 21 ปี

21 - 30 ปี

31 - 40 ปี

41 - 50 ปี

51 - 60 ปี

60 ปีขึ้นไป

4. อาชีพ

ข้าราชการ

ค้าขาย

เกษตรกรรม

รับจ้าง

ธุรกิจส่วนตัว

แม่บ้าน

นักเรียน

อื่น ๆ (ระบุ).....

5. รายได้

น้อยกว่า 5,000 บาท

5,001 - 10,000 บาท

10,001 - 15,000 บาท

15,001 - 20,000 บาท

20,001 - 25,000 บาท

มากกว่า 25,000 บาท

ไม่มีรายได้

6. พื้นที่อยู่อาศัยในจังหวัดระนอง

อำเภอเมืองระนอง

อำเภอกระบุรี

อำเภอละอุ่น

อำเภอกะเปอร์

อำเภอสุขสำราญ

**ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการบริหารองค์การเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม
(สำหรับข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ภาครัฐเท่านั้น)**

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้และพิจารณาว่าหน่วยงานของท่านได้มีการดำเนินการในลักษณะ
ต่อไปนี้ในระดับใด เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม โดยให้ทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ที่	รายการ	การดำเนินการของหน่วยงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการวางแผน (Planning)						
7.	หน่วยงานมีการศึกษาและประเมินสภาพปัญหา รวมทั้งสภาพแวดล้อมเพื่อให้มีข้อมูลสารสนเทศใช้ในการวางแผน					
8.	หน่วยงานมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือกำหนดเป้าหมายในการวางแผนอย่างชัดเจน					
9.	หน่วยงานมีข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนอย่างเพียงพอ					
10.	หน่วยงานมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนอย่างเป็นระบบ					
11.	หน่วยงานอาศัยระเบียบ กฎ ข้อบังคับในการวางแผนอย่างเคร่งครัด					
12.	หน่วยงานมีวิธีหรือแนวทางไว้รองรับในกรณีที่ต้องมีการแก้ไข ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงแผน					
13.	บุคลากรในหน่วยงานมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมต่อการวางแผนของหน่วยงาน					
14.	หน่วยงานมีระบบการติดตามและประเมินผลแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ					
ด้านการจัดองค์การ (Organizing)						
15.	หน่วยงานมีการจัดโครงสร้างองค์การอย่างชัดเจนเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน					
16.	หน่วยงานมีการมอบหมายภาระความรับผิดชอบแก่บุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีความเหมาะสม					

ที่	รายการ	การดำเนินการของหน่วยงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17.	หน่วยงานมีการสนับสนุนการทำงานเป็นทีมและมีแนวปฏิบัติที่มีความเหมาะสม					
18.	บุคลากรมีความสามารถและมีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย					
19.	หน่วยงานมีการนำเอาระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยให้การปฏิบัติงานมีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น					
ด้านภาวะผู้นำ (Leading)						
20.	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการนำพาหน่วยงานให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์					
21.	ผู้บริหารมีบทบาทในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ					
22.	ผู้บริหารของหน่วยงานสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ					
23.	ผู้บริหารของหน่วยงานให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานแก่บุคลากรทุกระดับ					
24.	ผู้บริหารส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจของตนเองในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ตามบทบาทของอำนาจหน้าที่					
ด้านการควบคุม (Controlling)						
25.	หน่วยงานมีระบบการควบคุมการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงาน					
26.	หน่วยงานมีวิธีในการควบคุมผลผลิตหรือปริมาณของงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่พึงประสงค์					
27.	หน่วยงานมีวิธีในการควบคุมคุณภาพของงานให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ					
28.	หน่วยงานมีวิธีในการควบคุมเวลาในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องตามเป้าหมายที่วางไว้					
29.	หน่วยงานมีวิธีในการควบคุมงบประมาณเพื่อมุ่งเน้นให้การใช้จ่ายเงินไปอย่างมีประสิทธิภาพ					

ที่	รายการ	การดำเนินการของหน่วยงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30.	หน่วยงานมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจน					
31.	หน่วยงานมีมาตรการเพื่อแก้ไขในกรณีที่บุคลากรมีผลการปฏิบัติงานที่ต่ำกว่ามาตรฐาน					
32.	หน่วยงานมีการนำเครื่องมือทางการบริหารมาใช้ในการควบคุม เช่น แผนภูมิกำหนดการปฏิบัติงาน (Gant Chart) , แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ฯลฯ					

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้และพิจารณาว่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของจังหวัดระนองในแต่ละด้านนั้น ปัจจุบันหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้มีการดำเนินการในลักษณะต่อไปนี้ในระดับใด โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ที่	รายการ	การดำเนินการของหน่วยงานและจนท.ภาครัฐ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การเฝ้าระวังสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสีย (สถานประกอบการร้านเกม / อินเทอร์เน็ต / คาราโอเกะ / ร้านเช่าและจำหน่ายวีดิทัศน์)						
33.	การควบคุมดูแลสื่อวีดิทัศน์ (วีซีดี,ดีวีดี) ที่จะนำออกฉายให้เช่า แลกเปลี่ยน จำหน่าย ต้องผ่านการพิจารณา (เซ็นเซอร์)จากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์					
34.	การควบคุมดูแลให้สถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ (ร้านเกม/อินเทอร์เน็ต/คาราโอเกะ/ร้านเช่าและจำหน่ายวีดิทัศน์) ต้องขออนุญาตก่อนประกอบกิจการ					
35.	การควบคุมดูแลให้สถานประกอบการร้านเกม/อินเทอร์เน็ตเปิด-ปิดบริการ ในเวลาปกติระหว่าง 10.00 - 22.00 น. (กรณีเปิดบริการหลัง 22.00 น. จะต้องไม่มีเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์เข้าใช้บริการ)					

ที่	รายการ	การดำเนินการของหน่วยงานและจนท.ภาครัฐ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
36.	การควบคุมดูแล และจำกัดไม่ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์เข้าใช้บริการร้านเกม/อินเทอร์เน็ตช่วงก่อนเวลา 14.00 น. และหลังเวลา 22.00 น. ในจันทร์ - ศุกร์ (ยกเว้นวันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์)					
37.	การควบคุมดูแลและจำกัดไม่ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์เล่นเกม/อินเทอร์เน็ตเกินกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน					
38.	การรณรงค์ให้สถานประกอบการร้านเกม/อินเทอร์เน็ต ให้บริการเกมหรือสื่อวีดิทัศน์ ที่ส่งเสริมการศึกษาหรือทักษะแก่ผู้รับบริการ					
39.	การควบคุมดูแลให้สถานประกอบการร้านคาราโอเกะ เปิด-ปิดบริการระหว่างเวลา 10.00 - 01.00 น.					
40.	การควบคุมดูแลและจำกัดไม่ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์เข้าใช้บริการร้านคาราโอเกะ					
41.	การควบคุมดูแลและห้ามผู้ใช้บริการเสพสิ่งเสพติด ภายในสถานประกอบการร้านเกม / อินเทอร์เน็ต / คาราโอเกะ					
42.	การออกมาตรการให้สถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ ติดตั้งกล้องวีดีโอวงจรปิดเพื่อป้องปรามอาชญากรรม					
การเฝ้าระวังการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม (ด้านอาหาร / เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม / สิ่งมีนเมา / สินค้าฟุ่มเฟือย)						
43.	การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเลิกรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ดหรืออาหารต่างชาติและหันมารับประทานอาหารไทย					
44.	การจัดทำฐานข้อมูลด้านอาหารไทยและอาหารท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการศึกษาและสืบค้น					
45.	การจัดทำสื่อต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลด้านอาหารไทยหรืออาหารพื้นบ้าน					
46.	การรณรงค์ให้ข้าราชการเป็นต้นแบบในการสวมเสื้อผ้าชุดไทยหรือแต่งกายด้วยชุดพื้นเมือง					

ที่	รายการ	การดำเนินการของหน่วยงานและจนท.ภาครัฐ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
47.	การจัดกิจกรรมของภาครัฐเพื่อเป็นการอนุรักษ์การแต่งกายแบบไทย					
48.	การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนลด ละ เลิกบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
49.	การควบคุมดูแลมิให้บุคคลหรือสถานบริการใดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่กำหนด เช่น วัด ศาสนสถาน , สถานศึกษา , สถานที่ราชการ ฯลฯ					
50.	การควบคุมดูแลมิให้บุคคลหรือสถานบริการใดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์					
51.	การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนงดใช้สินค้าฟุ่มเฟือย					
การเฝ้าระวังเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทย (ด้านภาษาไทย / ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย / ศาสนา)						
52.	การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง					
53.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมในการอนุรักษ์และสืบสานภาษาไทย					
54.	การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนปฏิบัติตามหลักขนบธรรมเนียมประเพณีไทย					
55.	การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมในการอนุรักษ์และสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีไทย					
56.	การรณรงค์สร้างค่านิยม ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา					
57.	การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ประชาชนมีส่วนร่วมในวันสำคัญทางศาสนา					
58.	การจัดทำฐานข้อมูลด้านมรดกวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาและสืบค้น					
59.	การจัดทำสื่อต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลด้านวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น					

ที่	รายการ	การดำเนินการของหน่วยงานและจนท.ภาครัฐ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
60.	การจัดอบรม เผยแพร่เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบต่อมรดกทางวัฒนธรรมไทยแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน					

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้และพิจารณาว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของจังหวัดระนองอยู่ในระดับใด โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ที่	รายการ	การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
61.	ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ภาครัฐ					
62.	เจ้าของสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์					
63.	ผู้นำศาสนา (พระภิกษุสงฆ์, อิม่าม, บาทหลวง)					
64.	บิดา-มารดา ญาติพี่น้อง หรือผู้ปกครองของเด็ก/เยาวชน					
65.	เด็กและเยาวชน					

ตอนที่ 5 แบบทดสอบการประเมินความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้และพิจารณาว่าการดำเนินงานโดยหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความสำเร็จอยู่ในระดับใดในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของจังหวัดระนอง โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ที่	รายการ	การดำเนินงานของภาครัฐ	
		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ
การดำเนินการป้องกันปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม			
66.	การป้องกันโดยอาศัยข้อกำหนดเพื่อควบคุมสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์		

ที่	รายการ	การดำเนินงานของภาครัฐ	
		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ
67.	การป้องกันโดยอาศัยสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์สร้างค่านิยมปลูกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชน เกิดความรักหวงแหนต่อมรดกวัฒนธรรมไทย		
68.	การป้องกันโดยส่งเสริมให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายภาครัฐและมีบทบาทในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม		
69.	การป้องกันโดยอาศัยเครื่องมือทางการบริหารภายในองค์การภาครัฐ เช่น การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) ภาวะผู้นำ (Leading) การควบคุม (Controlling) ฯลฯ		
การดำเนินการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม			
70.	การแก้ไขโดยอาศัยบทลงโทษของข้อกำหนดเพื่อควบคุมสถานประกอบการด้านสื่อวิทัศน์		
71.	การแก้ไขโดยอาศัยสื่อมวลชนในการตรวจสอบสอดส่องดูแลพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม		
72.	การแก้ไขโดยอาศัยประชาชนในการตรวจสอบสอดส่องดูแลพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม		
73.	การแก้ไขโดยอาศัยเครื่องมือทางการบริหารภายในองค์การภาครัฐ เช่น การตรวจสอบ (Evaluation) การควบคุม (Control) ฯลฯ		
74.	การแก้ไขโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป		

ตอนที่ 6 ข้อมูลด้านความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

75. ท่านคิดว่าหน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมในด้านใด เป็นลำดับแรกจนถึงลำดับท้ายสุด (โปรดจัดเรียงลำดับโดยการกรอกหมายเลข 1, 2 .....11 ลงใน ตามลำดับ) ดังนี้

- ปัญหาการให้บริการของร้านเกม
- ปัญหาการให้บริการของร้านอินเทอร์เน็ต
- ปัญหาการให้บริการของร้านคาราโอเกะ
- ปัญหาการให้บริการของร้านเช่าและจำหน่ายวิทัศน์ (วีซีดี, ดีวีดี)
- ปัญหาการมีค่านิยมในการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดหรืออาหารต่างชาติ
- ปัญหาการแต่งกายไม่สุภาพโดยสื่อในทางอ้อมหรือลอกเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติ

- ปัญหาเรื่องอบายมุข การมั่วซุ่มและเสฟของมีนเมา
- ปัญหาการมีค่านิยมบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยและค่านิยมทางวัตถุ
- ปัญหาการใช้ภาษา คำพูด หรือศัพท์แสลง
- ปัญหาการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
- ปัญหาด้านการส่งเสริมศาสนา และปลูกฝังให้เกิดขึ้นในกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชน

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

1. ด้านนโยบายรัฐบาล

รัฐบาลควรดำเนินการในลักษณะอย่างไรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

.....

.....

2. ด้านนโยบายกระทรวงวัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรมควรดำเนินการในลักษณะอย่างไรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

.....

.....

3. ด้านกฤษฎีสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองควรดำเนินการในลักษณะอย่างไรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

.....

.....

4. ด้านการปฏิบัติงานในระดับเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควรดำเนินการในลักษณะอย่างไรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์งานวิจัย
การเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินการแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม
ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

คำชี้แจง :

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ระนอง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน รวมทั้งเพื่อศึกษาแนวทางในการ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

นายสุรพันธ์ นะแก้ว

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล (นาย/นาง/นางสาว).....อายุ.....ปี

ตำแหน่ง.....วันที่/เวลาสัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์/หน่วยงานต้นสังกัด.....

ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

หน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง¹   สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง

หน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับสื่อฯ ตาม พรบ. ภาพยนตร์

และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551

ที่ทำการปกครองจังหวัดระนอง   สถานีตำรวจภูธร.....

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

---

¹ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองปฏิบัติหน้าที่ทั้งในฐานะหน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรมและหน่วยงานตรวจสอบผู้กระทำผิด เกี่ยวกับสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมในทางเสื่อมเสียตาม พรบ.ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านขอบเขตการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

2.1. การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมด้านสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรม

ในทางอ้อมเสีย (สำหรับข้าราชการ/เจ้าหน้าที่หน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับสื่อฯ ตาม พรบ. ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551)

- หน่วยงานต้นสังกัดมีวิธีการอย่างไรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์ดังต่อไปนี้

1) ร้านเกม

.....
 .....

2) ร้านอินเทอร์เน็ต

.....
 .....

3) ร้านคาราโอเกะ

.....
 .....

4) ร้านเช่าวีดิทัศน์ (วีดีโอ / วีซีดี / ดีวีดี)

.....
 .....

5) ร้านจำหน่ายวีดิทัศน์ (วีดีโอ / วีซีดี / ดีวีดี)

.....
 .....

2.2. การเฝ้าระวังการใช้ชีวิตในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม (สำหรับข้าราชการ/เจ้าหน้าที่หน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรมเท่านั้น)

- ท่านหรือหน่วยงานต้นสังกัดมีวิธีการอย่างไรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมในด้านการใช้ชีวิตในการบริโภคสิ่งที่ไม่เหมาะสมดังต่อไปนี้

1) การบริโภคอาหาร

.....
 .....

2) การบริโภคเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม

.....
 .....

3) การบริโภคสิ่งมีนเมา

.....

.....

2.3 การเฝ้าระวังเอกลักษณะทางวัฒนธรรมของไทย

(สำหรับข้าราชการ/เจ้าหน้าที่หน่วยงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรมเท่านั้น)

- ท่านหรือหน่วยงานต้นสังกัดมีวิธีการอย่างไรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัฒนธรรมไทยที่กำลังสูญเสียเอกลักษณ์ดังต่อไปนี้

1) ภาษาไทย

.....

.....

2) ขนบธรรมเนียมประเพณี

.....

.....

3) ศาสนา

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการตรวจสอบและจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่งาน**ด้านวัฒนธรรมในทางเชื่อมเสียดามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551**

(สำหรับข้าราชการ/เจ้าหน้าที่หน่วยงานด้านการตรวจสอบ/จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อฯ ตาม พรบ. ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 เท่านั้น)

1) หน่วยงานของท่านมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่เป้าหมายและการวางแผนเพื่อการตรวจสอบสถานประกอบการด้านวีดิทัศน์อย่างไร

.....

.....

2) หน่วยงานของท่านมีการประสานงานเพื่อตรวจสอบสถานประกอบการด้านสื่อวีดิทัศน์กับองค์กรเครือข่ายหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างไร

.....

.....

- 3) หน่วยงานของท่านมีการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือบันทึกข้อมูล หรือคำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสถานประกอบการภาพยนตร์และวิดิทัศน์อย่างไร
- .....
- .....

- 4) ในการตรวจสถานประกอบการภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พบผู้กระทำที่ขัดต่อพระราชบัญญัติ ภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ.2551 ในลักษณะใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ก. ความผิดและโทษเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบกิจการวิดิทัศน์

- ขาดคุณสมบัติในการขอใบอนุญาต (ม.39)
- ไม่แสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย (ม.41)
- ใบอนุญาตสูญหาย/ถูกทำลายหรือบกร่องในสาระสำคัญ (ม.42)
- ใบอนุญาตหมดอายุ

ข. ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์และการนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายวิดิทัศน์

- ประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต / ประกอบกิจการระหว่างถูกพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาต (ม.53 วรรคหนึ่ง)
- ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายวิดิทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต (ม.54 วรรคหนึ่ง)
- ประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์นอกวัน เวลา และฝ่าฝืนเงื่อนไขในกฎกระทรวง (ม.59)
- ประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์และกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายภาพยนตร์ หรือวิดิทัศน์ในสถานที่เดียวกัน โดยไม่แยกพื้นที่ในการให้บริการออกจากกัน (ม.60)
- ส่งวิดิทัศน์ออกไปนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต (ม.49 วรรคหนึ่ง)
- ผู้ประกอบการมีไว้ซึ่งวิดิทัศน์ที่มีลักษณะไม่ตรงกับวิดิทัศน์ที่ผ่านการตรวจ พิจารณา และมีการแสดงเครื่องหมายการอนุญาตและหมายเลขรหัสเพื่อนำออก ฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย (ม.58)
- ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายวิดิทัศน์โดยไม่ผ่านการตรวจพิจารณาและไม่ได้รับ อนุญาต (ม.47 วรรคหนึ่ง)

- 5) กรณีมีการกระทำผิดที่ขัดต่อพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ.2551 หน่วยงาน ที่ตรวจมีแนวทางดำเนินการอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ให้คำแนะนำต่อเจ้าสถานประกอบการฯ
- จับกุมดำเนินคดี
- อื่น ๆ .....

6) ท่านประสบปัญหาและอุปสรรคใดบ้างในการตรวจสอบสถานประกอบการด้านสื่อและวิทัศน์

.....
.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติ
ภาพยนตร์และวีดิทัศน์
พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการทปและวีดิทัศน์

พระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจัดตั้งและเสถียรภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้โอนผิด

- (๑) พระราชบัญญัติกฤษฎีกา พุทธศักราช ๒๔๘๑
- (๒) พระราชบัญญัติกฤษฎีกา (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๕
- (๓) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๐๕ ลงวันที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๕
- (๔) พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเบ็ดเตล็ดและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๑๐

มาตรา ๔ ให้พระราชบัญญัติ

“กฤษฎีกา” หมายถึง วัสดุที่มีกรรมสิทธิ์ภาพถ่าย หรือภาพถ่ายละเมิดซึ่งสมารถนำมาขายให้ใช้ทำเป็นภาพเพื่อเคลื่อนไหวได้โดยอัตโนมัติ แต่ไม่รวมถึงวีดิทัศน์

“วีดิทัศน์” หมายถึง วัสดุที่มีกรรมสิทธิ์ภาพถ่าย หรือภาพถ่ายละเมิดซึ่งสมารถนำมาขายให้เก็บเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้โดยอัตโนมัติขณะที่เป็นภาพเคลื่อนไหว ขาว-ดำหรือสีที่มีภาพประกอบหรือลักษณะอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“กฤษฎีกาไทย” หมายถึง ภาพถ่ายที่ใช้ภายในไทยหรือภายในเขตอำนาจของประเทศไทยทั้งหมดหรือบางส่วนโดยปราศจากกรรมสิทธิ์สำหรับสาธารณชนและภาพถ่ายละเมิดซึ่งลิขสิทธิ์เป็นผู้มีสัญชาติไทย

“ทรัพย์สินทางปัญญา” หมายถึง การผลิต ดัดแปลง ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมวิธีการใด ๆ เพื่อให้เป็นกฤษฎีกา

“ขาย” หมายถึง การนำ กฤษฎีกาหรือวีดิทัศน์มากระทำการให้ปรากฏภาพ หรือภาพและเสียงด้วยเครื่องฉาย หรือเครื่องมีลักษณะอื่นใด และให้มาขายแก่รวมถึงการส่งภาพถ่ายด้วย

“สื่อโฆษณา” หมายถึง ป้ายโฆษณา ภาพโฆษณาหรือประติมากรรมที่โฆษณาหรือโฆษณากฎหมายหรือวิธีปฏิบัติแล้วแต่กรณี

“โรงภาพยนตร์” หมายถึง โรงภาพยนตร์ ตั้งลงในปี หนึ่งหรือเพื่อมิให้ถูกเข้าใจบังคับตามกฎหมายว่าด้วยโรงภาพยนตร์หรือโรงภาพยนตร์ซึ่งมีลักษณะเฉพาะในโทรทัศน์

- (๑) ธนาคารหรือส่วนใดของธนาคารที่ใช้เป็นสถานที่สำหรับขายกฤษฎีกา
- (๒) สถานที่ของห้างสรรพสินค้า

๑๑) สด กที่เข้าเดิมที่ตีพิมพ์ในกฎกระทรวง
"ห้ามวัดทัศน" หมายความว่า สด กที่จัดให้มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตลอดจน สิ่งอำนวยความสะดวกในการฉาย เช่น หรือวัดทัศน

"หมายฉายรหัส" หมายความว่า หมายเลขที่กำหนดสำหรับภาพยนตร์หรือวิดีโอที่ผ่านการพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการแล้ว

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการภาพยนตร์และวิดีโอแห่งชาติ

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการภาพยนตร์และวิดีโอแห่งชาติ

"นายทะเบียน" หมายความว่า นายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไว้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งไว้มีอำนาจเข้าไปในสถานที่สร้างภาพยนตร์ จะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญระดับขีดหรือเทียบเท่า

"เจ้าพนักงานของรัฐ" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้ราชบัณฑิตยสถาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นนายทะเบียนกลางมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และป็นนายทะเบียนประจำกรุงเทพมหานคร

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งนายทะเบียนประจำจังหวัดที่มีคุณสมบัติที่กฏหมายบัญญัติไว้โดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้ง นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ที่กฏหมายบัญญัติไว้โดยชอบด้วยกฎหมายไม่เกินอัตราที่นายทะเบียนราชการบัญญัติ และทำหนังสือการคืนหรือออกประกาศปิดปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่กฏหมายอื่นบัญญัติไว้ที่ขัดแย้งหรือ

กฎกระทรวงและประกาศอื่น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ

มาตรา ๓ ให้มีคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย อดีตนายกและอดีตนายกรัฐมนตรี และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งในถิ่นลับเข็ดคน เป็นกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ภาพยนตร์ วิดิทัศน์ โทรทัศน์ หรือการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมีอาชีพหน้าที่ของรัฐ เว้นแต่อาจารย์โฆสณันการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประกอบกิจการภาพยนตร์ หรือวิดิทัศน์เชิงพาณิชย์

มาตรา ๔ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการรับพิจารณาอนุญาต การประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับกระทรวงวัฒนธรรม

- มาตรา ๕ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- (๑) เสนอเอาไวบายน แผน และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการประกอบอุตสาหกรรมภาพยนตร์ และการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์ต่อคณะรัฐมนตรี
  - (๒) กำหนดยุทธศาสตร์ การส่งเสริมให้มีการสร้างภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่มีลักษณะสร้างสรรค์ ส่งเสริมการวิจัย หรือคุณค่าในทางศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบที่คนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
  - (๓) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์
  - (๔) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการออกกฎกระทรวงและประกาศตามพระราชบัญญัติ

๕๕) ขยายประเภทคดีแพ่งคดีส่วนตัวระหว่างภาคทนายฟ้องและภาคทนายคดีเร่งประเภทที่จะจำ
อรรถ ๓๒๖ วิชาทนายคดี (๑) ของบัณฑิตสภาว่า "วิชาทนายคดี" ใหม่อตรา ๕

๕๖) พิจารณาวิธีของลูกหนี้ที่สั่งของนายทะเบียนและคณะกรรมการพิจารณาทนายคดี
และนิติกร

๕๗) ปฏิบัติการที่กรมที่กฎหมายที่เกี่ยวกับปี ๒๕๕๑ เกี่ยวกับของคณะกรรมการทนายคดี
รัฐบาลกรมสยาม

ประมวล (๕๕) ให้ปรับแก้ไขในวงเล็บตาม

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมทนายคดีและนิติกร ให้กระทรวงวัฒนธรรม
กำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมอุตสาหกรรมทนายคดีและนิติกร
นาย ทนายคดี และคณะกรรมการทนายคดีที่กรม (๑) และ (๒)

มาตรา ๕๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐบาลแต่งตั้งต้องมีคุณสมบัติและมีลักษณะ
ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) ไม่เป็นศาลีทนายหรือศาลสมญาไว้ทนายสยาม

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด
ที่ไต่ถามโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

๕๖) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากการราชการของราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
หรือของวิสาหกิจที่ หรือมีวาระที่ การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

มาตรา ๕๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐบาลแต่งตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐบาลแต่งตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี
ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งแล้วจึงตั้งกรรมการใหม่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐบาลแต่งตั้งให้ได้รับแต่งตั้งได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกัน
เกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรี
แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ลา

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีฯ หักออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีวามประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อน
ความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ
ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้สืบตำแหน่งแทน และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งผู้ใดรับตำแหน่งเท่าที่วาระที่ยังเหลืออยู่
ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่ว่าจะคงการระงับการเลือกตั้งไว้ซึ่งกรณีนั้นจะไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้ง
กรรมการแทนก็ได้

มาตรา ๑๔ การประชุมของคณะกรรมการดังกล่าวต้องมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ
จำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะถือเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการ ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้
ให้รองประธานกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการหรือรองประธาน
กรรมการ ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็น
ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงเท่ากับการ
ลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุมถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมิสามารถเข้าประชุมได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้า
ร่วมประชุม

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่รัฐมนตรีฯ ได้ลงพระราชบัญญัติ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้ง
คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ให้ปำควมในมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการ ใดโดยนอกล

หมวด ๒

คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์คณะหนึ่งหรือหลายคณะ โดยแต่ละคณะให้ประกอบด้วยบุคคลซึ่งรัฐมนตรีแห่งหนึ่งหรือหลายท่านเสนอขอคณะกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๑) ให้มีจำนวนไม่เกินเก้าคน โดยแต่งตั้งจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิด้านการต่างประเทศ ภาพยนตร์ ศิลปวัฒนธรรม สื่อมวลชนพลขน หรือถึงแวดล้อม ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรประกอบกิจการ ภาพยนตร์

คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้มีจำนวนไม่เกินเจ็ดคน โดยแต่งตั้งจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิด้านภาพยนตร์ วีดิทัศน์ โทรทัศน์ ศิลปวัฒนธรรม หรือการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งต้องแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนไม่เกินสี่คนและ จากภาคเอกชนจำนวนไม่เกินสามคน

มาตรา ๑๗ ให้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสำนักงาน ราชการของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ตามมาตรา ๑๘ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

ให้สำนักงานศึกษาธิการทำหน้าที่เป็นสำนักงาน ราชการของคณะกรรมการพิจารณา ภาพยนตร์และวีดิทัศน์รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ตามมาตรา ๑๘ (๑)

- มาตรา ๑๘ คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- (๑) อนุญาตการสำเนาภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักร
- (๒) พิจารณาและกำหนดประเภทภาพยนตร์ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือ จำหน่ายในราชอาณาจักร
- (๓) อนุญาตการนำวีดิทัศน์ออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร

- (๔) อนุญาตการนำ เสา โขงหม เสา โขงหม หรือ ประชกัมพาลีในร เรชชานพัต
  - (๕) อนุญาตการตั้งภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ที่ออกไปนอกวง ของ เฉล ไร่กร
  - (๖) ปฏิบัติการ เสร็จสิ้นตามที่กฎหมายว่า ภาพยนตร์เป็นข้อ กษา ป้าพิชของคณะกรรมการ เรชช เรชช ภาพยนตร์และวีดิทัศน์หรือค มาที่รัฐมาตรีหรือคณะกรรมการ มสภมาช
- มาตรา ๑๕ ให้ใช้บทบัญญัติ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการ เรชช เรชช ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ใหม่

หมวด ๓
การ ประชาชนภาพภาพยนตร์

มาตรา ๒๐ ผู้ใดประสงค์จะ สร้างภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักร ให้ยื่นทำขออนุญาตพร้อมด้วยแบบภาพยนตร์ เก็บโครง และเรื่องย่อขอภาพยนตร์ที่จะสร้างต่อสภา กงเทพัฒนาการท่องเที่ยว และต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์และหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานที่ที่จะใช้สร้างภาพยนตร์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การขออนุญาตและกรอัญญาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศาารราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑ ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๐ ต้องดำเนินการสร้างภาพยนตร์ตามแบบภาพยนตร์ และทำโครงคดจากเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต โดยคำนึงถึงจากที่ถ่ายที่บคชบทยา และสถานที่ถ่ายทำ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานภาพ สภาสังคม และสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๒๒ การสร้างภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักรครั้งต่อไป ไม่ต้องขออนุญาต

- (๑) ภาพยนตร์ข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- (๒) ภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นกสรสวรรค์
- (๓) ภาพยนตร์ที่มีการสร้างในต่างประเทศและ ได้เข้ามา รับบริการตามกระบวนการหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ในราชอาณาจักร ซึ่งได้แจ้งต่อสภา กงเทพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศาารราชกิจจานุเบกษา

(๔) ภาพยนตร์อื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

(๕) ภาพยนตร์ที่ห้ามละสนับผู้มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไป

(๖) ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหามั่วซั่วเกินสิบปี

(๗) ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหามั่วซั่วหรือลามกเกิน

ความยาว (๖) มีให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งบรรพบุรุษเกิดในเขตการสมัคร

พลเรือนที่ไม่การนำตนต่อจากเพชฌฆาตหรือผู้ซึ่งจัดดูภาพยนตร์ประเภทใด
ให้ขึ้นไปปิดเมื่อกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ ภาพยนตร์ดังต่อไปนี้ ไม่ต้องนำการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต
ตามมาตรา ๒๕

(๑) ภาพยนตร์ข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญ

(๒) ภาพยนตร์ที่สร้างหรือผลิตขึ้นในประเทศ

(๓) ภาพยนตร์ที่ส่งมอบแก่ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
เพื่อเผยแพร่หรือส่งเสริมการค้าอันมีงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) ภาพยนตร์ที่ถ่ายทำโดยบุคคลนอกประเทศที่ระบุนำเข้าโดยพลการ

(๕) ภาพยนตร์ที่ถ่ายทำโดยบุคคลที่มิใช่คนไทย การตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต
การประกอบกิจการระดมเงินและกิจการโทรทัศน์แล้ว

(๖) ภาพยนตร์ที่แสดงแก่บุคคลในกฎกระทรวง

ภาพยนตร์ตาม (๒) (๔) และ (๖) หากนำเข้ามาขายปลีกหรือให้เช่า แยกป้อน หรือ
จำหน่ายแก่โรงเรียนหรืออื่นใดที่มิใช่โรงเรียนและได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๕

ภาพยนตร์ตาม (๕) หากนำเข้ามาขายปลีกหรือจำหน่ายแก่โรงเรียน แยกป้อน หรือ
จำหน่ายแก่โรงเรียนหรืออื่นใดที่มิใช่โรงเรียนและได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๕

มาตรา ๒๘ การตรวจพิจารณาและกำหนดประเภทภาพยนตร์ที่ถ่ายทำโดยบุคคลตาม
กฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการระดมเงินและกิจการโทรทัศน์ ให้ใช้กฎหมายมาตรา ๒๖
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ภาพยนตร์ตามมาตรา ๒๖ (๕) และ (๖) ให้ใช้กฎหมายมาตรา ๒๖
ที่คณะกรรมการกำหนดโดยกระทรวงพาณิชย์

มาตรา ๒๘ ใบการพิจารณาอนุญาตภาพยนตร์ตามมาตรา ๒๕ ถ้าคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์เห็นว่าภาพยนตร์นั้นมีเนื้อหาที่เป็นการหมิ่นสาบ ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐและเกียรติภูมิของประเทศไทย ให้ออกคำสั่งการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ให้อำนาจสั่งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขหรือคัดลอกก่อนอนุญาต หรือจะไม่อนุญาตก็ได้

ภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๕ มีให้ถือว่าภาพยนตร์ในประเภทนี้ที่ตีพิมพ์ตีพิมพ์บทบัญญัติความวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๐ ภายใต้นบังคับมาตรา ๒๘ การอนุญาตให้นำภาพยนตร์ออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายใบราชอาณาจักร ในกรุงเทพมหานครของผู้นับอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ให้พ้นจากควมรับผิดชอบทางแพ่ง ทางอาญา หรือจากผลกระทบที่ก่อหรือรับผิดชอบกฎหมายอื่นอันเกิดจากกระทำ ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายภาพยนตร์

มาตรา ๓๑ ให้รายละเอียดเงื่อนไขกำหนดหมายเลขรหัสและประทับความถี่หรือหมายเลขการอนุญาต ประเภทของภาพยนตร์ และหมายเลขรหัสลงบนภาพยนตร์ที่มีรายการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๕

ใบกรณีที่ทำรายละเอียดกลางเพียงสมควรอาจสั่งให้ผู้ยื่นคำขออัตราหรือบันทึกคำบอกแจ้งว่าภาพยนตร์ดังกล่าวได้ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต รวมทั้งประเภทของภาพยนตร์ไว้บนภาพยนตร์และบนที่บันทึกที่บรรจุภาพยนตร์นั้นด้วยก็ได้

การกำหนดหมายเลขรหัส ลักษณะหรือจําการอนุญาตและประเภทของภาพยนตร์ หรือคำบอกแจ้งว่าภาพยนตร์ได้ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตแล้วให้ป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๒ ให้นำบทบัญญัติกลางเกี่ยวกับสำเนาภาพยนตร์ที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ไว้เพื่อใช้ในการตรวจสอบทั้งสิ้น

ให้นำทะเบียนกลางสำเนาภาพยนตร์ที่หมดความจำเป็นต้องใช้ในการตรวจสอบให้กองภาพยนตร์แห่งชาติเพื่อเก็บรักษาไว้

เพื่อประโยชน์ในการศึกษา สืบหาภาพยนตร์จะจัดสำเนาของวัสดุก็ได้

มาตรา ๓๓ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับแก่สื่อโหมมภาพยนตร์โดยอนุโลม

มาตรา ๓๔ ห้ามผู้ใดส่งภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นในราชอาณาจักรออกไปนอกราชอาณาจักร
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ
กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๕ การส่งภาพยนตร์ซึ่งออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่ต้องได้รับอนุญาต
ตามมาตรา ๓๔

(๑) ภาพยนตร์ที่ได้รับอนุญาตให้ส่งตามมาตรา ๒๐

(๒) ภาพยนตร์ตามมาตรา ๒๒

(๓) ภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณา
ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ตามมาตรา ๒๕

(๔) ภาพยนตร์ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๕
วรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๖ การพิจารณาและอนุญาตตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔
คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์จะต้องพิจารณาให้ข้อเท็จจริงภายในสิบห้าวันนับแต่
วันที่ได้รับคำขอ ถ้าพิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดจะถือว่าอนุญาต

มาตรา ๓๗ ห้ามผู้ใดประกอบกิจการโรงภาพยนตร์โดยที่ไม่เป็นธุรกิจพาณิชย์ได้รับประโยชน์
ตอบแทน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจาก คณะรัฐมนตรี

ใบอนุญาตนี้ ให้ออกสำหรับโรงภาพยนตร์แต่ละโรง ยกเว้นใบอนุญาตประกอบกิจการ
โรงภาพยนตร์ตาม (๒) ของบทนิยามที่ว่า "โรงภาพยนตร์" ในมาตรา ๔ ให้ไว้ให้ไว้รวมเข้า

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตให้ขึ้นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่
กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๓๘ ห้ามผู้ใดประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์โดย
เป็นธุรกิจการค้าได้รับประโยชน์ตอบแทน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี

ใบอนุญาตนี้ ให้ออกสำหรับสถานที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์แต่ละแห่ง
การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตให้ขึ้นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่
กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๓๙ ผู้ที่จะขอลงบัญชีประกอบกิจการตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบปีบริบูรณ์
- (๒) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคาดคะเนมิชอบไร้ความสามารถ
- (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับพหุคูณประมวลกฎหมายอาญา
- (๕) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘
- (๖) ไม่ตกถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ เว้นแต่ตกถูกเพิกถอนใบอนุญาตและเวลาให้ตั้งใหม่แล้วไม่ได้ออกกว่าห้าปี

ในกรณีที่มีบุคคลอื่นเป็นผู้ขอลงบัญชี กกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๐ ใบอนุญาตตามมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ ให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

การขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอก่อนวันที่ใบอนุญาตถึงอายุและเมื่อได้ยื่นคำขอตั้งแต่วันแล้ว ให้ยื่นคำขอต่ออายุ และผู้รับใบอนุญาตจากวันที่จะได้รับแจ้งแล้วไม่อาจยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่ชักชวนด้วยวิธีการ และเงื่อนไขที่มิใช่การไปทูลกระพระพร

มาตรา ๔๑ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ ต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบกิจการ

มาตรา ๔๒ ถ้าใบอนุญาตสูญหาย ถูกขโมย หรือบกพร่องประการใด ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งคำขอต่ออายุนั้นและยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบล้านวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งกรณีดังกล่าว

การขอใบแทนใบอนุญาตและการขอใบแทนใบอนุญาตให้เป็นที่เปิดเผยชักชวนด้วยวิธีการ และเงื่อนไขที่มิใช่การไปทูลกระพระพรโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๓ ภาพยนตร์ที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ จะมีไว้ในสถานี่ประกาศการของศาลเพื่อคัดลอกจ่าย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายจะต้องเป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระผ่านเดียวกับภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๕ และมีการแสดงเครื่องหมายการอนุญาต ประเภทของภาพยนตร์และหมายเลขรหัสเช่นเดียวกับมาตรา ๓๑

มาตรา ๔๔ ที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๗ แห่งประเภทของภาพยนตร์ที่นำออกฉายแต่ละเรื่องไว้ในที่ปิดจะเห็นได้ชัดเจนในบริเวณโรงภาพยนตร์

ห้ามผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๗ อิมมอหรือปล่อดปล่ะละเออให้ผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าที่กำหนดตามมาตรา ๒๖ (๖) เข้าไปในโรงภาพยนตร์ในระหว่างที่ทำการฉายภาพยนตร์ที่จัดดูในประเภทดังกล่าว

มาตรา ๔๕ ห้ามผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๗ ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ที่จัดดูในประเภทตามมาตรา ๒๖ (๖) ให้แก่ผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าที่กำหนดไว้สำหรับภาพยนตร์ประเภทดังกล่าว

มาตรา ๔๖ การฉายภาพยนตร์ในสถานี่ที่บุคคลทั่วไปสามารถดูได้ ต้องเป็นภาพยนตร์ที่จัดดูในประเภทตามมาตรา ๒๖ (๑) หรือ (๒)

หมวด ๔
การประกอบกิจการวิทัศน์

มาตรา ๔๗ วิทัศน์ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักรต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิทัศน์

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๘ วิทัศน์ที่ส่งต่อไปในท้องถิ่นการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา ๔๗

- (๑) วิทัศน์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นการส่วนตัว
- (๒) วิทัศน์ที่ส่งมอบการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐเพิ่มขึ้นเพื่อเผยแพร่หรือส่งเสริมการค้าบริการของหน่วยงานที่

(๑) วิธีที่คล้ายกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

วิธีที่คล้าย (๑) และ (๒) หากนำออกจากรูปเป็นการทั่วไป ไร่ข้าว หรือจำหน่า
ในราชอาณาจักร ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา ๔๗

มาตรา ๔๘ ห้ามผู้ใดส่งวิธีที่คล้ายที่สร้างขึ้นในราชอาณาจักรออกไปนอกราชอาณาจักร
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ
กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๐ การส่งวิธีที่คล้ายออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่ต้องได้รับอนุญาต
ตามมาตรา ๔๘

(๑) วิธีที่คล้ายที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์
และวีดิทัศน์ตามมาตรา ๔๘

(๒) วิธีที่คล้ายที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา ๔๗
วรรคหนึ่ง

มาตรา ๕๑ ให้นำความในมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง
และมาตรา ๓๖ มาใช้บังคับแก่วิธีที่คล้ายโดยอนุโลม

มาตรา ๕๒ ให้ใช้ความในมาตรา ๔๗ และมาตรา ๕๑ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง
มาใช้บังคับแก่สิ่งโฆษณา วีดิทัศน์โดยอนุโลม

มาตรา ๕๓ ห้ามผู้ใดจัดทำหรือประกอบกิจการรับวิธีที่คล้ายที่เข้าเป็นธุรกิจหรือได้รับ
ประโยชน์ตอบแทน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการขึ้น

ใบอนุญาตทำขึ้น ให้ออกสำหรับธุรกิจที่คล้ายแต่ละแห่ง

การขอใบอนุญาตและการขอใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่
กำหนดโดยกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งมิใช่ให้นำมาใช้บังคับแก่การประกอบกิจการรับวิธีที่คล้ายที่คล้ายในสถาน
บริการที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

เมื่อประ โฆษณารูปการไม่ทรงเห็นและยาวยาว การออกกฎกระทรวงค. เมื่อกฎหมายกำหนด
หลักเกณฑ์เกี่ยวกับอัตราเงินอุดหนุนที่คล้ายกันวิธีที่คล้ายตัวก็ได้

มาตรา ๕๔ ให้เป็นผู้ใดประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายสิทธิบัตรใดของปี
ธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ใดประเภท เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะทางเฉพาะชนิด

ใบอนุญาตให้ ให้ออกสำหรับคนที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายสิทธิบัตรเฉพาะ
การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตไว้ขึ้นไว้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่
กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๕ ให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๔ ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๔ ด้วย

มาตรา ๕๖ ใบอนุญาตตามมาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๔ ให้มีอายุห้าปีนับแต่วันพิจารณา
ใบอนุญาต และให้มีผลความในมาตรา ๕๐ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับแก่การต่ออายุ
ใบอนุญาตโดยอัตโนมัติ

มาตรา ๕๗ ให้นำความในมาตรา ๕๔ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๓ มาใช้บังคับแก่การ
ประกอบกิจการหรือสิทธิบัตรและการประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายสิทธิบัตร
โดยอัตโนมัติ

มาตรา ๕๘ วิธีการที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๕๔ จะมีไว้ในสถานที่
ประกอบกิจการของตนที่อื่นนอกเหนือจากที่ ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายจะต้องมีลักษณะจำเป็นเกี่ยวกับ
วิธีการที่ดำเนินการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา ๕๓ และมีการแสดงหรือส่งมอบ
การอนุญาตและมอบหมายให้ดำเนินการตามมาตรา ๕๑ ซึ่งนำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๕๑

มาตรา ๕๙ การประกอบกิจการหรือสิทธิบัตรจะต้องกระทำใน วัน เวลา และเงื่อนไขที่
กำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิและสุขภาพ หรือสุขภาพของประชาชน หรือสุขภาพของสัตว์หรือ
การคุ้มครองการเข้าใช้บริการของผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งบรรลุนิติภาวะ
โดยการสมรสแล้วก็ได้

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่มีการขออนุญาตประกอบกิจการด้านสิทธิบัตรและกิจการให้เช่า
แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเอกสารหรือสิทธิบัตรในสถานที่เดียวกัน จะต้องแยกที่ดำเนินการให้บริการ
ออกจากกัน ทั้งนี้ สืบมาหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๕
นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๖๑ เพื่อปฏิบัติการที่มิใช่เปิดเมฆพระราชบัญญัติให้ นายทะเบียนและพนักงาน
เจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปใ้สถานที่มีกิจการสร้างภาพยนตร์ โรงภาพยนตร์ ร้านวิดีโอ สโมสรที่ประกอบ
กิจการให้เช่า แลแปซิออน หรือสิ่งเหมาะสมแก่อาคารหรือวิดีโอ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึง
พระอาทิตย์ตกหรือยามวิกาลที่อาคารของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบภาพยนตร์ วิดีทัศน์ สื่อโฆษณา
หรือการกระทำความผิดตามกฎหมายลิขสิทธิ์แห่งพระราชบัญญัติ

(๒) ตรวจสอบ คัด คัด หรือยึดภาพยนตร์ วิดีทัศน์ หรือสื่อโฆษณาในกรณีที่มีเหตุอันควร
สงสัยว่ามีการกระทำความผิดที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ในระหว่างเวลา
พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาที่ราชการลงสถานที่นั้น

(๓) สั่งให้หยุดการสร้างภาพยนตร์ที่มีฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง

(๔) สั่งห้ามการเช่า ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ วิดีทัศน์ที่มีฝ่าฝืน
มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง

(๕) สั่งให้หยุดการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์สื่อโฆษณาที่มีฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง
ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๔๑ ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม
ตามมาตรา ๕๒

เมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบตาม (๑) หรือทำการค้นตาม (๒) แล้วถ้ายัง
ดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาที่อาคารของสถานที่นั้นก็ได้

การค้นตาม (๒) ต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าหาต้นเหตุที่จะหาหมายค้นมาได้
หลักฐานดังกล่าวจะถูกยึดเข้า ชุกซ่อน ฟังอาช หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม วัตถุประสงค์การค้น
อาช หรือยึดหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้ โดยไม่ต้องมีหมายค้นแต่ต้องปฏิบัติ
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชว่าด้วยการค้น

มาตรา ๖๒ ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ หรือสื่อโฆษณาที่ได้ยึดไว้ตามมาตรา ๖๑ (๒) ถ้าไม่ปรากฏ
เจ้าของ หรือพนักงานอัยการซึ่งคดีขาดไม่ฟ้องคดี หรือศาลไม่มีพิพากษาให้รับและผู้เป็นเจ้าของ

หรือผู้ครอบครองมิได้รื้อรกรับเห็นภพโศกโศกวิบากแล้วหรือวันที่ยกเลิก หรือวันที่ทรงคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือวันที่ศาลพิพากษาถึงที่สุด ให้ตกเป็นของกระทรวงการท้องถิ่นและกีฬาหรือกระทรวงวัฒนธรรม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๓ ในกรณีพื้นนาของนิคมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้ครอบครองสร้างสภาพจนครห้าม มาตรา ๖๑ (๓) ให้ทำเขตนิคมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้สร้างสภาพจนครระงับ การกระทำที่ฝ่าฝืน แก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมแก่สภาพในระยะเวลาที่กำหนด

ผู้รับอนุญาตหรือผู้สร้างสภาพจนครใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตั้งของนายทะเบียนหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นขอทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณา สภาพจนครและวิเทศาเพื่อพิจารณาพักออกใบอนุญาตหรือห้ามสร้างสภาพจนครดังกล่าวต่อไป

มาตรา ๖๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้อง แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนด

มาตรา ๖๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๖
การอุทธรณ์

มาตรา ๖๖ คำสั่งไม่อนุญาตตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ ซึ่งคำสั่งไม่ไว้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๕๒ ที่สั่งพักออกใบอนุญาตหรือคำสั่งห้ามสร้างสภาพจนครตามมาตรา ๖๑ ของคณะกรรมการพิจารณา

ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่
ได้รับแจ้งคำสั่ง

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์
ถ้าพิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๑ คำสั่งไม่ออกใบอนุญาต คำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต คำสั่งให้ชำระ
ค่าปรับทางปกครอง คำสั่งพักใช้หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของนายทะเบียนตามมาตรา ๓๗
มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๐ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ วรรคสอง มาตรา ๗๐
มาตรา ๗๑ หรือมาตรา ๗๓ ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่
วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์
ถ้าพิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หมวด ๑

บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑

โทษทางปกครอง

มาตรา ๖๗ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ผู้ใดจนภาพยนตร์โฆษณามากกว่า
สัดส่วนที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๕ (๔) ต้องชำระค่าปรับทางปกครองตามอัตราที่
นายทะเบียนประกาศประกาศกำหนด ทั้งนี้ ไม่เกินสามแสนบาท

อัตราที่ปรับทางปกครองตามวรรคหนึ่ง นายทะเบียนอาจแจ้งจะกำหนดโทษแตกต่างกันสำหรับ
แต่ละจังหวัดก็ได้

มาตรา ๖๘ โภกณัติที่วางกฎเกณฑ์นายทะเบียนว่าผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๓ หรือ
มาตรา ๓๘ ผู้ใดละเมิดถึงการฝ่าฝืนวรรคไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๔

พรรคหนึ่ง หรือผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๕๔ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๕๑ หรือมาตรา ๕๒ ซึ่งได้ปามาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๕๑ ให้โทษเท่าที่มีสัมภาระ ซึ่งไว้ระับการกระทำความผิด แก่ใจปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกห้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่ กำหนด

ใบกรณีของผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้โทษนายทะเบียน หรือพนักงานปรับค่าปรับการปกครองใบอัตราใบเกินสองหมื่นบาทต่อวันตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๕๐ ใบกรณีทีปรากฏภายหลังว่าผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๓๙ ผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๙ หรือผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๑ หรือ มาตรา ๕๔ ผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๙ ซึ่งได้ปามาใช้บังคับโดยอนุโลม มาตรา ๕๑ ให้โทษนายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักอายุใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตดังกล่าว

มาตรา ๕๑ ใบกรณีทีปรากฏเด่นชัดว่าผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๑ ประกอบ กิจการโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕๕ หรือมาตรา ๖๐ ให้โทษนายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยมี ค่าพินิจพิจารณาที่เห็นสมควรนับเป็นครั้งแรกแล้วสิบวัน

ใบกรณีทีผู้รับใบอนุญาตหมดบรรพกาลประกอบกิจการโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕๕ หรือมาตรา ๖๐ อีก ให้โทษนายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักอายุใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตดังกล่าว

มาตรา ๕๒ ใบกรณีทีผู้รับใบอนุญาตไม่มีเงินชำระค่าปรับการปกครองตามที่นายทะเบียน กำหนดตามมาตรา ๖๔ หรือมาตรา ๖๕ ให้โทษนายทะเบียนผู้ใดเกี่ยวกับกรบงคับทางปกครองตามกฎหมาย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๓ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดถูกตรวจพบปรับทางปกครองตามมาตรา ๖๔ หรือมาตรา ๖๕ และจงใจหรือเจตนากระทำความผิดที่ถูกลงโทษปรับการปกครองซ้ำอีก ให้โทษนายทะเบียนมีอำนาจสั่ง พักใช้หรือพักอายุใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตดังกล่าว แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๔ ใบกรณีทีผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษปรับการปกครองตามมาตรา ๖๔ หรือมาตรา ๖๕ มีพฤติการณ์ดล ให้กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการของ

หน้า ๑๓๖
เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๔๒ ก ราชกิจจานุเบกษา ๔ มีนาคม ๒๕๕๑

นิติบุคคลนั้นเพื่อรับโอนปรับทางปกครองตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ แล้ว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าทนายความนั้นได้กระทำโดยความมิได้รู้ถึงหรือยินยอมด้วย

ส่วนที่ ๒
โทษชญา

มาตรา ๑๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคท้าย ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าถึงสิบบาทถึง หกร้อยห้าบาท

มาตรา ๑๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๑๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง หรือนำภาพของตนหรือตามมาตรา ๒๖ (๑) ออกเผยแพร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคท้าย มาตรา ๒๘ วรรคสอง มาตรา ๓๔ วรรคท้าย หรือมาตรา ๔๘ วรรคท้าย ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท

มาตรา ๑๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ วรรคท้าย มาตรา ๓๘ วรรคท้าย หรือประกอบกิจการ ดังกล่าวในระหว่างถูกพักใช้หรือถูกพักใบอนุญาต โดยทุจริต ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึง หกร้อยห้าบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๔๐ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ วรรคสอง มาตรา ๕๕ หรือมาตรา ๕๘ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๕๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๖ หรือมาตรา ๕๗ วรรคท้าย ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ สิบหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท

มาตรา ๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๔ วรรคท้าย หรือประกอบกิจการ ดังกล่าวในระหว่างถูกพักใช้หรือถูกพักใบอนุญาต โดยทุจริต ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาท ถึงห้าแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่

หน้า ๑๒๕ ตอนที่ ๔๒ ก วันที่ ๑๓๑๖
ราชกิจจานุเบกษา ๘ มีนาคม ๒๔๕๑

มาตรา ๘๑ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้
การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ๖๑ หรือระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๔ บรรดาความผิดตามสัญญาที่ ให้คณะกรรมการมีอำนาจริบถอนสัญญาได้ และใน
การที่คณะกรรมการมีอำนาจมอบหมายให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ
เปรียบเทียบได้ โดยจะทำการตรวจหาผิดในกรณีเปรียบเทียบหรือเรียกปรับกรณีใดผู้ได้รับ
มอบหมายจะดำเนินการด้วยก็ได้

ภายใต้บังคับของบทบัญญัติวรรคหนึ่ง ในกรณีขอสงวนเข้าพิจารณาขอถอนสัญญาได้ บุคคลใด
กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลใดอีกขอสมัครเปรียบเทียบให้พนักงานสอบสวน
ส่งเรื่องมาถึงคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดหนึ่ง
ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเหตุขอสมัครเปรียบเทียบ

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ติดต่อเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีถึงที่สุดตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๕ ให้ใช้ประมวลกฎหมาย ๘๔ มาใช้บังคับแก่กรณีที่มีลักษณะต้องรับโทษอาญา
ตามสัญญาที่โดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๖ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้คณะกรรมการ
ตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วย
พลเอกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ
คนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและอีกห้าเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวง
การมหาดไทยและอีกห้า ปลัดกระทรวงการที่พิจารณาถึงความจำเป็นของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์

หน้า ๑๒๕ ตอนที่ ๔๒ ก ภาษี ๑๓๕
ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติแก้ไขบังคับ และเมื่อค่าของเสียที่ประกาศกิจการต่อไปได้อีกกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่ง
ไม่ออกใบอนุญาตจดทะเบียน

มาตรา ๕๑ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ลบล้างพระราชบัญญัติภาพการศ
ทุกครั้งที่ราช ๒๕๕๑๓ ราชบัญญัติควบคุมกิจการพาณิชย์และวิศุกิจเทศน์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ใช้ก
ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับให้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติ
จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การตั้งภาษีหรือค่าธรรมเนียมหรือค่าธรรมเนียมอื่นใดให้คนหรือคนหรือ
ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่ตามแผนฉบับนั้นแล้วให้รัฐมนตรี
เหตุผลแห่งพระราชบัญญัติ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

บัตรราคาธรรมเนียม

(๑)	ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์	ฉบับละ	๒๕,๐๐๐ บาท
(๒)	ใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า รถฉายเสียง หรือจำหน่ายภาพยนตร์	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
(๓)	ใบอนุญาตประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
(๔)	ใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า รถฉายเสียง หรือจำหน่ายวิดิทัศน์	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
(๕)	การอนุญาตให้สร้างภาพยนตร์ต่างประเทศ	เรื่องละ	๕,๐๐๐ บาท
(๖)	การตรวจพิจารณาภาพยนตร์หรือวิดิทัศน์	นาทีละ	๕๐ บาท
		เศษของนาทีให้ปัดทิ้ง	
(๗)	การตรวจพิจารณาเสียงรบกวน	เรื่องละ	๒๐๐ บาท
(๘)	ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๕๐ บาท
(๙)	การต่ออายุใบอนุญาตประกอบ กิจการ โรงภาพยนตร์	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
(๑๐)	การต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า รถฉายเสียง หรือจำหน่ายภาพยนตร์	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
(๑๑)	การต่ออายุใบอนุญาตประกอบ กิจการ ร้านวิดิทัศน์	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
(๑๒)	การต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า รถฉายเสียง หรือจำหน่ายวิดิทัศน์	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท

ในกรณีออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมจะกำหนดค่าธรรมเนียมไว้ในหลักเกณฑ์โดย
คำนึงถึงลักษณะ ขนาด หรือประเภทของโรงภาพยนตร์ ร้านวิดิทัศน์หรือของสถานที่ประกอบกิจการให้เช่า
รถฉายเสียง หรือจำหน่ายภาพยนตร์หรือวิดิทัศน์ก็ได้

หน้า ๑๒๕ ตอนที่ ๔๒ ก
หน้า ๑๓๐
ราชกิจจานุเบกษา
๔ มีนาคม ๒๕๕๑

หมายเหตุ - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติโรงภาพยนตร์
พุทธศักราช ๒๔๗๑ ได้ใช้บังคับมาช้านาน บทบัญญัติบางประการจึงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
ซึ่งเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับกระทรวงพิจารณาภาพยนตร์ในปัจจุบันอยู่ในความ
รับผิดชอบของภาคธุรกิจและมีความเชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติควบคุมกิจการภาพยนตร์ ราชอาณาจักร
พ.ศ. ๒๕๓๐ ดังนั้น เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงภาพยนตร์และกฎหน้าว่าด้วยกิจการ
โรงภาพยนตร์และวัสดุโหวกทัศน์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งปรับปรุงระบบการตรวจ
พิจารณาภาพยนตร์ให้อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรเดียวที่ลดความซ้ำซ้อนของกรมการพิจารณา
ประกอบกับกิจการภาพยนตร์ในปัจจุบันนับบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
ดังนั้นจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ก

ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์)

**ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ
(แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์)**

1. รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพงศ์ มีสมนัย
 วุฒิการศึกษา กศ.บ. (ฟิสิกส์-คณิตศาสตร์) พบ.ม. ทางรัฐประศาสนศาสตร์
 (การบริหารองค์การ และการจัดการ) , สส.ค. (การบริหารสังคม)
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2. พ.ต.อ.ดร.วิฑูร ธรรมรักษา
 วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์คหกรรมศาสตร์ สาขาพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก
 สหรัฐอเมริกา
 สถานที่ทำงาน สถานีตำรวจนครจังหวัดระนอง
 ตำแหน่ง รองผู้บังคับการตำรวจนครจังหวัดระนอง

3. นายพิชัย ปรีชาพรประเสริฐ
 วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 สถานที่ทำงาน ที่ว่าการอำเภอเมืองระนอง
 ตำแหน่ง นายอำเภอเมืองระนอง

4. นายเสรี คงรัตน์
 วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 สถานที่ทำงาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง
 ตำแหน่ง วัฒนธรรมจังหวัดระนอง

5. นายฉัตรชัย ชูเชื้อ
 วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 สถานที่ทำงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระนอง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุรพันธ์ นะแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	26 ธันวาคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 2546
สถานที่ทำงาน	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง
ตำแหน่ง	นักวิชาการวัฒนธรรม